

Diari Oficial

del

Consell General

Núm. 7/2019 – 72 pàgines

Sessió ordinària del dia 14 de maig del 2019

El dia 14 de maig del 2019, dimarts, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 35/209, que és el següent:

1- Informe de la Comissió Permanent sobre els afers tractats fora període de sessions.

2- Elecció del cap de Govern.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Xavier Espot Zamora
M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli
M. I. Sr. Jordi Font Mariné
M. I. Sr. Jordi Gallardo Fernández
M. I. Sra. Rosa Gili Casals
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sr. Marc Magallon Font
M. I. Sr. Josep Majoral Obiols
M. I. Sr. Joan Martínez Benazet
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud

M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
M. I. Sr. Jordi Torres Falcó
M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 9.35h)

La Sra. síndica general:

Bon dia a tothom.

Llegeix Susanna

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

1- Informe de la Comissió Permanent sobre els afers tractats fora període de sessions.

Llegeix l'informe de la comissió, la Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de torn de la Sindicatura.

La Sra. Susanna Vela:

La Comissió Permanent d'acord amb el que disposa l'article 37.6) del Reglament del Consell General té l'honor de donar compte al ple del Consell General dels afers tractats i de les decisions adoptades en el període de fora de sessions comprès entre l'1 de gener i el 18 de febrer, així com el període d'entre legislatures, comprès entre el 19 de febrer i l'1 de maig del 2019.

Al no haver-se celebrat cap sessió del Consell General amb posterioritat als mesos de gener i febrer, l'acompliment de l'article 37.6) no es va poder dur a terme en aquella mateixa legislatura, i per tant s'inclou en el present informe.

Durant aquest període fora de sessions la Comissió Permanent s'ha reunit els dies 10 de gener i 5 de febrer.

En el decurs de la primera reunió celebrada el 10 de gener, la Comissió Permanent va examinar i acordar la celebració de diverses sessions extraordinàries.

D'una banda, una sessió de la Comissió Legislativa d'Economia a fi de dur a terme la compareixença a iniciativa pròpia del ministre de Turisme, el Sr. Francesc Camp Torres per presentar el balanç del pla de màrqueting i comercial d'Andorra Turisme 2018, i el pla de màrqueting i comercial d'Andorra Turisme 2019, la qual finalment no es va poder realitzar per motius personals del ministre, qui va enviar tots els membres de la comissió a la presentació que tenia prevista exposar la compareixença, (Reg. 150/19 i 185/19), i es va posar a disposició dels mateixos per resoldre dubtes i contestar preguntes.

D'altra banda, vist l'acord de la Junta de Presidents del dia 8 de gener, la celebració de la sessió extraordinària de Consell General el dia 23 de gener amb l'ordre del dia següent:

Punt Únic: Preguntes al Govern amb resposta oral.

Alhora, i vistes les iniciatives legislatives que es trobaven a tràmit parlamentari en aquell moment i donant curs a l'acord adoptat en la darrera reunió de la Junta de Presidents celebrada el dia 8 de gener del 2019, relatiu al calendari de final de legislatura, la Comissió Permanent va acordar autoritzar la celebració de diverses sessions extraordinàries del Ple del Consell General els dies 31 de gener del 2019, els dies 7 i 15 de febrer del 2019 en l'ordre del dia de les quals va incloure totes aquelles qüestions que estaven disponibles pel Ple.

I finalment, una sessió de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost per analitzar el Projecte de llei del pressupost per a l'exercici del 2019.

En el decurs de la segona reunió celebrada el 5 de febrer, la Comissió Permanent va examinar i acordar la celebració d'una sessió extraordinària de la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura i Esports per tractar diverses qüestions relatives a l'organització del 17è Consell General dels Joves així com per aprovar les actes pendents.

El dia 19 de febrer es va publicar en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el Decret de dissolució anticipada del Consell General donant per finalitzada la setena legislatura.

Durant el període entre legislatures, la Comissió Permanent es va reunir els dies 28 de març i 29 d'abril.

Durant aquest període la Comissió Permanent va assumir l'organització i el seguiment del 17è Consell General dels Joves, el qual es va celebrar els passats dies 20 de febrer i 20 de març, així com la reunió d'avaluació final amb els docents que tingué lloc el passat 27 de març.

En la reunió que va mantenir el 28 de març, la Comissió Permanent entre altres qüestions, va examinar i aprovar els comptes anuals i la liquidació pressupostària del Consell General corresponents a l'exercici 2018, així com l'adjudicació de la secretaria del 71è Congrés de la Comissió Internacional per la Història de les Assemblees Parlamentàries i Representatives que tindrà lloc a Andorra del 16 al 18 de juliol del 2019 i la publicació d'un concurs públic per a l'adjudicació de la gestió del manteniment de la seu del Consell General.

En darrer lloc, la Comissió Permanent es va reunir novament el 29 d'abril per entre altres qüestions donar per finalitzats els treballs de la Comissió Permanent i aprovar el present informe.

En aquests termes queda redactat l'informe que la Comissió Permanent eleva al Ple del Consell General.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

2- Elecció del cap de Govern.

D'acord amb el que determina l'article 123.1) del Reglament del Consell General iniciem aquesta sessió amb la lectura dels candidats proclamats per la Sindicatura, així com dels consellers generals que els presenten.

Sra. secretària de torn si sou tan amable.

La Sra. Susanna Vela:

S'han presentat dues candidatures, la candidatura del Sr. Xavier Espot Zamora a la qual li donen suport la Sra. Mònica Bonell Tuset, la Sra. Alexandra Codina Tort, el Sr. Carles Enseñat Reig, el Sr. Xavier Espot Zamora, el Sr. Joan Martínez Benazet, la Sra. Maria Martisella González, la Sra. Ester Molné Soldevila, la Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí, la Sra. Núria Rossell Jordana, la Sra. Roser Suñé Pascuet i el Sr. Jordi Torres Falcó.

I la candidatura del Sr. Pere López Agràs a la qual li donen suport els Sr. Jordi Font Mariné, la Sra. Rosa Gili Casals, el Sr. Pere López Agràs, el Sr. Joaquim Miró Castillo, el Sr. Roger Padreny Carmona, la Sra. Judith Salazar Álvarez i la Sra. Susanna Vela Palomares.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Tot seguit i d'acord amb el que disposa l'article 123.2) del Reglament del Consell General, intervindrà en primer lloc el candidat proposat per un major nombre de consellers generals. Es tracta del Sr. Xavier Espot Zamora.

Sr. Xavier Espot, podeu accedir a la tribuna d'oradors i començar la vostra intervenció.

Us recordo que no teniu límit de temps.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Senyora síndica,

Senyora subsíndica,

Senyores conselleres i senyors consellers generals,

Comparec avui davant del Consell General per exposar un programa de govern amb el qual espero obtenir l'aval d'aquesta Cambra. Un programa que és el fruit de dies i setmanes de treball intens per acostar posicions entre diverses forces polítiques i teixir així una majoria sòlida que ens permeti encarar

els reptes que Andorra té plantejats per als propers quatre anys.

Crec que és apropiat que comenci per referir-me als resultats de les eleccions generals del passat 7 d'abril, perquè és en virtut d'aquells resultats que avui estem aquí i que l'equilibri de forces al Consell General és el que és. Ho deia la senyora síndica general en el parlament que va adreçar a la Cambra en el moment de ser escollida:

“Les eleccions del 7 d'abril van dibuixar un nou escenari polític. El gran nombre de forces representades a l'arc parlamentari demostra la pluralitat de la societat andorrana. Una societat que, per diversa, no pot deixar d'avançar com una de sola, atenent les legítimes aspiracions de tothom i trobant aquells elements que ens uneixen”.

En efecte, els responsables polítics no podem fer altra cosa que recollir, respectar i donar compliment a aquest mandat de pluralitat i de recerca del consens que emana de la voluntat popular expressada a les urnes el passat 7 d'abril.

Les andorranes i els andorrans ens han dit de forma clara que volen un Consell plural i, per tant, un Govern plural. Ens demanen que exercim les responsabilitats de govern de manera col·legiada, sent capaços d'integrar la diversitat al tomb d'un projecte comú en benefici de totes les persones.

És per això que, des de l'endemà mateix de les eleccions, el meu equip i jo ens vam posar a treballar en la construcció d'aquesta pluralitat que és -a la vegada- un mandat popular i una necessitat.

Entenem -i així ho vam dir des del primer moment- que en absència de majoria absoluta cal prioritzar la formació d'un Govern de coalició. Perquè si els ciutadans han volgut un Consell General plural, on cap força política tingui -per si sola- la capacitat d'articular una majoria, és perquè també volen un Govern plural.

Aquesta és la raó principal: La millor manera de traslladar a l'acció de govern la diversitat del Consell General és construir un Executiu de coalició.

Però hi ha -evidentment- altres raons que fan preferible el Govern de coalició a d'altres fórmules possibles. Principalment, la necessitat de donar a Andorra estabilitat política i evitar el bloqueig de les institucions. Els reptes que tenim plantejats com a societat requereixen unes institucions polítiques capaces de donar-hi resposta. Una resposta que s'ha de construir des de la diversitat i des del consens, però que ha de ser també clara i efectiva.

És des d'aquesta anàlisi de la situació que tres de les cinc forces parlamentàries representades en aquesta Cambra -Liberals, Demòcrates i Ciutadans

Compromesos- han unit esforços per consensuar un programa comú que permeti donar a Andorra un Govern estable per als propers quatre anys i que, a la vegada, faci efectiu el mandat popular d'una manera de governar basada en l'entesa, el consens i el respecte a les posicions diverses.

L'antiga divisa del nostre escut diu que la unió fa la força. Però la unió, la unitat, només té sentit des d'una diversitat preexistent. Les coses que són iguals no s'uneixen, sinó que es fusionen. I el programa per a un Govern de coalició que avui sotmeto a l'aprovació del Consell General és un programa d'unitat, és a dir, un programa construït des del respecte a la diversitat i que no pretén fer desaparèixer aquesta diversitat, sinó -ben al contrari- reforçar-la.

Des de Demòcrates, des de la força política que represento i que va guanyar -sense majoria absoluta- les eleccions del 7 d'abril, hem donat prioritat a l'assoliment d'un pacte polític que permeti un govern de coalició amb aquells partits amb els quals tenim una major coincidència programàtica i que, a la vegada, estaven disposats a participar en aquest projecte compartit.

És des d'aquest punt de partida que hem constatat que entre Liberals, Ciutadans Compromesos i Demòcrates existeixen molts punts de coincidència programàtica que fan viable un Govern de coalició.

Les tres formacions polítiques coincidim en la idea que l'esperit emprenedor, el mèrit i els amplis espais de llibertat que dona l'economia de mercat són els motors de la creació de riquesa i de la generació d'oportunitats per a totes les persones.

Pensem, a més, que aquest model socioeconòmic de tall liberal s'ha d'acompanyar d'unes polítiques socials progressives, centrades en les capacitats de les persones, per tenir uns ciutadans autònoms i el menys dependents possible.

Creiem que cal preservar i fer evolucionar les institucions seculares andorranes, per fer-les compatibles amb els canvis socials; però tenint sempre molt present que són una part indestriable de la nostra identitat i la nostra sobirania.

Volem, també, unir esforços per prosseguir i culminar amb èxit les negociacions d'un acord d'associació amb la Unió Europea, que obri noves perspectives de desenvolupament per al nostre país, tot respectant les particularitats d'Andorra.

A més, coincidim que tenim al davant reptes propis d'una societat del segle XXI com són la participació ciutadana, la transparència, la transició energètica, la lluita contra el canvi climàtic i la promoció de la

igualtat, especialment de la igualtat efectiva entre dones i homes.

És lògic que dues formacions que representen un centre reformista ampli, com són Ciutadans Compromesos i Demòcrates, i una formació, com Liberals d'Andorra, que encarna la tradició del liberalisme polític, trobin espais de consens per bastir un projecte de país sòlid i amb perspectives de futur.

Evidentment, un Govern de coalició no és una empresa fàcil. Fa poc més d'un mes les persones que avui conformem els grups parlamentaris Liberal, Demòcrata i de Ciutadans Compromesos ens vam enfrontar en una campanya electoral intensa i en unes eleccions generals molt disputades. Però la ciutadania no ens ha col·locat al Consell General per escoltar els nostres retrets o perquè fem tactisme de curta volada.

Les ciutadanes i els ciutadans ens demanen que ens entenguem. Que avancem en allò que ens uneix i que trobem punts d'acord en allò que ens separa. Andorra vol consens i jo avui em presento davant d'aquesta Cambra amb una proposta de Govern de consens.

I quan parlo de Govern de consens ho faig d'una manera àmplia: Consens, en primer lloc, en la concreció d'un programa comú. Consens, en segon lloc, en la composició d'un Executiu amb la participació de les tres forces polítiques que subscriuen aquest programa. Però també consens més enllà d'aquestes forces polítiques: Un oferiment de consens estès a les conselleres i consellers generals del Grup Socialdemòcrata i de Terceravia + Unió Laureadiana + Independents.

Especialment en tres qüestions que tant els partits que han subscrit el pacte de govern com jo mateix considerem cabdals: L'acord d'associació amb la Unió Europea, la sostenibilitat del sistema de pensions i la sanitat pública.

Si aquesta Cambra m'encomana la responsabilitat de formar Govern, el meu equip i jo treballarem sempre amb esperit de consens i mà estesa cap a les forces de l'oposició, en totes les matèries. Però és en aquestes tres qüestions que acabo d'esmentar que es fa del tot indispensable l'assoliment de pactes d'Estat.

És per això que he considerat pertinent començar a desgranar aquest programa polític, precisament, per aquells tres punts al tomb dels quals caldrà bastir grans acords de país.

L'acord d'associació amb la Unió Europea és, sens dubte, una de les qüestions cabdals de la legislatura que tot just acaba de començar. Durant la passada campanya electoral vam poder constatar que totes les forces polítiques que han obtingut representació

parlamentària són partidàries d'estrènyer les relacions d'Andorra amb la Unió Europea i de fer possible la participació del nostre país al mercat interior europeu.

Una participació al mercat interior que, al meu entendre, és la clau de volta del nou model de desenvolupament econòmic i social, és la porta d'entrada de nous sectors productius, basats en la innovació i el valor afegit, i també representa un marc estable per a totes les persones i empreses que vulguin treballar des d'Andorra cap al món.

En les últimes dècades l'evolució econòmica d'Andorra ha anat de la mà d'una major aproximació i integració amb el nostre entorn. Les incerteses de la dècada de 1980 es van superar gràcies a l'acord duaner de 1990 amb l'aleshores Comunitat Econòmica Europea. L'evolució i la modernització dels sectors tradicionals de l'economia ha requerit, al llarg d'aquests anys, una homologació progressiva amb els estàndards europeus i internacionals. La crisi financera i econòmica de fa una dècada va quedar enrere en la mesura que vam ser capaços de caminar cap a la transparència i la cooperació en matèria fiscal, vam obrir la nostra economia i vam signar convenis per evitar la doble imposició.

I és ara que la diversificació incipient del nostre model de creació de riquesa i benestar necessita un marc estable de relacions amb Europa i la participació d'Andorra en un mercat de més de 500 milions de clients potencials. No és una aventura temerària. Sinó, ben al contrari: es tracta d'un camí fressat que altres països ja han recorregut abans que nosaltres. I que Andorra, a més, no recorre tota sola, sinó que ho fa amb un mandat de negociació compartit amb el Principat de Mònaco i la República de San Marino.

Crec que tots estarem d'acord en les oportunitats que s'obren amb aquesta negociació. Però també comparteixo amb alguns grups d'aquesta Cambra que cal precisar, objectivar i quantificar -en la mesura del possible- aquestes oportunitats de desenvolupament.

Per aquest motiu, en paral·lel a les negociacions de l'acord d'associació caldrà elaborar estudis d'impacte o de valoració de les oportunitats i amenaces en cadascun dels àmbits d'aplicació de l'acord a fi i efecte de disposar d'un balanç de beneficis i costos que, n'estic convençut, en la seva globalitat serà favorable a la signatura d'aquest acord d'associació.

La meva intenció, si aquesta Cambra m'encarrega la responsabilitat de formar Govern, és consensuar -en la mesura del possible- la posició negociadora d'Andorra amb les forces polítiques presents al Consell General. Ara bé, per parlar de consens s'ha

de parlar també d'una posició de partida. I, en aquest sentit, la posició de partida acordada per les tres forces polítiques que han subscrit el pacte per a un Govern en comú es mou dins dels paràmetres següents:

En primer lloc, el manteniment de la fórmula de l'associació com a model òptim per a les relacions d'Andorra amb la Unió Europea, prosseguint amb les negociacions ja iniciades.

En segon lloc el respecte a les particularitats d'Andorra, que passen pel manteniment d'una política migratòria pròpia, per la preservació de FEDA i Andorra Telecom com a monopolis d'Estat i per una aplicació gradual de la lliure circulació de serveis. I, en tercer lloc, l'exclusió de la fiscalitat de l'acord d'associació.

La participació de totes les forces parlamentàries en la definició de la posició negociadora d'Andorra és un pas important, però no és l'únic a l'hora d'abordar aquesta qüestió. Cal també major informació i transparència cap a la societat civil i la ciutadania en el seu conjunt. És en aquest sentit, que proposo la creació d'una Secretaria d'Estat que coordini de forma transversal tot el treball que caldrà fer al si del sector públic i que, a més obri aquest procés a la participació ciutadana.

Perquè la ratificació del futur acord d'associació ha de passar per un referèndum en què la majoria de la ciutadania doni llum verd al text negociat pel Govern, amb la participació dels consellers d'aquesta Cambra.

La segona qüestió que, al nostre entendre, ha de fer objecte d'un pacte d'Estat és la sostenibilitat del sistema de pensions. En diverses ocasions, durant la passada campanya electoral, però també al llarg de les dues últimes legislatures, hem tingut ocasió de fer una radiografia del sistema de pensions i d'explicar quines són les causes que comprometen seriosament la seva sostenibilitat futura.

Succintament, recordaré ara quines són aquestes causes: El sistema de pensions es va dissenyar el 1968 amb una esperança de vida de 72 anys i una cotització per vellesa del 8%. I durant més de 40 anys aquesta cotització a la branca de jubilació no va augmentar, mentre que l'esperança de vida ha crescut fins als 84 anys. El 2009 la cotització va passar al 10% i el 2015, al 12%. Sense aquests augments de cotització el sistema de pensions ja hauria entrat en dèficit i en pocs anys s'esgotarien les reserves.

Crec que també és convenient remarcar que el futur de les pensions no depèn d'una millora de l'economia o d'un augment del nombre de persones que cotitzen a la branca de vellesa de la CASS. És

evident que un augment del nombre de cotitzants injecta més diners al sistema, però genera obligacions futures per a aquest sistema; i, per tant, l'únic que fa és endarrerir el problema i, a la vegada, fer-lo cada vegada més gros.

En les passades legislatures s'han adoptat algunes mesures, com els augments de cotització ja explicats o com l'establiment -per llei- d'un mínim de reserves al fons de pensions situat al voltant de 1.000 milions d'euros.

L'escenari actual -i així ho van assenyalar diverses formacions polítiques durant la campanya electoral- aconsella impulsar un pacte nacional per a les pensions. I és en el marc d'aquest pacte que caldrà analitzar les diferents propostes que, al llarg dels darrers anys, ha anat formulant el Consell d'Administració de la CASS. Em permeto formular avui aquí la meva opinió sobre alguna d'aquestes mesures:

És evident que en un futur proper caldrà fer front a un nou augment de les cotitzacions per vellesa. No ho he amagat mai i així ho vaig dir durant la passada contesa electoral; com també vaig dir que considerava que aquest augment de cotitzacions s'havia de repartir -com es va fer el 2015- a parts iguals entre empresari i assalariat.

També penso que l'endarreriment de l'edat de jubilació és la palanca que tindria menys efecte sobre el conjunt del sistema, tal i com evidencien els estudis actuàrials de les pensions. Per tant, al meu entendre seria la mesura menys aconsellable en primera instància, vista la conflictivitat social que pot suposar.

Una tercera palanca que es pot utilitzar per garantir la sostenibilitat de les pensions és l'ajustament del valor del punt. Considero que en aquest cas caldria definir bé com es fa aquest ajustament per no afectar les pensions amb menys poder adquisitiu. A tall d'exemple, es podria circumscriure aquest ajustament del valor del punt a pensions que estiguin per sobre de dues vegades i mitja el salari mínim (és a dir, al tomb d'uns 2.600 euros) i anar aplanant aquesta corba fins a arribar a un plafó màxim.

D'aquesta manera s'aconseguiria un doble objectiu: millorar la sostenibilitat del sistema i introduir-hi un element de solidaritat. Perquè les persones amb pensions més altes -que són també les que van tenir majors ingressos durant la seva vida laboral o professional- contribuiran més a la sostenibilitat del sistema que les persones amb pensions més baixes.

També en el marc d'aquest pacte nacional per a les pensions -precisament- caldria avaluar i consensuar les mesures encaminades a millorar el poder adquisitiu de les pensions més baixes. Mesures com,

per exemple, la revalorització anual continuada de les pensions inferiors al salari mínim per sobre de l'IPC, com ja s'ha començat a fer amb la Llei del pressupost d'enguany, de tal manera que s'introdueixi gradualment l'efecte equivalent a una tretzena paga per a aquestes pensions més baixes.

El tercer àmbit en el qual Liberals, Ciutadans Compromesos i Demòcrates volem construir un consens transversal entre les forces polítiques és el de la salut pública. Igual que en el cas del sistema de pensions, en la qüestió del sistema públic de salut conflueixen raons de sostenibilitat social i de sostenibilitat econòmica. Perquè el sistema públic de salut és un dels pilars fonamentals del nostre Estat del benestar. Un pilar la qualitat del qual gaudeix d'un ampli reconeixement entre la població i per part de revistes internacionals especialitzades. Sense un bon sistema públic de salut, un país no és socialment viable.

Ara bé, perquè el sistema sanitari pugui continuar sent aquest pilar fonamental cal que el fem més sostenible des del punt de vista econòmic. A la majoria de països occidentals, la despesa sanitària ha crescut de manera exponencial al llarg de les darreres dècades: En 20 anys, en països com França o Alemanya s'ha duplicat. A Suècia o Holanda s'ha multiplicat per 2,5. I a països com el Regne Unit o els Estats Units s'ha triplicat.

A Andorra, en els últims 15 anys, la despesa sanitària ha crescut al tomb d'un 150% i representa un 8% del producte interior brut, un valor similar al d'Irlanda, per sota d'Espanya (on representa un 9% del PIB), de la mitjana de la UE (un 10%) o de l'11,5% que representa a França.

Per tant, Andorra està en consonància amb altres països en aquest sentit. Però això no significa que no haguem d'adoptar mesures per controlar la despesa sanitària. Mesures que han d'anar encaminades a la racionalització, garantint sempre la qualitat del servei. En aquest sentit, caldrà continuar amb la reforma sanitària ja endegada, perquè precisament va encaminada a posar ordre al sistema públic de salut, de tal manera que sigui possible controlar millor la despesa i avaluar millor la qualitat: La implementació de la via integrada, per exemple, evitarà les consultes innecessàries a especialistes, regularà l'accés a la segona opinió i protocol·litzarà els actes mèdics i els tractaments, evitant també actes innecessaris.

De la mateixa manera, cal aprovar definitivament una cartera de serveis en què s'ha treballat els darrers anys i que està gairebé enllestida, que incorpori una nova nomenclatura de malalties i processos, per reorganitzar el sistema i millorar-ne

l'eficiència. I cal promoure una modificació de la Llei del Servei Andorrà d'Atenció Sanitària per continuar millorant la transparència i l'eficàcia d'aquesta institució.

Totes aquestes qüestions són prou importants com per abordar-les en el marc d'un pacte nacional, en el qual participin les forces polítiques parlamentàries i també els professionals del sector sanitari que, en definitiva, coneixen de primera mà les fortaleses i les debilitats del sistema públic de salut.

Senyores conselleres i senyors consellers,

Fa una estona, quan he parlat d'aquells grans punts de coincidència entre les tres forces polítiques que impulsen el Govern de consens que avui se sotmet a debat en aquesta Cambra, he destacat la convicció compartida que les institucions són un element essencial de la nostra identitat i de la nostra sobirania. He dit també que calia enfortir-les i fer-les evolucionar. En certa manera, és el que es va fer amb l'aprovació de la Constitució de 1993: Una gran posada al dia de l'arquitectura institucional d'Andorra que va permetre al nostre país ser plenament reconegut per la comunitat internacional.

El repte d'actualitzar i fer vives i properes les institucions és un repte permanent. Arreu veiem com una ciutadania cada cop més informada reclama majors cotes de participació ciutadana i de transparència. També ens ho reclamen a Andorra. I aquest clam l'hem escoltat durant la passada campanya electoral.

Per a les andorranes i els andorrans les institucions són un tret d'identitat fonamental, precisament, perquè sempre les han sentit com a quelcom molt proper. I el primer pas de la proximitat és que les institucions polítiques escoltin les demandes dels ciutadans i la seva opinió, no només cada quatre anys.

En aquest sentit, cal elaborar criteris de consulta pública ciutadana sobre aquelles qüestions que, per la seva rellevància requereixen conèixer l'opinió dels andorrans.

Igualment, també treballarem per organitzar taules de debat obertes als ciutadans centrades en les preocupacions que s'expressen en les enquestes periòdiques que realitza el Centre de Recerca Sociològica de l'Institut d'Estudis Andorrans. En aquests debats els responsables polítics presentaran les accions que s'estan duent a terme i recolliran les propostes de solucions que exposin dels ciutadans.

Així mateix, el nostre projecte de participació ciutadana inclou partides de pressupostos participatius en els diferents ministeris per tal que els ciutadans puguin decidir quines iniciatives s'han de

dur a terme de manera prioritària. Els pressupostos participatius ja s'han implementat amb èxit en dues ocasions al Ministeri d'Ordenament Territorial i ara el que cal és estendre aquesta pràctica a la resta de departaments de l'Administració.

Al costat de la participació ciutadana, la transparència és l'altra gran demanda dels ciutadans en democràcies consolidades com la nostra. Les noves tecnologies de la informació i la comunicació fan possible que es puguin assolir unes cotes de transparència que fins fa pocs anys semblaven impensables; però, a la vegada, fan també necessari emmarcar bé i regular convenientment l'accés a la informació.

Si aquesta Cambra m'encomana la responsabilitat de governar i podem bastir una majoria sòlida al Consell General, entrarem a tràmit una proposició de Llei de transparència i accés a la informació durant aquest primer període de sessions. També promourem la publicació del pressupost del Govern de manera entenedora perquè els ciutadans puguin saber exactament a què es destina cada partida pressupostària i les diferents liquidacions. Aquesta ha de ser una de les funcions d'un portal de transparència que tingui un abast més ampli i que permeti als ciutadans tenir accés a totes les accions que desenvolupen els poders públics.

Després de parlar de les tres qüestions que han de fer objecte de pactes d'Estat, he volgut començar a desgranar el programa de govern parlant de participació ciutadana i transparència, perquè són dues qüestions transversals que -juntament amb el consens que ofereixo a la resta de forces polítiques- han de marcar la manera de fer del futur Executiu.

La transparència, la participació i el bon govern ens parlem del com i a mi em sembla que també és important parlar del qui: és a dir, dels servidors públics. Perquè no podem oblidar que els responsables polítics estem al capdavant d'unes institucions que tenen, com a principal actiu, les dones i els homes que integren la Funció Pública. Els meus anys al capdavant dels ministeris de Justícia, Interior i Afers Socials m'han reafirmat en la convicció, en la necessitat, de disposar d'uns equips humans motivats, ben organitzats i plenament identificats amb la missió que tenen encomanada. És important garantir que els treballadors que integren la Funció Pública puguin créixer professionalment i veure satisfetes les seves expectatives legítimes.

L'aprovació, durant la legislatura passada, de la necessària Llei de la Funció Pública no va comptar amb un consens polític ampli i va generar neguits en els treballadors públics i els seus representants sindicals. En sóc plenament conscient. Però tots hem

de tenir present que aquesta llei requereix ara un ampli desplegament reglamentari que haurà de definir els detalls de la seva aplicació i que ha de permetre evidenciar millores concretes en la carrera professional dels funcionaris.

Tenim, doncs, al davant nostre una bona oportunitat per recuperar i renovar el diàleg amb els treballadors públics i per aconseguir un desplegament reglamentari que compti amb el màxim consens possible. Un desplegament reglamentari que també s'haurà de dur a terme en el cas de diversos cossos especials que conformen l'Administració pública. Així mateix, si durant el desplegament reglamentari s'identifiquen punts millorables de la Llei recentment aprovada s'impulsarà la modificació legislativa escaient, tot mantenint sempre la sostenibilitat financera del model com a línia vermella.

Abans em referia a la tasca a vegades complicada de constituir un Govern de coalició entre forces polítiques que, en d'altres moments, han estat enfrontades. En aquest sentit, pel que fa a la Funció Pública, no vull obviar que Liberals d'Andorra va recórrer algunes qüestions de l'esmentada llei al Tribunal Constitucional i que el Govern -com no podria ser d'una altra manera- donarà compliment en els seus propis termes als pronunciaments que faci aquest Tribunal.

Em reafirmo avui en la convicció que és important que els treballadors públics s'identifiquin amb la missió que tenen encomanada. Perquè l'Administració té un efecte cabdal en la bona marxa del país en el seu conjunt i ha d'estar al servei del desenvolupament econòmic, del progrés social i de la sostenibilitat. Molt especialment en un moment en què els nostres conciutadans ens reclamen una administració pública més àgil i eficient, que assumeixi plenament el repte de la digitalització.

Per tant, caldrà seguir avançant en la implementació de l'administració electrònica i en la simplificació i la reducció de tràmits; així com cap a un model de gestió el més senzill possible basat en el sistema de finestra única. La digitalització de l'Administració pública -i del conjunt de l'economia- és un element cabdal de competitivitat que, sens dubte, es pot convertir en un nou atractiu per al nostre país. El dia que sigui plenament possible dur a terme on-line l'obertura d'una societat, l'operativa bancària, la signatura digital de documents, la verificació de l'autenticitat dels documents rebuts, l'encryptació, la tramitació i el dipòsit de comptes -que caldrà unificar en un sol procés- i la liquidació d'impostos, Andorra tindrà al seu favor un nou actiu que la farà més competitiva.

La simplificació i modernització de l'Administració també passa per revisar, clarificar i unificar els criteris de contractació pública, adaptant-los a les directives de la Unió Europea i -a la vegada- a la realitat del teixit empresarial del país, format principalment per petites i mitjanes empreses.

Estretament lligada al repte de la reducció de la burocràcia tenim la qüestió de la clarificació, sistematització i simplificació del nostre ordenament jurídic. La ràpida transformació de la societat i l'economia andorranes viscudes al llarg de les últimes dècades ha comportat l'aparició d'un bon nombre de noves lleis, així com de modificacions de textos legals preexistents. En aquest sentit, cal emprendre un procés de simplificació de la legislació existent: D'una banda, avaluant amb cura en el moment de l'aprovació d'una nova llei quines normes anteriors poden quedar explícitament derogades; i, de l'altra, convertint els textos refosos en una pràctica habitual -i obligatòria- en el moment d'aprovar modificacions legislatives.

La modernització i sistematització del nostre ordenament jurídic està en la base del compromís per continuar treballant en l'elaboració d'un codi civil, abordant la redacció del llibre referent a la persona i la família -aprofitant la feina ja feta fins ara- des d'un consens similar al que es va assolir en el moment d'aprovar el Codi de procediment civil. Així mateix, aquest esperit de treball en comú i de consens haurà de presidir l'elaboració d'un nou Codi de procediment penal i d'una nova Llei de la jurisdicció administrativa adaptats a la realitat de l'Andorra del segle XXI.

A més, seguint la tasca impulsada des de la fa dos legislatures, cal aprofundir en els mecanismes de resolució extrajudicial dels conflictes que permeten descongestionar els nostres tribunals i, alhora, obtenir solucions més ben acceptades per les parts immerses en aquests conflictes. Per això donarem suport al Tribunal d'Arbitratge del Principat d'Andorra i crearem un Centre de Mediació que vagi més enllà de la mediació familiar.

Igualment, seguirem dotant l'Administració de Justícia dels mitjans humans i materials necessaris per agilitzar el seu funcionament, perquè som conscients que una Justícia àgil i eficaç és un dels pilars fonamentals d'una societat oberta, equitativa i preparada per encarar el futur amb garanties d'èxit.

Senyores conselleres i senyors consellers generals,

Si l'administració i els serveis públics tenen davant seu el repte de la digitalització i de l'adaptació a una societat que canvia ràpidament, també els sectors productius de la nostra economia han de fer front a un repte similar: Dos pilars fonamentals de

l'economia i la societat andorranes com són el comerç i el turisme estan immersos en un procés de canvi que comporta, a parts iguals, oportunitats i amenaces: Els canvis d'hàbits dels clients, la irrupció amb força del mercat online o el rol de les noves tecnologies són alguns dels factors que impulsen aquesta evolució.

És per això que els programes polítics de Liberals, Ciutadans Compromesos i Demòcrates contenen tota una bateria de mesures per ajudar el comerç i el turisme a afrontar aquests canvis amb èxit. Mesures que, al meu entendre, són gairebé sempre complementàries i que, en combinar-les, enriquiran i milloraran l'acció de govern.

També caldrà donar continuïtat a algunes mesures ja iniciades, com el pla estratègic del turisme de compres, que s'ha treballat amb el sector, que serveix de nexa d'unió entre els dos pilars del turisme i el comerç i que ara caldrà implementar, també des del consens i des del diàleg permanent amb el teixit econòmic.

Un dels reptes principals que el sector del comerç minorista té plantejat és el creixement -i per tant la necessària adaptació- del comerç electrònic. Des del Govern cal acompanyar els comerços andorrans en el seu procés de digitalització. A la vegada, cal aprofitar les oportunitats que les noves tecnologies ofereixen al sector comercial per conèixer millor el client i fidelitzar-lo. Tot plegat encaminat a oferir una experiència de compra completa basada en la qualitat. I en tot aquest camí, que acabo de resumir en poques frases, però que és un camí complex i no mancat de dificultats, el Govern ha d'estar sempre al costat dels comerciants.

Un altra qüestió pendent de resoldre, també molt vinculada al comerç electrònic, és l'agilització de la importació, l'exportació i -especialment- la reexportació de mercaderies. En aquest sentit, treballarem conjuntament amb la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis per a la creació d'una zona franca que permeti agilitzar aquests processos, ajudi els comerciants a gestionar de forma més eficient els seus estocs i els doni una eina per ser més presents i més competitius en el comerç online.

Estretament vinculat al comerç, el sector turístic també necessita ser acompanyat en un procés de transformació que ja fa anys que ha començat. Els reptes del nostre turisme són principalment dos: la desestacionalització i l'aposta per la qualitat. Caldrà seguir treballant en diversificar la nostra oferta turística: Promovent el turisme de muntanya, amb la millora progressiva de la xarxa de camins i de refugis; incentivant també el turisme cultural, amb una programació i una xarxa d'equipaments que ofereixi

una imatge complementària d'Andorra; i refermant l'impuls que durant els darrers anys s'ha viscut en l'àmbit del turisme d'esdeveniments esportius de ressò internacional.

Cal continuar augmentant -sens dubte- els recursos que es destinen al sector turístic. I, per fer-ho, s'ha d'estudiar, sempre des del diàleg i el consens amb els agents implicats, la introducció d'una taxa turística que reverteixi en la millora de la qualitat de l'oferta global del país.

La diversificació del sector turístic també està cridada a tenir un efecte positiu en un altre dels sectors tradicionals de la nostra economia; el més tradicional de tots, de fet: el sector agrícola i ramader. L'impuls decidit que volem donar als allotjaments rurals s'ha de traduir, no només en una diversificació i una millora de la qualitat de l'oferta turística, sinó també en un complement per a les explotacions agrícoles i ramaderes.

Evidentment, no és l'únic complement en el qual cal seguir treballant. També caldrà seguir acompanyant el sector per desenvolupar alternatives de cultius rendibles i per promoure la producció local: amb segells de qualitat, indicacions geogràfiques protegides i marques paraigua que permetin compartir costos de logística i de promoció.

En definitiva, hem d'aconseguir que el nostre sector primari es pugui mantenir per seguir prestant els serveis cabdals que ofereix a la societat, com ara el manteniment dels ecosistemes, la conservació del paisatge i la perennitat del coneixement tradicional. I per fer-ho proposem, entre d'altres mesures, de promoure el projecte nacional d'alimentació sostenible, fomentar el coneixement i l'ús de les pràctiques agràries tradicionals o organitzar cicles fixos de tecnificació agrària per afavorir el relleu generacional al capdavant de les explotacions.

Des res no serviren la diversificació, l'obertura, la internacionalització i la participació plena i fructífera en el mercat interior europeu si pel camí perdéssim els nostres sectors tradicionals. De fet, tot el procés de modernització, obertura i diversificació de l'economia s'ha de continuar construint fent servir els sectors tradicionals com una de les bases i fonaments d'aquest procés. I procurant sempre que aquest procés els millori.

De la mateixa manera que el Govern ha d'estar al costat del sector comercial, del sector turístic i del sector agrícola i ramader, també hem de saber fer costat al sector financer que és, sens dubte, el quin ha viscut el procés de transformació i de canvi de paradigma més radical. Les dades sobre els beneficis del sector ens diuen que la banca andorrana està superant amb bona nota reptes tan cabdals com

l'intercanvi automàtic d'informació fiscal i l'adaptació constant a la normativa financera internacional.

En els propers anys haurem d'estar atents a les noves necessitats i utilitzar la nostra potestat legislativa i reglamentària per dissenyar un entorn competitiu per a la banca andorrana i el sector financer en el seu conjunt. Ja d'entrada hi ha una qüestió evident que cal resoldre: dotar a la banca andorrana d'un prestador d'última instància, una figura que volem trobar sota el paraigües del Banc Central Europeu i que esperem que es pugui tractar coincidint amb les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea.

En el seu sentit estricte, el prestador d'última instància no forma part d'aquelles qüestions que es negocien en el marc de l'acord d'associació, però és evident que sense aquesta figura no tindria sentit que Andorra assumís les regles del mercat interior en matèria bancària, perquè es trobaria en una situació evident de manca d'equitat.

Per donar solidesa, no només a la plaça financera andorrana, sinó al conjunt de l'economia del país, caldrà prosseguir el camí ja iniciat per incorporar Andorra al Fons Monetari Internacional. I en el mateix sentit de millorar la internacionalització de l'economia andorrana, haurem d'intensificar els esforços per continuar ampliant la xarxa de convenis per evitar la doble imposició de què disposem actualment.

Senyores conselleres i senyors consellers,

Andorra va iniciar fa gairebé set anys el camí de l'obertura i la internacionalització de la seva economia. I amb la perspectiva que ens donen aquests primers anys d'experiència crec que hem de redoblar els esforços per incentivar i potenciar aquelles inversions estrangeres que tinguin una major capacitat de diversificar la nostra economia i d'aportar innovació i generar valor afegit. En el mateix sentit -i precisament per vetllar per la qualitat- volem potenciar el rol dels col·legis professionals i desenvolupar les lleis d'aquells que encara no disposen d'una normativa pròpia.

El camí de la internacionalització de l'economia ha de ser sempre un camí de doble direcció: per atreure inversió estrangera productiva, sí, però també per obrir les portes dels mercats globals a les empreses i als professionals del país. Fins i tot hi ha una tercera via que cal explorar: La recuperació del talent andorrà dispers pel món. En aquest sentit, volem posar en marxa iniciatives que promoguin que persones andorranes amb una àmplia experiència professional, que estan desenvolupant la seva carrera

a l'estranger, puguin també contribuir a la transformació que està vivint l'economia andorrana.

Una transformació que té en la innovació i les noves tecnologies un dels seus àmbits de desenvolupament natural. Una de les raons per les quals, en el marc de les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea, volem obtenir un tractament específic per a Andorra Telecom i FEDA és perquè aquestes dues empreses tenen a Andorra una funció que va molt més enllà de la del simple monopoli públic.

En efecte, des d'un punt de vista europeu, el mercat de l'energia o de les telecomunicacions del nostre país té un pes molt poc significatiu. En canvi, tant FEDA com Andorra Telecom estan cridades a tenir un rol transformador i diversificador del model de desenvolupament econòmic. Un rol que s'ha de complementar amb la creació d'un fons públic-privat destinat a promoure projectes innovadors i, a la vegada, a donar una rendibilitat per a les generacions futures.

Des del Govern i des del Consell General també hem de contribuir a potenciar la innovació i el sector de les noves tecnologies amb una llei d'actius virtuals i amb un impuls decidit al desenvolupament de la tecnologia blockchain.

En tot aquest procés de reforçament del sectors tradicionals i de diversificació de l'economia en clau d'innovació és cabdal que Andorra mantingui el que ha estat un dels seus trets essencials al llarg de les últimes dècades: el caràcter emprenedor. És per això que ens proposem implementar tot un seguit d'accions en favor dels emprenedors i dels autònoms. Les polítiques de gestió de la fiscalitat, de la seguretat social o de les parapúbliques han de tenir sempre presents les necessitats i la realitat dels autònoms i els emprenedors.

Al costat de la necessitat de seguir aprofundint en el camí de la diversificació i la innovació, el desenclavament geogràfic d'Andorra representa un repte constant per a la nostra economia i la nostra societat en el seu conjunt. De fet, segurament aquesta sigui la qüestió més antiga de totes les que tenen una incidència directa sobre el model de desenvolupament d'Andorra: El nostre país ha prosperat en la mesura que s'ha dotat d'infraestructures que li han permès superar -sempre de forma parcial- les limitacions imposades per la geografia.

És evident que l'eclosió de les noves tecnologies de la comunicació han modificat el concepte tradicional d'infraestructura, però no és menys cert que el repte de desenclavar geogràficament Andorra continua vigent.

N'hem tingut una mostra aquesta primavera amb el tancament de l'accés per carretera a França a causa d'una esllavissada. Un fenomen natural freqüent en l'orografia d'alta muntanya pot tenir unes conseqüències devastadores per a l'economia del país; i especialment en aquest cas del Pas de la Casa.

El Govern en funcions ha adoptat mesures encertades per pal·liar els efectes d'aquest tancament viari. Com també va ser encertat l'impuls que es va donar a la millora dels accessos rodats des de França amb la signatura del conveni de finançament conjunt d'aquestes millores que es va signar a París el març del 2017. Caldrà sens dubte -i la realitat així ens ho demostra- continuar treballant en aquesta via. Com també caldrà culminar la desviació de Sant Julià de Lòria per descongestionar l'accés a Andorra des d'Espanya. Perquè la millora de la mobilitat interna també contribueix -en certa mesura- a atenuar els efectes de l'enclavament geogràfic del país.

En la mateixa línia de prosseguir amb l'obertura física d'Andorra al món, cal garantir que el nostre país disposi d'una infraestructura aeroportuària. A curt i a mitjà termini aquesta infraestructura no pot ser altra que l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell, que està pendent del llum verd definitiu per a l'homologació del sistema d'operació instrumental GPS. Un cop culmini aquest procés haurem de valorar la implicació d'Andorra en la viabilitat econòmica de la infraestructura i de les línies regulars que puguin establir-se.

L'aposta per l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell no tanca la porta, però, a estudiar la viabilitat i la conveniència de disposar d'un aeroport en territori andorrà; sempre tenint en compte l'impacte global de la infraestructura, també en termes mediambientals i paisatgístics.

La qüestió de les infraestructures està estretament lligada amb l'evolució de les finances públiques. En els propers anys cal seguir treballant per aconseguir un ritme d'inversions públiques suficient i que, a la vegada, no comprometi el futur de les finances del Govern i permeti seguir equilibrant les liquidacions pressupostàries.

L'equilibri pressupostari assolit els darrers anys ha de continuar sent la nota dominant quan parlem de finances públiques. Perquè la sostenibilitat financera i econòmica és un imperatiu categòric de qualsevol programa de govern responsable. Més enllà de la imprescindible seguretat jurídica, l'equilibri pressupostari dona als ciutadans una seguretat material: la garantia que no caldrà apujar la pressió fiscal, perquè el deute públic és sempre un impost ajornat.

Per tant, si aquesta Cambra m'atorga la confiança d'encapçalar el Govern, el compromís del meu equip i el meu propi és el de mantenir l'equilibri pressupostari i no augmentar els impostos: ni augmentar els tipus ni crear nous impostos. Ben al contrari, a mesura que es consolida el model fiscal actual caldrà estudiar si convé implementar algun tipus de deduccions per fomentar que les empreses inverteixin en formació, innovació, recerca i desenvolupament o que posin en marxa plans d'igualtat efectiva, de sostenibilitat i de mecenatge.

Senyores conselleres i senyors consellers,

Demòcrates es va presentar a les eleccions generals del passat 7 d'abril amb un programa estructurat al voltant de la sostenibilitat: La sostenibilitat econòmica -de la qual acabo de parlar- la sostenibilitat social i la sostenibilitat mediambiental. Entenc que aquest concepte de triple sostenibilitat, malgrat els pactes i les cessions recíproques que cal fer per conformar un Govern plural que respongui al mandat de la ciutadania, segueix ben vigent i que -d'una forma més o menys implícita- està present en moltes de les propostes dels partits amb els quals compartim part del nostre espai ideològic i programàtic.

El vincle entre la sostenibilitat econòmica i la sostenibilitat mediambiental és ara més clar que mai. La transició energètica i la lluita contra el canvi climàtic -dues qüestions que són del tot inajornables- modifiquen en profunditat les idees que teníem sobre el creixement econòmic. Cal que passem d'una concepció lineal del creixement econòmic: un model en què utilitzem recursos per produir i generem residus i externalitats de tot tipus, a un model d'economia circular: on el desenvolupament econòmic no només es basa en el consum de recursos per a la producció, sinó també i molt especialment en la reutilització per a una nova producció.

En aquest sentit, elaborarem un Pla d'Economia Circular per al període 2020-2035 que fixi les accions a seguir. Accions com la modificació de la Llei de residus, per permetre la reutilització de materials i aconseguir els mateixos nivells de producció amb un menor consum de recursos. Perquè no es tracta de sacrificar el desenvolupament econòmic en benefici del medi ambient, sinó, ben al contrari: es tracta de canviar el model per tal que la producció de béns sigui menys costosa i, a la vegada, menys lesiva per a l'entorn. De fet, la societat civil ja se'ns ha avançat en aquesta qüestió i l'Associació de Gestors de Residus serà, sens dubte, un interlocutor primordial del Govern en aquesta qüestió. Perquè el canvi de model productiu obre noves oportunitats de negoci, de creació de riquesa i llocs de treball.

Un altre pilar fonamental de la sostenibilitat mediambiental és la transició energètica; i, com passa amb l'economia circular, la transició energètica és a la vegada una necessitat i una oportunitat. Una necessitat perquè la producció d'energia és una de les principals fonts de generació de gasos d'efecte hivernacle i, per tant, cal canviar el model energètic. Però també és una oportunitat perquè, en el cas d'Andorra, que és un país amb una gran dependència energètica de l'exterior, aquesta transició representa una oportunitat per ser més sobirans i per obrir nous sectors econòmics.

Ens reafirmem avui en la necessitat de complir amb els compromisos de l'Acord de lluita contra el canvi climàtic d'incrementar la producció elèctrica nacional com a mínim fins a cobrir el 33% de la demanda el 2030, fent que les fonts d'origen renovable representin almenys el 75% de la producció.

Per fer-ho, aquesta legislatura que ara comença caldrà desenvolupar la Llei d'impuls de la transició energètica i de lluita contra el canvi climàtic que el Consell General va aprovar fa uns mesos, així com desplegar el Pla sectorial d'infraestructures energètiques per avançar en l'energia fotovoltaica i hidroelèctrica, en la cogeneració, les xarxes de calor i l'aprofitament de la biomassa.

L'energia, especialment la calefacció, és una de les dues fonts principals d'emissió de CO₂ a casa nostra. L'altra és la mobilitat. És per aquesta raó que el programa de govern que presento avui fa també un èmfasi especial en seguir sumant esforços en favor de la mobilitat sostenible. En aquest àmbit cal operar en dos fronts: d'una banda, fomentar el transport públic col·lectiu; i, de l'altra, aconseguir que el transport privat sigui molt més sostenible.

En el primer front, abans de finals d'aquest any esperem poder aplicar una millora significativa del transport públic que impliqui una rebaixa de preus dels abonaments anuals dels joves, una major eficiència del sistema i una més gran interconnectivitat gràcies a l'entrada en funcionament d'una plataforma multimodal. Amb l'objectiu compartit -i entenc que compartit per una àmplia majoria d'aquesta Cambra- d'impulsar de forma decidida el transport públic, estudiarem també la viabilitat de modalitats alternatives, com podria ser una xarxa de transport públic per cable. Així mateix, seguirem promovent la xarxa de bicicletes elèctriques i, a mitjà termini, una xarxa pública de vehicles elèctrics compartits.

El Pla nacional de mobilitat sostenible ha de preveure també incentius que facin que els particulars optin cada cop més pels vehicles elèctrics.

En paral·lel al canvi de model productiu, energètic i de mobilitat, el nostre programa de govern també és ambiciós pel que fa al respecte al medi ambient i al patrimoni natural. Perquè sabem que és una qüestió cabdal des del punt de vista estrictament mediambiental, i que també és un factor molt important a l'hora de definir la nostra identitat col·lectiva i de projectar una determinada imatge de país.

És per aquest motiu que, si obtinc la confiança de la Cambra, treballarem conjuntament amb el Comú d'Ordino -que ja ha començat a fer avenços en aquest sentit- la candidatura a la UNESCO per fer d'Andorra el primer país Reserva Mundial de la Biosfera. Aquest serà -sens dubte- un pas molt significatiu en la protecció del medi ambient, que ha d'anar acompanyat d'altres mesures de gestió, com el desplegament de la Llei de protecció de la natura, la implementació de l'Estratègia Nacional del Paisatge 2020 i la revisió i millora d'aquesta mateixa estratègia de cara al proper període. Així mateix, treballarem -des del consens amb els sectors afectats- per presentar en aquesta Cambra un projecte de llei d'avaluació de l'impacte ambiental.

També en una línia similar farem avenços en la tinença responsable d'animals de companyia i la protecció d'espècies amenaçades de fauna i flora, promovent l'adhesió d'Andorra al Conveni de Washington sobre el comerç internacional d'aquestes espècies.

Senyores conselleres, senyors consellers,

Com he dit fa uns moments, la sostenibilitat té una tercera derivada: la sostenibilitat social. Perquè de poc ens serviria tenir unes finances públiques sanejades, una economia que es desenvolupa de manera equilibrada i un model de generació de riquesa respectuós amb el medi ambient, si una part important de la població té problemes per arribar a finals de mes, per sufragar un habitatge digne a preus assequibles o veu com els seus drets són menystinguts per raó de gènere o de qualsevol altra circumstància.

Malauradament, tot el que acabo de dir no és ciència ficció. Malgrat que l'economia torna a créixer i a crear llocs de treball, malgrat els augments progressius del salari mínim i l'increment del salari mitjà, veiem com al nostre país els sous més baixos perden poder adquisitiu i l'accés a un habitatge digne a preus assequibles per a moltes persones està deixant de ser una realitat.

Davant d'aquesta realitat s'han adoptat diverses mesures de caràcter executiu i legislatiu en els darrers mesos i caldrà seguir treballant en aquest sentit. L'accés a l'habitatge -i especialment

l'augment del preu dels lloguers, que ara només poden incrementar-se d'acord amb l'IPC, com a mínim durant un any- és una de les principals preocupacions de la ciutadania. Si obtinc la confiança del Consell General en aquest debat d'investidura, una de les prioritats del Govern serà convocar novament la Comissió Nacional per a l'Habitatge per consensuar una bateria de mesures i accions que tinguin un impacte positiu a curt, a mitjà i a llarg termini.

Evidentment, a aquesta taula no ens hi presentarem amb un full en blanc. Constatem que la causa principal del problema de l'habitatge al nostre país és la manca d'oferta d'habitatge de lloguer. És aquesta mancança la que ha provocat un augment dels preus i la que, per tant, dificulta que persones de classe mitjana, joves o famílies treballadores tinguin dificultats per trobar un habitatge digne a un preu assequible.

Per tant, creiem que és obligació dels poders públics -tots els poders públics- pal·liar aquesta mancança i incentivar la construcció de nous habitatges de lloguer i el retorn al mercat de lloguer residencial de pisos que avui tenen altres usos o estan buits. Per això proposem la creació d'un fons immobiliari, obert a la participació pública i privada, i destinat a la construcció i rehabilitació d'habitatges de lloguer per treure'ls al mercat a un preu raonable.

Revisarem també els criteris d'atorgament dels ajuts a l'habitatge, posant un èmfasi especial -entre d'altres qüestions- al foment l'emancipació dels joves. I intentarem culminar un conveni amb l'associació de bancs per tal que cedeixen al Govern els pisos buits de què disposen i que es puguin llogar a un preu assequible.

Així mateix, crearem l'Institut de l'Habitatge que ha de proporcionar dades precises i fiables sobre el parc immobiliari del país i els preus orientatius en funció de les diferents zones, i que ha d'esperonar les administracions públiques perquè s'impliquin plenament en la resolució d'un problema que, malauradament i malgrat que molts encara pensin el contrari, ja no és -com en el passat- un fenomen cíclic. Andorra, com molts països del seu entorn, té en la manca d'habitatge un problema més estructural que no pas conjuntural.

Aquestes són algunes de les mesures; però evidentment, el principi general del qual partim és que tots els agents implicats en aquesta qüestió estaran cridats a fer les seves aportacions. El nostre posicionament de partida és clar: El problema de l'habitatge té la seva causa última en la manca d'habitatge de lloguer residencial i aquest problema no s'arregla -sinó que s'agreuja- des de

l'intervencionisme, sinó des del foment d'aquesta oferta que avui per avui és del tot insuficient.

Al costat de la qüestió de l'habitatge hi ha la qüestió dels salaris i del seu poder adquisitiu. De poc ens serveix que els salaris -especialment els més baixos- pugin un 3% o un 4% si els lloguers augmenten un 10 o un 20%. Per aquesta raó continuarem augmentant gradualment el salari mínim, sempre de manera equilibrada i progressiva per evitar sobrecarregar el teixit productiu, però amb l'objectiu final que aquest salari mínim assoleixi el 60% del salari mitjà, tal i com fixa la Carta Social Europea.

Una altra de les demandes de la ciutadania en matèria social -i aquesta és una demanda compartida amb molts països del nostre entorn- és un avenç decidit cap a la igualtat efectiva entre dones i homes. En aquest sentit, si obtinc la confiança del Consell General, el Govern treballarà en una llei d'igualtat efectiva específica, implicant sempre el teixit associatiu i la societat civil, que anirà en la línia de la Llei d'igualtat de tracte i no-discriminació aprovada la passada legislatura: és a dir, convertint el principi constitucional d'igualtat i no-discriminació en un dret subjectiu, en aquest cas específicament aplicat a la igualtat de gènere.

Entre d'altres qüestions, la llei d'igualtat efectiva haurà d'incorporar la perspectiva de gènere en el disseny de les polítiques públiques, establir mesures concretes per lluitar contra la bretxa salarial i promoure la presència equilibrada d'homes i dones als òrgans de representació pública.

També en el marc dels drets de les dones, tenim la intenció de treballar en la posada en marxa del Servei d'atenció integral a la dona, centrat en la seva salut sexual i reproductiva. És una qüestió que volem abordar amb totes les garanties constitucionals, assegurant-nos que no suposarà un risc per a l'estructura institucional del país.

La lluita per la igualtat -tot i que té la seva màxima expressió en la igualtat de gènere- s'expressa en molts altres àmbits. I en tots ells caldrà seguir fent avenços durant la implementació de la Llei d'igualtat de tracte i no-discriminació. Col·lectius com els infants i adolescents en risc, la gent gran, les persones nouvingudes, el col·lectiu LGBTIQ, les famílies monoparentals i les persones amb discapacitat estaran al centre de les nostres polítiques. Per tal d'aconseguir que Andorra sigui un referent en inclusió social.

Des d'aquesta perspectiva, durant els propers quatre anys caldrà desenvolupar la Llei dels drets dels infants i els adolescents; una llei ambiciosa i pionera que el Consell General va aprovar tot just fa uns mesos. I també s'hauran de promoure tres normes

importants i reclamades insistentment pel col·lectiu de persones amb diversitat funcional: una nova Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat, una nova Llei d'accessibilitat i una Llei de patrimoni protegit de les persones amb discapacitat.

Senyores conselleres i senyors consellers,

Fins ara he anat explicant el que entenc que ha de ser un programa de govern responsable, que doni resposta a les expectatives dels ciutadans i que, a la vegada, dibuixi un camí de futur realista i il·lusionant. He ofert tres grans acords de país transversals i he anat desgranant el projecte polític amb el qual espero obtenir la confiança d'aquesta Cambra al tomb d'una triple dimensió de la sostenibilitat: Volem un model de desenvolupament que sigui sostenible des del punt de vista econòmic, mediambiental i social.

Però tot això tindria poc sentit si no poséssim una cura especial a preservar la nostra identitat. A preservar-la, que vol dir saber fer-la evolucionar. La identitat andorrana s'ha anat configurant, al llarg dels segles, com el producte d'un equilibri sempre obert a incorporacions diverses i positives. Però el que està clar és que cap país no és sostenible si no hi ha una voluntat de ser compartida.

I aquesta voluntat de ser no l'hem de pressuposar pel simple fet d'estar representats a les Nacions Unides o d'haver estat plenament reconeguts, fa 26 anys, per la comunitat internacional com un Estat sobirà, de dret, democràtic i social. Ni tan sols els més de set segles de voluntat ininterrompuda dels andorrans de seguir sent andorrans no són garantia suficient de cara al futur.

La voluntat de ser i la pertinença a un projecte comú s'han de treballar cada dia. És per això que qüestions com la cultura, l'educació o les institucions en el cas d'Andorra tenen sempre una dimensió múltiple. La cultura ha d'esperonar l'esperit crític dels ciutadans, és clar que sí; però també té, a casa nostra, una forta dimensió identitària. L'educació ha de garantir la igualtat d'oportunitats i ser un factor clau en la competitivitat de la nostra economia, evidentment; però també té un component d'identitat. És el que deia Aristòtil: "és grec tot aquell que rep l'educació dels grecs". I les nostres institucions, més enllà de complir una funció jurídica i democràtica, també estan estretament lligades amb la nostra identitat.

En els propers anys, volem desplegar una política cultural que posi l'accent en aquesta doble missió que acabo de comentar: Fomentar l'esperit crític i el creixement humà de les persones, però també posar en valor la identitat i les tradicions pròpies. I les

infraestructures culturals han d'estar al servei d'aquestes dues finalitats

En primer lloc, si obtinc l'encàrrec de formar Govern, el meu equip i jo impulsarem el projecte de construcció d'un Museu Nacional, que ha de servir de punt de partida i eix vertebrador de tota la xarxa de museus i que ha de contribuir a crear i difondre - tant entre els ciutadans del país com entre aquells que ens visiten- el relat del que és Andorra, de la seva evolució i la seva projecció cap al futur. Tenim arreu exemples de museus que transcendeixen el fet estrictament museístic, perquè a través de suports materials expliquen tot un patrimoni immaterial d'un valor incalculable. En el cas d'Andorra, el més valuós és Andorra mateixa: la seva gènesi, la seva estructura institucional, la seva evolució, la seva pervivència al llarg del temps i el seu valor en el món actual.

Per això el relat del Museu Nacional ha de reforçar - entre d'altres- la raó de ser de la candidatura transnacional a patrimoni de la humanitat de la UNESCO que Andorra impulsa conjuntament amb França i Espanya. Una candidatura que engloba la catedral de la Seu d'Urgell, el castell de Foix i la Casa de la Vall com a testimonis històrics del copríncipat i de les institucions andorranes d'autogovern. Seguirem impulsant aquesta candidatura perquè, en definitiva, neix de la idea que explicava fa uns instants: el més preuat d'Andorra és Andorra mateixa.

Al costat d'una nova infraestructura com és el Museu Nacional cal també tenir present la necessitat de millorar infraestructures ja existents. És en aquest sentit que cal trobar un nou emplaçament per a l'Arxiu Nacional, que és un element essencial de la nostra memòria col·lectiva i que, a més, té una especial importància en un país on la producció de documentació privada ha estat tradicionalment més abundant i reveladora que la producció de documentació pública.

Més enllà d'aquestes infraestructures que tenen un caràcter estructurador, el programa de govern que avui proposo vol reunir tots els sectors culturals al tomb d'una taula per elaborar un Llibre blanc de la política cultural, tal i com la passada legislatura vam fer tots plegats en una qüestió cabdal com la igualtat. És aquest llibre blanc el que haurà de marcar el rumb de la cultura del país els propers anys i aconseguir - en la mesura del possible- que els trets essencials de la nostra política cultural es mantinguin més enllà de l'alternança política.

Al meu entendre aquest llibre blanc haurà de posar un èmfasi especial en l'incentiu, la promoció i la protecció de la producció cultural pròpia: donant

més eines a les associacions culturals, acompanyant els creadors, promovent els intercanvis culturals, convertint la cultura i tradicions pròpies en un element d'atractiu turístic i d'imatge de marca en un sentit més ampli i fixant un dia oficial de la cultura andorrana que serveixi per visualitzar i reconèixer el treball dels artistes i creadors del país.

En aquest mateix capítol també cal enfortir el coneixement de les institucions i, per tant, dotarem de més recursos l'Institut d'Estudis Andorrans, posant especial èmfasi en el desenvolupament del Centre d'Estudis Històrics i Polítics creat els últims anys. A més, durem a terme una revisió de la Llei de nacionalitat que permeti acumular períodes discontinus de residència per adquirir la nacionalitat per naturalització, així com garantir que els fills d'andorrans nascuts fora d'Andorra també puguin accedir a la nacionalitat.

Al costat de la Cultura, l'educació és l'altre gran instrument per garantir que els ciutadans tenen esperit crític, sentiment de pertinença i llibertat de criteri. L'educació és una eina fonamental per transformar la societat i és el millor mecanisme en favor de la igualtat d'oportunitats.

En els últims anys, el manteniment dels tres sistemes educatius, públics, gratuïts i de lliure elecció ha anat acompanyat d'una millora constant de l'Escola andorrana, que ha fet una aposta pionera per l'educació per competències. El camí del futur ens l'ha de marcar la voluntat de millorar contínuament la qualitat del sistema educatiu i de ser capaç d'avaluar-la, com ja s'està fent amb el programa PISA for School.

L'escola andorrana ha de continuar alineada amb les tendències internacionals capdavanteres en matèria educativa, i és per aquest motiu que es treballarà per avançar l'edat d'escolarització obligatòria fins als 3 anys i per ampliar-la -més endavant- fins als 18 anys; evidentment, personalitzant l'oferta educativa en funció de les potencialitats i les capacitats de cada estudiant.

La riquesa lingüística de les tres escoles que conformen el nostre sistema educatiu ha donat als nostres joves la possibilitat de prosseguir els seus estudis superiors en diversos països europeus, així com de desenvolupar-hi posteriorment una carrera professional. Tot i així, cal continuar fent esforços per millorar les competències lingüístiques dels nostres estudiants, amb una major presència de l'anglès al sistema andorrà, augmentant el nombre de matèries que s'imparteixen en aquest idioma i potenciant el seu domini. El domini de l'anglès, unit al batxillerat professional que s'ha de continuar implantant a l'escola andorrana i a la formació

professional, és una eina essencial per a la internacionalització del nostre model de desenvolupament social i econòmic.

L'educació és una eina de disseny i transformació de la societat i ja he dit en diverses parts d'aquesta intervenció que aspirem a tenir una societat integrada per persones autònomes i amb iniciativa; per tant, sembla lògic que l'esperit emprenedor -tant característic de la idiosincràsia andorrana- també s'inculqui a les escoles. L'emprenedoria ha de ser una mena de matèria transversal i en aquest sentit ja s'ha començat a treballar en marc del conveni subscrit amb l'escola de negocis ESADE. A la vegada, caldrà seguir potenciant l'orientació educativa i professional dels estudiants, per guiar-los en el seu procés de desenvolupament personal.

Més enllà de l'educació primària i secundària, en els propers anys el Govern ha de seguir prestant una atenció especial a la formació professional i universitària. En el primer cas, cal seguir pel camí ja iniciat d'ampliar progressivament l'oferta educativa de la formació professional, escoltant amb atenció les necessitats del teixit productiu. I en el cas de la Universitat caldrà treballar en la seva ampliació, vist l'augment del nombre d'estudiants dels últims anys; i també per incrementar l'oferta d'estudis de tercer cicle, amb un màster de ciències de l'educació i un màster d'infermeria.

En paral·lel, el Govern seguirà treballant per agilitzar les convalidacions acadèmiques i per augmentar progressivament els ajuts en recerca i investigació, perquè la Universitat no és només una eina formativa, sinó que ha d'esdevenir un pol d'innovació, d'aprofitament del talent i de generació de riquesa.

Si la Cultura i l'Educació compleixen una doble funció formativa en sentit ampli i de cohesió social, no és menys cert que l'esport també contribueix de manera decisiva a la consecució d'aquests dos objectius. Al nostre país l'esport ha esdevingut un vehicle clau en el procés de socialització de les persones i d'integració de la diversitat. A més, i molt especialment en els últims anys, les competicions esportives s'han convertit en un element essencial en la difusió de la imatge de marca del país i en la promoció d'uns determinats valors col·lectius.

Si el Consell General m'encomana la responsabilitat de formar govern, el meu equip i jo seguirem treballant en aquesta doble línia: D'una banda millorant els equipaments esportius públics i treballant colze a colze amb les federacions esportives perquè l'esport continuï sent un instrument cabdal al servei de la cohesió social. La millora dels equipaments esportius, a més, és

necessària de cara a acollir els Jocs dels Petits Estats del 2021.

D'altra banda, i aprofitant l'oportunitat que ens dona el desplegament de la Llei de l'esport aprovada la passada legislatura, treballarem per maximitzar les oportunitats i els beneficis econòmics vinculats a l'esport: fomentant la creació de societats anònimes esportives que permetin a equips andorrans participar en competicions d'elit, ajudant a desenvolupar el sector dels e-esports, impulsant les estades esportives al país i donant continuïtat a la política d'atreure esdeveniments esportius de ressò internacional.

Senyores conselleres i senyors consellers generals,

Quan parlem de la política exterior d'Andorra podria semblar que només ens preocupen les negociacions d'un acord d'associació amb la Unió Europea. I és cert que fins a cert punt és inevitable que el debat al voltant de la qüestió europea eclipsi tota la resta. Però estaríem donant una imatge distorsionada si caiguéssim en la idea simplista de pensar que per a Andorra el món es limita a Europa.

Més enllà de la qüestió europea, en els darrers anys s'ha dut a terme un intens treball bilateral per anar teixint una xarxa de convenis de doble imposició, que eliminin les traves amb què es trobava -i en bona mesura encara es troba- l'exportació de serveis des d'Andorra. Ja he dit anteriorment, que caldrà seguir treballant per ampliar aquesta xarxa. I també per organitzar, en col·laboració amb les organitzacions empresarials, missions econòmiques a aquells països especialment dinàmics i amb els quals el teixit productiu andorrà vulgui estrènyer els seus vincles.

També íntimament relacionada amb la diplomàcia econòmica i amb les negociacions amb Europa trobem la qüestió de l'Àrea Econòmica Especial Andorra-Pirineus. És una iniciativa sorgida de la societat civil i que compta amb el suport de destacades personalitats del nostre país, així com de l'Arieja i de les comarques de l'Alt Pirineu català. Del que es tracta és d'establir un marc especial i preferencial de relacions socials i econòmiques entre Andorra i les zones fronteres dels dos països veïns.

Aquesta qüestió té per a nosaltres una importància cabdal: D'entrada perquè establir sinèrgies i compartir recursos i infraestructures es profitós per a totes les parts. Però també perquè és la millor manera de visualitzar i fer evident que la prosperitat d'Andorra no només beneficia els andorrans, sinó que té un efecte positiu i multiplicador en els seus veïns més immediats.

Fixar unes determinades prioritats en matèria de política exterior és una manera de definir com Andorra vol presentar-se al món. Al llarg dels últims

anys, el nostre país ha participat de forma molt activa en els fòrums multilaterals al voltant de dues matèries que s'han considerat especialment rellevants: L'educació, que és un dels trets diferencials del nostre país i que va centrar la nostra presidència del Consell d'Europa; i la lluita contra el canvi climàtic, aprofitant el rol de lideratge que la República Francesa ha exercit en aquesta qüestió d'ençà del 2015. Jo hi afegiria la inclusió de les persones amb discapacitat, perquè és un àmbit en el qual el nostre país ha fet avenços importants i en el qual -si unim esforços públics i privats- podríem esdevenir un referent internacional.

Educació, sostenibilitat i integració de la diversitat funcional són tres aspectes que estan directament relacionats amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 fixats per les Nacions Unides. Una Agenda que no és un brindis al Sol, que no es limita a ser una carta de bones intencions, sinó que apel·la de manera directa el triple repte de la sostenibilitat -econòmica, social i mediambiental- que tots els països i totes les societats tenen plantejat.

Quan en un futur proper parlem de responsabilitat social corporativa, de bones pràctiques de gestió o de la imatge de marca d'un país, d'una manera explícita o implícita estarem fent referència als objectius de desenvolupament sostenible. Per això és important que Andorra continuï fent esforços per complir amb aquests objectius. Perquè de la mateixa manera que les agències de rating avaluen la qualitat de les nostres finances públiques, de la mateixa manera que avaluem la qualitat del nostre sistema educatiu o de la nostra sanitat pública, també haurem d'avaluar la sostenibilitat del nostre model econòmic i social.

És per això que Andorra ha situat la innovació per assolir els objectius de l'Agenda 2030 al centre de la Cimera Iberoamericana que acollirem a finals de l'any vinent. La Cimera 2020 va acompanyada de diverses reunions sectorials i esdeveniments paral·lels que ja s'han començat a celebrar enguany. I estic segur que és una bona oportunitat, no només per refermar el paper d'Andorra en la comunitat internacional i en els fòrums multilaterals, sinó també per estrènyer els vincles econòmics, socials i de tot tipus amb una regió, la iberoamericana, que compta amb diverses economies emergents i societats dinàmiques.

Senyores conselleres, senyors consellers,

He exposat les línies principals del programa de govern i del projecte de país amb el qual espero obtenir la confiança majoritària del Consell General. He detallat també aquelles qüestions en les quals crec que és necessari assolir un ampli consens, més

enllà de les majories parlamentàries; un consens en el qual treballaré incansablement sigui quin sigui el resultat de la votació de demà.

El programa que he presentat avui aquí recull propostes provinents de tres projectes diferents: el demòcrata, el liberal i el de Ciutadans Compromesos. I es tracta d'un programa que no s'ha elaborat simplement a base d'aglutinar idees dels uns i dels altres, sinó que hem treballat per bastir un relat i un projecte coherents i compartits.

A totes les formacions polítiques els agradaria poder aplicar de manera íntegra el seu propi programa, sense haver de cedir ni negociar. Però la negociació, quan es basa en la lleialtat, gairebé sempre és enriquidora. Crec que ha estat així aquests últims dies i estic segur que serà així al llarg d'aquesta legislatura que acaba de començar.

La mateixa nit electoral, un cop teníem tots els resultats damunt la taula i coneixíem la composició definitiva del Consell General, em va venir al cap un pensament: Andorra té plantejats reptes molt importants: la negociació amb la Unió Europea, la sostenibilitat del nostre model de desenvolupament econòmic i social, el futur de les pensions... I la millor manera d'encarar aquestes reptes tan importants és des de l'entesa i des del consens. Si els reptes són compartits, la recerca de les solucions també ha de ser compartida.

I això és el que els ciutadans, que són molt savis, ens van dir amb el seu vot el dia 7 d'abril: Ens demanen que ens escoltem els uns als altres, ens demanen que ens entenguem i ens demanen que governem des de l'entesa i el consens.

Un candidat a cap de Govern que aspiri a obtenir la confiança del Consell General ha de presentar un programa amb el qual se sentin identificats una majoria de consellers generals. Hi ha d'altres fórmules, evidentment. Podria haver optat per limitar-me a defensar el programa amb el qual Demòcrates va concórrer i va guanyar les eleccions del 7 d'abril i esperar que alguna abstenció a la segona volta em permetés governar en solitari.

Però -al meu entendre- això no donaria compliment al mandat de pluralitat i d'entesa que els electors van depositar a les urnes. Ni tampoc no donaria l'estabilitat política que el país necessita.

La política és un camí permanent entre els ideals i la realitat. I no podem perdre de vista ni els uns ni l'altra. Aquest camí entre l'ideal i el real és el que hem estat transitant, aquests últims dies els demòcrates, els liberals i Ciutadans Compromesos. Hem demostrat, en els terminis breus que dona el nostre ordenament jurídic, la nostra voluntat i la nostra capacitat de construir ponts on fins fa poc hi

havia diferències que semblaven infranquejables. I abans d'acabar la meua intervenció vull agrair la capacitat d'entesa, la lleialtat en la negociació i la generositat dels consellers generals liberals, de Ciutadans Compromesos i demòcrates.

És des d'aquesta capacitat de consens i des de la mà estesa amb la resta de formacions representades al Consell General que hem d'encarar les grans qüestions de país.

El programa de govern que he presentat avui vol situar-se a la centralitat política. Això ens dona, no només la capacitat de teixir acords amb tot l'arc parlamentari. També ens permet incorporar i integrar posicionaments diversos al voltant d'un projecte compartit. A vegades cal ser conservador, perquè Andorra té moltes coses bones a conservar. I la millor manera de conservar-les és fer-les evolucionar i adaptar-les als canvis. I sovint també cal ser progressista, perquè el creixement ha de ser sempre sostenible i inclúsiu. Però el progrés no s'aconsegueix amb canvis radicals, amb improvisacions o amb ruptures amb les nostres arrels. Sinó, ben al contrari: s'aconsegueix a través de reformes assenyades i equilibrades.

I aquest equilibri -des del meu punt de vista- només es pot assolir des de la centralitat política: des de posicions reformistes, liberals i demòcrates. Només així es pot construir una societat moderna, oberta i competitiva. Una societat pròspera que confiï en la iniciativa privada i que doni amplis marges de llibertat als seus ciutadans. I una societat que sigui propera a la gent, cohesionada i solidària amb aquells que ho necessiten.

Aquest és el programa i el projecte de país amb el qual demano al Consell General que m'atorgui la confiança de formar govern i amb el qual espero donar compliment a les expectatives i a les esperances que els ciutadans tenen dipositades en totes i tots nosaltres.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Espot.

Se suspèn la sessió durant 15 minuts.

Se suspèn la sessió.

(Són les 11.05h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 11.30h)

La Sra. síndica general:

Intervé ara el Sr. Pere López Agràs.

Podeu accedir a la tribuna d'oradors i començar la vostra intervenció.

Us recordo que no hi ha limitació de temps.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica,

Consellers, conselleres generals,

Andorra és un país, geogràficament parlant, petit; des d'un punt de vista estadístic ocupem el lloc 184è amb una superfície de 468 Km² (a Àfrica, Amèrica, Àsia o Oceania existeixen un nombre important de petits Estats que formen part de l'ONU. De menys de 500 km² en són una dotzena. A Europa són 5 els estats més petits que nosaltres). Aquesta és una realitat que ens fa sentir encara més orgullosos i més apegats al nostre territori i a la seva gent, possiblement, que molts ciutadans de grans, d'enormes països quant a la seva superfície. Tot i aquesta petitesa i com a conseqüència de l'evolució econòmica i social dels darrers 60-70 anys i les seves implicacions demogràfiques la societat andorrana és avui en dia una societat molt plural i molt diversa.

Andorra, entenem els socialdemòcrates, s'ha de construir forçosament sobre la base d'una suma de les voluntats de tothom sense excepció; perquè el país plural que som i les múltiples realitats existents demanen actuacions i accions polítiques diverses, que escoltin i que entenguin la complexitat de la nostra societat per poder esdevenir veritablement una societat pròspera i moderna.

En el nostre petit país es concentren. D'una banda. persones de gran vàlua, de gran capacitat de treball i que, sigui quin sigui el seu origen, estimen i s'esforcen dia a dia per tirar aquest país endavant; i, de l'altra, el nostre petit país està ple d'espais naturals i indrets de gran bellesa dels que ens sentim plenament orgullosos.

Les més de 80.000 persones que vivim a Andorra ens aixequem cada dia per afrontar amb molt d'esforç el que representa tirar endavant el país; molts d'entre nosaltres (la gran majoria diria jo) portem al llarg del dia diferents barrets que es corresponen a les diferents responsabilitats diàries, familiars, professionals, associatives, esportives, culturals; i també és clar administratives, de gestió, polítiques, socials i de molts altres tipus.

Tots som necessaris per tirar endavant el nostre país en el seu dia a dia. Totes i tots som del tot necessaris en el dia a dia del nostre país!

Per tot això; per la petitesa del nostre país, per la proximitat amb la seva gent, és perquè ens dol especialment contemplar l'actual situació que es viu al nostre país; marcada per una absoluta manca de

cohesió i per una societat cada cop més fracturada, en què creixen i es fan cada dia més grans les diferències; un país en el qual hi ha massa, massa persones que pateixen dificultats econòmiques i penúries quan just enfront seu es parla dia sí dia també de xifres milionàries de visitants, d'importacions, de pressupostos públics i veuen molts aires de grandesa en moltes de les actuacions tant del Govern, de les entitats parapúbliques i dels comuns.

Aquest ha estat el principal llegat dels 8 anys i de les dues majories de DA encapçalades per Toni Martí i que han comptat al llarg de gairebé 7 anys amb el senyor Xavier Espot com a ministre; fractura, divisió i creixement de les desigualtats; i en què una part important de la ciutadania abans esmentada resulta gairebé del tot invisible i (permeti'm el joc de paraules senyores i senyors de DA) ni han comptat ni pretenen comptar pràcticament per a res amb ells.

Persones com ara (i per citar només alguns exemples) els pensionistes que amb 35, 40 i fins i tot més anys cotitzen tenen pensions molt per sota dels mil euros; o els treballadors que pateixen d'una precarietat laboral i d'uns salaris baixos inferiors al cost de la vida en el nostre país.

I quan parlem de fractures ens referim per exemple a la provocada i generada de forma intencionada entre treballadors públics i els treballadors del sector privat; una fractura que finalment ha portat una pèrdua efectiva de drets i de qualitat de vida que farà cada cop més evident en els mesos a venir amb l'aplicació efectiva de les lleis aprovades a final de la legislatura i que es traduirà en unes del tot absents polítiques de conciliació de la vida laboral i la vida familiar.

Fractura també l'existent entre els treballadors públics, l'actual govern i la nostra societat; a Andorra DA ha convertit el fet de ser un treballador públic en gairebé en motiu de vergonya i ha promogut una reforma de la funció pública que va en contra dels ciutadans i alhora atempta contra l'objectivitat i la independència del servei públic.

Un altre exemple és també el pràcticament inexistent diàleg social entre patronals i sindicats; el bon funcionament de la nostra activitat econòmica requereix una col·laboració efectiva i justa entre treballadors i empresaris per millorar la qualitat del servei i la qualitat de vida de la gent, dues qüestions que alguns encara es resisteixen a voler veure (des del més pur curt termini) que estan ben estretament lligades i relacionades.

Fractura també entre els que voten i els que no poden fer-ho; que no poden votar i alhora pateixen de forma ben directa les conseqüències de les

legislacions que s'aproven en aquest Consell General; condicions laborals, pensions, cobertures socio sanitàries, ...; tot plegat fa part del càlcul electoralista maquiavèlic i de doble moral de DA.

En els darrers anys hem assistit a un creixent desprestigi de l'activitat política al nostre país i una degradació progressiva de les nostres institucions; una qüestió en la qual tots hi tenim, segurament que amb diferents graus, part de responsabilitat. Finalment, la política no és cap altra cosa que l'instrument que els ciutadans tenim per triar les condicions en les quals volem viure. Ara bé, situem el problema allà on s'ha gestat els darrers 8 anys en què la defensa constant d'interessos partidistes i personals ha portat DA a anul·lar el paper de les institucions, a nomenar persones amb carnet i excàrrecs públics per presidir tots els òrgans (a priori no polítics) que els ha estat possible; amb una voluntat que es pot perfectament titllar d'absolutista; tota una sèrie d'actuacions que han malmès la credibilitat de les institucions que han d'esdevenir contrapoders a les accions de l'executiu.

Aquest és un camí certament desencertat i en el que tots hi sortim perdent; és moment de retornar a les institucions públiques el paper que han de tenir i de posar-les al servei dels ciutadans.

Els consellers del PS hem decidit presentar una candidatura a cap de Govern per defensar un model de país en el qual tothom hi tingui cabuda; una proposta de Govern que fem extensiva a tots els ciutadans d'aquest país amb independència del vot expressat per ells el passat dia 7 d'abril.

Una proposta que es pretén àmplia, plural i inclusiva; una proposta que persegueix, aspira, somnia (si m'ho permeten) a fer d'Andorra un país on els ciutadans visquin bé, visquin feliços, que puguin arribar a final de mes de forma adequada i sense anar amb l'aigua al coll; un país en el qual les institucions exerceixin lliurement les seves funcions sense ingerències ni governamentals ni partidistes, que es posin al servei dels ciutadans; un país en el qual els seus ciutadans se sentin orgullosos del seu llegat històric, de la seva llengua, del seu patrimoni cultural, natural i immaterial i en el que tots aquests actius es posin en valor i a l'abast de tots els seus ciutadans i visitants; un país obert, modern que evolucioni al ritme que ho fan els països més punters en matèria de drets i de llibertats; un país que doni i ofereixi possibilitats a cada un de tots nosaltres per a poder desenvolupar el nostre propi projecte de vida i en el cadascú tingui les mateixes oportunitats per a poder assolir els seus objectius i que ningú es quedi enrere; un país que es caracteritzi per escoltar els seus ciutadans i per tenir unes administracions obertes, disposades al diàleg i a l'entesa amb els seus

ciutadans; un país que estableixi els mecanismes per garantir un dret a un habitatge digne i a un preu assequible; un país on termes d'igualtat es passi de les paraules als fets i es recullin de forma efectiva les reivindicacions feministes, les del col·lectiu LGBTI, dels joves, de la gent gran, de les persones amb diversitat funcional; un país que doni suport al teixit econòmic, als autònoms, als joves i als emprenedors;

un país que ofereixi serveis públics bàsics de qualitat i accessibles per a tothom com ara a les escoles bressol, als serveis socials universals, a la salut sexual i reproductiva, al transport públic; o un país en què la sanitat està ben organitzada i en la que no es malbaraten recursos alhora que es retallen prestacions necessàries.

El passat 7 d'abril 2 de cada 3 vots emesos en la llista nacional van ser per altres llistes que la de DA; i en 4 parròquies van ser llistes diferents de les de DA les que van obtenir el triomf. Ja sabem que a Andorra cada parròquia té el mateix pes electoral quant al nombre de consellers; tanmateix, convé recordar que els triomfs de DA van arribar en 3 de les 4 parròquies amb menor nombre d'electors. Queda palès doncs que una majoria de ciutadans van votar i van voler un canvi polític tot i la posició dominant de DA en les administracions i entitats públiques i els propis auguris que els feien estar convençuts que revalidarien si no ampliarien la majoria absoluta; aquest és la veritable voluntat que els ciutadans van expressar el 7 d'abril.

Contràriament, però, a aquesta voluntat expressada de forma molt majoritària pels ciutadans, en les darreres setmanes hem vist moviments que semblen ara de cop haver oblidat del tot des de la mala gestió de DA, el menys teniment cap a les institucions del país, la més que dubtosa gestió dels diners públics i la defensa de l'interès general; alguns semblen haver oblidat que es presentaven amb projectes de govern alternatius, de tenir "altres formes de fer i altres formes de ser" o de la tan defensada necessitat d'un canvi polític al país i han començat, d'esquena als ciutadans, a pujar de forma forçada al carro d'una governabilitat a qualsevol preu i sense escoltar el que els ciutadans han demanat per a posar-se al servei i fer de crossa d'un govern absolutista i autoritari, opac, mal gestor, sense planificació ni avaluació, amb actituds i accions que s'allunyen de servir i afavorir l'interès comú com ha estat el govern de DA.

No és un moment (ens sembla) de continuar amb la improvisació que ha caracteritzat al Govern de DA ni d'estar lligats de peu i mans per les decisions preses per l'anterior govern, per les explicacions no donades, per la informació que se'ns ha amagat i de

molts altres elements que comporten la pesada motxilla de la gestió de DA.

I amb la voluntat oberta que correspon -al nostre entendre- al moment polític actual després dels resultats electorals, de forma respectuosa cap a totes les formacions polítiques i als ciutadans, hem estructurat en 10 grans blocs la nostra proposta del que entenem caldria prioritzar i atendre de forma preeminent des d'un govern de canvi de l'actual rumb polític del nostre país.

- 1- Democràcia, institucions i participació ciutadana
- 2- Negociacions amb la Unió Europea
- 3- Suport al teixit econòmic, diversificació i creixement econòmic
- 4- Política social i de serveis públics
- 5- Drets i llibertats
- 6- Administració pública
- 7- Fiscalitat i comptes públics
- 8- Igualtat
- 9- Cultura i patrimoni
- 10- Joventut i futur
- 11- Democràcia, institucions i participació ciutadana

Fèiem referència anteriorment que la qualitat de la nostra democràcia s'ha vist fortament afeblida en els darrers anys i per aquest motiu que aquest apartat el situem com el primer dins de la nostra proposta de Govern.

Recollint el compromís contret amb la ciutadania el passat 7 d'abril, el nostre projecte de Govern engloba la voluntat i la ferma determinació de reforçar la responsabilitat pública i política dels gestors públics envers els ciutadans.

Perquè pensem que aquests són els pilars sobre el que s'ha de construir la confiança entre la ciutadania i els responsables públics, perquè apodera les persones en relació a la gestió pública, fomentant la transparència i informant de primera mà els nostres ciutadans, endurant les mesures contra la corrupció política, incentivant la neutralitat informativa i la independència judicial.

Així, avui reafirmem el nostre compromís amb el programa electoral comú de d'Acord. Ens comprometem a fer públiques les condicions d'exercici, funcions i remuneració de tots els membres del Govern, del Consell General i dels Comuns, de tots els càrrecs de confiança del Govern, del Consell General i dels Comuns.

A més, de totes les noves places, beques i concursos públics del Govern, del Consell General, dels Comuns, i de societats públiques hauran de ser penjades a les seves pàgines webs respectives, a més

del BOPA.. També els contractes públics, els convenis de col·laboració i les activitats subvencionades del Govern, del Consell General, dels Comuns.

D'igual manera, el Govern, el Consell General, els Comuns i les societats públiques hauran de publicar les seves agendes i tota la seva informació estadística no confidencial i estudis d'impacte.

Un altre aspecte molt important de cara a la ciutadania andorrana com a reconeixement del respecte degut cap a tots aquells que ens han fet confiança i també a tots els ciutadans és l'establiment d'un sistema de preguntes i demandes d'informació pública que desenvolupi el dret de petició (art. 23 de la Constitució) que obligui legalment al Govern, al Consell General, als Comuns, i a les societats públiques, a respondre quan 200 persones majors de 16 anys ho requereixin així com crear un sistema de consultes populars o l'obligació convocar una consulta oberta a totes les persones amb dret de vot en cas de demanda per part de més d'un 15% del cens electoral.

Propostes innovadores i democràtiques, desmuntant aquella percepció de molts dels nostres ciutadans de l'actual manca de proximitat i de transparència; com també ho és l'avaluació anual del grau de compliment del programa electoral per part del Govern, especificant les accions empreses per cada punt del programa, en forma d'una memòria anual.

En les darreres legislatures s'han produït diverses contractacions públiques, adjudicacions, que han posat més que en dubte el bon ús dels cabals públics; algunes de les actuacions esmentades haurien suposat en qualsevol país actuacions d'ofici de la fiscalia per esbrinar si es tractava de casos de corrupció política. I haurien comportat dimissions pràcticament immediates dels responsables polítics. A casa nostra ni dimissions ni actuacions d'ofici d'una fiscalia tremendament polititzada i partidista s'han produït en cap dels escandalosos casos.

Per aquests motius cal dotar-nos d'eines legislatives potents per lluitar contra la corrupció pública i política; per exemple amb el fet que tots els càrrecs electes en eleccions comunals i generals de dur a terme una declaració jurada de béns davant de notari a l'accedir al càrrec i posterioritat així com la publicació d'un codi de conducta dels Consellers Generals, càrrecs polítics del Govern i dels Comuns, i que aquest sigui d'accés obert al públic.

La legislació proposada suposarà també l'obligació de tots els càrrecs electes i personal de relació especial del Govern, els Comuns i el Consell General de fer públics conflictes d'interès, i, si escau, recusar-se de qualsevol procés en el qual existeixi conflicte

d'interès així com l'enduriment del delictes de corrupció política al codi penal, establint un període d'investigació suficient i penes estrictes, proporcionals al dany social causat.

En el mateix sentit cal procedir a una modificació de la llei de la contractació pública per evitar el tràfic d'influències, per evitar els actuals abusos de posició i frau en concursos i per fomentar la igualtat d'oportunitats. Una modificació de llei que és del tot urgent per acabar amb la catàstrofe econòmica que ha provocat la present llei i els seus reglaments d'aplicació i les interpretacions dels mateixos i que provoca uns efectes devastadors sobre el teixit productiu del nostre país.

Aquest sistema pernicios està provocant la desaparició de moltes empreses petites de 2 a 12 empleats que estan sotmeses a una asfíxia constant. Doncs a nosaltres sí que ens importa i molt.

Cal modificar tot el sistema de contractació i d'adjudicació pública de les obres, cal revisar i actualitzar els sistemes d'homologació i classificació d'empreses per afavorir als petits industrials; fets que abaratiran el cost de les obres, que frenarà de ben segur els imprevistos així com les nefastes i escandaloses desviacions pressupostàries actuals, evitant la desaparició de petites empreses autòctones i algunes amb un històric notori i personal molt qualificat i generant un increment de les cotitzacions a la CASS.

Un altre punt important de l'extens programa de regeneració democràtica tant del PS com de les candidatures de d'Acord feia referència a la neutralitat informativa entesa com el dret dels ciutadans a disposar d'informació neutral i fiable i entre altres qüestions establir l'obligatorietat dels mitjans de comunicació de fer públics i visibles els noms dels seus accionistes en cada publicació i a la pàgina web del mitjà, especificant el nombre d'accions de cada propietari, o fer pública la despesa de Govern, Comuns, Consell General i societats públiques en concepte de publicitat en cada un dels diferents mitjans de comunicació.

Quant a la independència judicial i d'altres institucions cal fer aquí de nou esment al devastador efecte del pas de DA per les diferents entitats i administracions públiques i el nul respecte cap a la seva independència; de cap altra manera pot catalogar-se el nomenament una darrere de l'altra per a presidir la justícia a través del CSJ i d'altres institucions de persones que han estat consols, consellers generals, ministres, secretaris d'Estat per DA.

En aquest sentit proposem que per salut democràtica i respecte a principis democràtics tan bàsics com són

la independència judicial i la separació de poders proposem que els membres del Consell Superior de la Justícia i del Tribunal Constitucional no podran haver tingut cap càrrec polític previ durant els darrers deu anys anteriors.

Finalment, un clàssic d'aquesta casa, proposem modificar l'article 5 del reglament del Consell, ja que la darrera modificació entenem respon únicament a la voluntat de posar majors dificultats a l'accés dels consellers generals a la informació.

2. Negociacions amb la Unió Europea

Andorra està negociant des de l'any 2014 un Acord d'Associació amb la Unió Europea. No cal que expliquem quin és el posicionament del Partit Socialdemòcrata respecte de la conveniència d'associar-nos amb la UE, de fet, portem l'acord d'associació als nostres programes electorals des de l'any 2005 i durant el curt Govern del PS del 2009 al 2011, es van assentar les bases perquè la lliure circulació de capitals esdevingui una realitat avui. Això no obstant, quan als anys 2000 nosaltres ja parlàvem de la necessitat d'associar-nos amb Europa, la realitat europea n'era una de ben diferent de l'actual. L'Europa dels anys 90 encara era una Europa de valors, que havia de permetre al nostre petit estat avançar cap a un espai de possibilitats econòmiques i ric en drets i llibertats, solidari i amb el projecte d'esdevenir una unió política construïda sobre un nexa identitari europeu comú. Nosaltres enteníem Europa com un paraigua que havia d'enfortir el nostre jove reconeixement internacional com a Estat independent -amb l'entrada a l'ONU l'any 1993 i al Consell d'Europa l'any 1994- i que havia d'aixoplugar també la nostra fragilitat en tant que Estat de molt petites dimensions.

Actualment la UE és una supra organització internacional amb importants discrepàncies internes entre els estats membres, que observa l'avançament de partits radicals amb posicions clarament anti europeistes i que es troba en la contínua discussió del Brexit; uns fets evidencien com els mateixos ciutadans europeus qüestionen una UE que vol assolir un grau més elevat d'unió política. Entre les causes d'aquesta desafecció ciutadana creixent respecte de la UE probablement un entramat normatiu i institucional obscur i gairebé incomprendible pels ciutadans sumat a posicionaments exclusivament economicistes abandonant el nexa identitari comú dels valors europeus de la pau i de la solidaritat.

Així doncs, resulta evident que no era el mateix parlar d'associar-se amb Europa l'any 2000 que actualment i aquest retard fruit de l'immobilisme del conservadorisme andorrà fa que la negociació actual

pugui estar contaminada de certa pressa per part de la UE.

Però, arribats a aquest punt, cal fixar posicions. Des del Partit Socialdemòcrata continuem veient de forma positiva un futur acord d'associació amb la UE, perquè creiem que pot portar beneficis econòmics al nostre territori, tal com ja es va produir amb l'acord duaner de l'any 1991. Però hem de ser prudents, extremadament prudents. Davant una Unió Europea que es mou absolutament per criteris econòmics, hem d'identificar l'interlocutor des d'un punt de vista exclusivament econòmic, és a dir, no confiem en què la UE vetlli pels nostres interessos quan no és capaç ni de protegir els interessos dels seus propis ciutadans sense cap mena d'escrúpol ni remordiment, només cal observar el cas grec. I no menys important és el fet que la UE és un monstre territorial i econòmic en relació amb nosaltres que sembla que ara podria tenir fins i tot cert interès en "liquidar" la qüestió dels microestats que han estat sota sospita d'activitats financeres poc transparents.

Per tant des del Partit Socialdemòcrata proposem continuar amb les negociacions amb la UE però, contràriament al que ha fet DA, atenent a tres principis bàsics:

Fent pinya: Actuant des de totes les posicions polítiques i des de tots els sectors com un sol actor. Cal tenir presents la defensa dels interessos dels professionals i empresaris andorrans en la negociació de l'acord d'associació amb la UE. Una negociació que s'està produint actualment d'esquena als agents econòmics.

Sense pressa: Davant la transcendència i conseqüències dels resultats de l'acord per a Andorra no ens podem precipitar, cal poder reconduir de forma efectiva les negociacions la propera legislatura és l'eventualitat d'haver anat massa lluny posant en risc la supervivència de diversos sectors d'activitat al país.

Amb una directriu política clara: Fonamentada en una política clara i pública de línies vermelles.

Quan parlem de fer pinya, parlem d'integrar tot l'arc parlamentari, els agents econòmics i socials i, en definitiva, a tota la ciutadania en la negociació. S'han de crear taules de treball mixtes -Govern-Agents econòmics i socials- en les que es discuteixin i es tractin els acords a assolir des de cada àmbit d'actuació específic. Compte tinguda la magnitud d'aquesta negociació, proposem també crear una comissió legislativa ad hoc en el si del Consell General. En ambdós casos caldrà que la informació circuli amb agilitat i transparència i caldrà, també, dotar-nos de les eines que permetin prendre les decisions adequades, principalment assessoraments

de professionals experts en la matèria i estudis d'impacte econòmic i social. Per acabar amb la nostra idea de negociació integradora i oberta caldrà que els ciutadans referendin l'acord final.

Paral·lelament, cal centrar l'esforç en què la UE entengui que la nostra dimensió administrativa requerirà períodes més amplis d'incorporació del cabal europeu a l'ordenament intern. No volem compromisos de signatura de textos i acords que el Govern precedent ja ha negociat unilateralment. Altrament, la transposició de la normativa europea a l'ordenament andorrà requerirà uns esforços titànics per a la nostra administració i, per tant, s'ha de fer forma gradual per a poder fer-ho amb garanties.

El moment actual amb preacords no explicats, amb informació amagada als ciutadans i precipitacions per part del Govern juntament amb les eleccions europees en curs demanen sinó una aturada una pausa en les negociacions, un inventari de totes les comunicacions amb la Unió Europea i un sumari del contingut de totes les actes celebrades entre la UE i Andorra.

No és moment de continuar realitzant reunions per inèrcia ni de seguir agafant compromisos sense conèixer el veritable punt en què es troben les negociacions.

Finalment, cal una línia política decidida i vehement davant la Comissió Europea. El nostre criteri es fonamenta en una política de línies vermelles infranquejables. Que la política fiscal en tota la seva dimensió ha de ser de titularitat exclusiva estatal, el manteniment del sistema de quotes d'immigració i la protecció dels monopolis estatals -amb la possibilitat de tancar d'altres sectors estratègics-.

Tercer bloc: Suport al teixit econòmic, diversificació i creixement econòmic

Ja fa anys que el Govern de DA ens va prometre diversificació econòmica. Ja fa anys que vostès fan creure que Andorra viuria un procés exitós d'obertura econòmica que cal modernitzar els tràmits burocràtics per fer-los més i millor adaptats a la societat, i sobretot, als actors econòmics que més ho necessiten. A més a més, ja fa anys que escoltem com es diu que s'aposta per l'emprenedoria, quan a l'hora de la veritat, no es crea cap marc legal i fiscal que faciliti les noves activitats emprenedores i o millori la vida d'aquells autònoms que cada dia intenten aixecar i fer prosperar el seu negoci.

Des del grup parlamentari socialdemòcrata, sabem i som conscients de la complexitat de moltes d'aquestes problemàtiques. Però al mateix temps, també som coneixedors que cal posar-se a treballar des d'ara perquè moltes de les situacions com les

esmentades impliquen sectors i actors estratègics pel futur del nostre teixit econòmic i productiu.

La nostra acció econòmica vol recuperar el comerç i el turisme i que siguin pilars sòlids de la nostra economia. Aquesta acció es basarà en primer lloc, en la creació d'una taula de Comerç i Turisme per a la promoció comercial de tot el país, ja que la generació de riquesa depèn en bona part dels sectors comercial i turístic.

No obstant això, no volem deixar endarrere aquells projectes iniciats pel Govern d'Andorra i per això volem millorar la gestió i aplicació del Pla Estratègic del Turisme de Compres d'Andorra i la gestió del CACC: el Consell Andorrà per a la Competitivitat del Comerç dotant de pressupost per fer efectives les seves previsions i accions i per fer-les extensives amb accions en el conjunt dels espais comercials de tots el país.

Cal reforçar els seus recursos econòmics i humans, dotar-lo de pressupost propi per llei i d'un equip especialitzat de gestors públics experts en turisme de compres i en processos de gestió público privada, i atorgar-li poder polític perquè pugui prendre decisions autònomes amb transcendència pública. A més, resulta fonamental incloure el màxim d'actors en la presa de decisions Així mateix, és també fonamental una gestió transparent d'Andorra Turisme Si no fem això, continuarem any rere any, pressupost rere pressupost, amb l'opacitat que hem vist que té aquest organisme.

Només així es podrà establir un veritable model inclusiu i participatiu en les polítiques públiques de turisme de compres, que faci d'Andorra un destí turístic més atractiu, més competitiu i més adaptat a les exigències del turisme de compres del present i del futur.

També, apostem per una veritable diversificació econòmica i que s'estableixi un marc legal essencial i de caire específic per al desenvolupament i l'impuls d'activitats relacionades amb la biotecnologia, l'energia i el tercer sector així com és necessària una dinamització econòmica amb el foment microfinançament, el crowdfunding les cooperatives i l'emprenedoria ara organitzacions no governamentals, d'economia solidària, associacions, etc.

En aquest punt, som especialment sensibles amb la situació d'ofec legal i fiscal que viuen molts autònoms a Andorra, als quals no se'ls facilita engagar o fer funcionar el seu negoci. Són exemples, les altes quotes a la seguretat social i/o la manca de bonificacions fiscals dins aquest sector. Per aquest motiu, si de veritat volem apostar per l'emprenedoria, cal abans repensar quines mesures

poden facilitar que noves persones vulguin agafar aquest camí professional. I nosaltres volem començar fent-ho per canviar el sistema de quotes a la seguretat social (fent-les més proporcionals i equiparables als països veïns i les millors pràctiques europees). Unes quotes que han de fer atractiva la figura de l'autònom, que és la principal figura legal de l'emprenedor. Sobretot, en els primers anys d'activitat econòmica.

L'obertura econòmica no només no ha donat els resultats promesos sinó que en lloc d'obrir nous sectors d'activitat o generar noves possibilitats s'ha convertit en competència directa dels sectors més madurs del país, en molts casos oferint un nivell de qualitat en els serveis i béns inferiors al que oferien els agents econòmics que ja existien al país. Per això, volem modificar la llei d'inversions estrangeres mitjançant la modificació dels procediments d'autorització, dels formularis i de l'atenció donada als inversors estrangers i plantejant alhora la necessitat de tancar-la a determinats sectors per protegir els interessos dels empresaris i professionals andorrans especialment en aquells sectors més madurs i en els que hi ha una oferta més que suficient i en els que la inversió estrangera només està suposant pèrdua de qualitat del sector quan no una competència quasi deslleial a les empreses actualment existents.

La inversió estrangera a més per si sola no pot funcionar si no va acompanyada d'una estratègia més general i transversal. S'hauria de poder autoritzar diversos permisos d'immigració de forma paral·lela (i que per tant cal modificar també la Llei d'immigració) especialment quan parlem de càrrecs directius. També cal donar més possibilitats als potencials inversors, que no es vegin limitats per la falta de serveis o tecnologia com ens hem trobat en el passat.

Altres qüestions potser afecten el sector privat però també es poden regular a nivell legislatiu com ara en l'activitat bancària, la competitivitat en transferències i mitjans de pagament internacionals, limitacions a obrir comptes d'alguns bancs a sectors de forma global com per exemple entre altres afectant el comerç internacional.

Cal una reglamentació i posada en funcionament d'un punt empresa per a la realització de tots els tràmits de caràcter empresarial. I ho proposem fer a través de la creació del Gestor únic per a les tramitacions administratives i processos d'inversió estrangera que inclogui informació de societats, comerç, immigració, CASS, comuns i tota altra informació que un inversor o empresari del país pugui necessitar. Un gestor que facilitaria la gestió i el seguiment de les tramitacions i la relació de

l'empresari amb l'Administració. Aquesta mesura i la modificació de la filosofia i de la documentació necessària per a l'autorització comportarà una reducció important i imprescindible per a tots els processos d'obertura de negocis; un fet que avui (i ho dic directament) suposa un fre al creixement econòmic.

També, si volem protegir l'activitat econòmica i empresarial dels nostres professionals, cal modificar la llei de col·legis professionals per establir l'informe vinculant i l'obligatorietat de col·legiació com a requisit previ i inexcusable i en tots els casos per a l'atorgament del dret a l'exercici professional.

Finalment quant a les inversions públiques proposem una programa d'inversions efectiu i dinamitzador de l'economia i que alhora sigui d'utilitat per als ciutadans; les inversions en habitatge públic i en equipaments públics al servei dels ciutadans han de tenir un caràcter prioritari;

En quant a la inversió en vies públiques aquesta ha de quedar circumscrita a les dues inversions actualment necessàries que són les corresponents a les dues vies d'accés; a les inversions quant als accessos al Pas de la Casa (que fan vergonya) i en fer una veritable desviació de Sant Julià per a la sortida de vehicles per la frontera sud.

4. Política social i de serveis públics

Un dels àmbits governamentals més importants per la seva transcendència és sens dubte el del món sanitari. Reafirmem ara i avui, davant d'aquesta sala, el nostre compromís davant la necessitat per afrontar de manera determinada i immediata la reforma del nostre sistema sanitari.

Perquè ni entenem ni compartim que durant 8 anys i dues legislatures amb majoria absoluta, el Govern de DA en el qual estava el senyor Espot hagi sigut incapaç de redreçar la deriva d'un sistema sanitari que per sort ha anat oferint sanitat de qualitat gràcies a l'entrega dels bons professionals però no gràcies a les actuacions dels responsables governamentals que hi ha hagut aquests darrers anys.

Ha faltat valentia, han primat amiguismes i desídia fent que actuacions nefastes pel sistema s'enquistessin davant la mirada còmplice i irresponsable de tots aquells que seien en un Govern col·legiat de DA durant molts, massa anys.

Convé recordar que el PS no vam tenir més remei que acudir a la justícia per provocar un mínim de canvis més que obligatoris front a la gravetat de la situació.

Ho vam afirmar en campanya i ho continuem fent ara. Convé una sacsejada forta en aquest

funcionament que ha demostrat tenir moltes llacunes, mancances i ineficiències.

Per aquesta raó entenem necessari trencar l'actual estructura de funcionament del SAAS que s'ha fet massa gran, inaccessible, obscur en alguns moments i també, ho deia abans, ineficient.

No ha de canviar massa el dia a dia de totes les persones que fan bé la seva feina però sí que permetrà trencar hàbits enquistats des de fa massa temps dels òrgans dirigents i que perjudiquen la sanitat pública andorrana. Una sanitat que necessitem tots que sigui la més eficient, avantguardista i de qualitat.

Crear dues parapúbliques, Hospital i Cedre, permetrà alliberar aquesta segona, víctima directa de la ineficiència evident d'una estructura massa gran i poc flexible i que ha fet que molts padrins, en el seu dia a dia, hagin patit mancances, retards en les seves necessitats quotidianes i comunicacions que no es poden permetre en un servei d'atenció a les persones, i més quan aquestes són vulnerables com ho són persones grans internades en una residència.

Finalment, tot el personal dels Centres d'Atenció Primària restarà sota la responsabilitat directa del ministeri de sanitat.

Són molts els reptes històrics que són al nostre projecte en aquest àmbit afectant la cartera de serveis, les tarifes, el sistema de facturació, el control dels professionals, els medicaments entre d'altres que necessiten actuacions, presa de decisions i deixar de seguir mirant cap a una altra banda.

Alhora proposem re formular la figura del metge referent (mantenint-lo) i garantir l'efectivitat i la validesa jurídica del sistema de la història clínica compartida.

Per l'efectivitat de totes aquestes actuacions tan necessàries des de fa anys és imprescindible el lideratge de la política sanitària des del ministeri de salut.

Així mateix, per als professionals sanitaris proposem establir un codi d'actuació on quedin ben definitives les seves competències, les avaluacions i les necessitats formatives.

Totes aquestes accions de reorganització, de millora de la gestió, de sortir dels actuals abusos i malbarataments són essencials per a poder plantejar propostes sanitàries per a millorar la qualitat dels nostres ciutadans com ho són per exemple la incorporació dels psicòlegs i dels dietistes a la cartera de serveis de la CASS perquè entenem la seva feina com a essencial per a la prevenció de problemes de salut posteriors, perjudicials per a la persona afectada però que signifiquen també importants despeses de

salut pública que van incrementant amb el temps quan no s'actua en fases preliminars. També, per exemple, la universalització del tercer pagador com a mesura d'eliminació de les barreres que suposen per a molts ciutadans fer-se una analítica o anar al metge.

L'educació pública, pilar d'una vida autònoma amb capacitat de judici i acció i en igualtat de condicions. I és en aquest sentit que, per garantir-ho proposem l'educació pública i gratuïta dels 0 als 3 anys, la diversificació de la formació professional i un sistema de beques ben finançat i ampli, que permeti l'accés a l'educació superior dins i fora d'Andorra.

El dret a l'educació pública i de qualitat ha de començar des del 0 anys, per això des del PS apostem per la gratuïtat de l'educació dels 0-3 anys. Aquesta és una mesura necessària, és una qüestió de justícia social i de drets, primer per les famílies donat que aquesta mesura els hi suposaria un estalvi que podrien destinar a altres despeses familiars. Segon, pels mateixos infants, tots ells han de tenir accés a una educació des del 0 anys, perquè és en aquesta etapa de la vida que es determina com un serà de gran.

També proposem un pla contra el masclisme dins dels centres educatius, hem d'educar els nostres joves sota un vessant igualitari, que respecti a tothom per igual, sigui quina sigui el seu gènere o condició sexual.

Volem treballar en la millora de la qualitat educativa a partir de quatre accions principals: la dotació de més autonomia als centres educatius en la innovació i la definició pedagògica; l'establiment de la formació continuada dels docents i d'una carrera professional basada en el mèrit; la reducció de l'enorme proporció existent de personal eventual al cos especial d'Educació; i l'establiment del debat del paper que Govern ha de tenir en el funcionament dels centres congregacionals.

En relació a la gent gran, reitero de nou el nostre compromís perquè tots puguem envellir de la millor manera aportant recursos perquè tots puguem estar el màxim de temps a casa.

Un altre dels reptes de futur que com a societat haurem de fer front, és la solitud. Per això, des del PS volem començar immediatament a combatre aquestes situacions, amb actuacions com ara la implantació efectiva d'un pla integral de dependència i d'atenció domiciliària.

Es tracta de planificar les ajudes a la dependència i a l'hora de generar un entorn de participació pública i privada que permeti cobrir i garantir les necessitats de les persones amb dependència. La finalitat principal d'aquest pla és el manteniment de les persones en situació de dependència en el seu entorn

habitual de vida i de convivència, sense perjudici de l'ordenació dels recursos residencials i d'atenció diürna, quan el manteniment en el propi entorn no sigui possible.

Aquest és un projecte necessari per poder abordar de forma més eficaç i humana la problemàtica de la dependència i també esdevé un projecte interessant per analitzar i capbussar-se en les possibilitats ocupacionals que ofereix un jaciment d'ocupació a l'alça en els països del nostre entorn, lligat a l'envelliment progressiu de la població mitjançant, entre altres propostes com:

Una xarxa de cuidadors a domicili les 24 hores dels 7 dies de la setmana segons necessitats (amb col·laboració d'empreses privades).

Un servei assistencial a domicili (metges i infermers liberals...) que puguin oferir atenció personal d'higiene i la gestió de la medicació per alleugerir les famílies i oferint el màxim benestar a casa dels nostres padrins amb necessitats.

Una ajuda social per familiars que tinguin persones grans amb necessitats d'atenció per tal de compensar la reducció laboral que pot comportar aquesta necessitat.

L'estimulació de les persones institucionalitzades a través d'activitats exteriors organitzades, tallers, col·laboracions amb altres franges d'edat que poden necessitar atenció com poden ser els infants mentre els pares treballen (per fer deures, per compartir experiències, per aprendre junts...).

Pisos socio-sanitaris per a persones grans amb prou autonomia. És una realitat en molts països, permet viure més temps en autonomia, compartint necessitats lligades a l'envelliment, lluitant contra l'aïllament que poden patir algunes persones grans.

Borsa de temps de la gent gran i intercanvis generacionals. Dirigida directament a la millora de la qualitat de vida, la Borsa de temps permet combatre la soledat que pugui afectar la gent gran i la limitació dels recursos econòmics. Cada persona posseeix uns coneixements i unes habilitats insubstituïbles que pot compartir amb persones de qualsevol edat, especialment amb els joves, els quals podran rebre formes de fer molt útils per a la seva vida.

Proposem que és necessari instaurar per una qüestió bàsica de solidaritat una prestació econòmica de la CASS per ajudar a atendre descendents o ascendents malalts. Malgrat haver-ho plantejat diverses vegades durant la passada legislatura, Demòcrates no va mostrar sensibilitat cap a qui ho necessita i per qui és un greu problema i va mostrar un immobilisme total deixant de banda aquelles persones amb infants malalts hospitalitzats a

Andorra o de manera encara més complicada a hospitals de Tolosa, Perpinyà o Barcelona.

Un repte molt important dels anys a venir és sense dubte el de les pensions; els socialdemòcrates volem tornar tota la dignitat i respecte als nostres padrins i padrines després d'haver treballat tant per Andorra; per això proposem pujar la pensió mínima després de 40 anys cotitzats fins a fer-la equiparable en tots aquests casos al salari mínim; i establint alhora una reducció del 2,5% del salari mínim per cada any cotitzat per sota dels 40 anys; aquesta és una qüestió que ens sembla del tot fonamental i irrenunciable si es parteix de la base que el salari mínim professional ha d'equivaler als ingressos mínims perquè una persona pugui viure al país.

Diferents estudis avalen, més enllà del que és ja gairebé de pur sentit comú, que el salari mínim ha d'estar situat en els 1.200 euros mensuals; una xifra amb la qual no és fàcil viure i pagar un pis de lloguer a Andorra, per posar un exemple, però per sota de la qual és del tot impossible fer-ho; per tant proposem que el salari mínim interprofessional experimenti l'actualització necessària per estar adaptar a la realitat i se situï amb caràcter immediat en l'import de 1.200 euros.

Els efectes positius sobre la qualitat de vida de pensionistes i assalariats i pensionistes són evidentment importants; també ho són, tot i la resistència a veure'ls i llegir els resultats de mesures similars aplicades en altres països els efectes sobre el consum intern, sobre el conjunt de l'economia, sobre les importacions, sobre les recaptacions fiscals i finalment sobre les cotitzacions a la CASS.

Entenem del tot necessàries i urgents les modificacions de la Llei de la CASS i de la Llei de serveis socio-sanitaris. No per reiterades les demandes en aquest sentit i els casos exposats de forma pública en debats, compareixences d'institucions o en sessions de control aquesta necessitat han passat a un segon pla per a nosaltres. De forma concertada amb la federació de la gent gran, la FAAD, altres associacions de caràcter social es fa necessària una revisió de diverses situacions que suposen importants disfuncions de l'aplicació d'ambdues lleis afectant per exemple a l'accés a nombrosos serveis públics o per exemple a la insuficiència de l'import de les actuals pensions d'invalidesa i d'altres com per exemple la dignificació i eliminació de certes condicions afectant negativament a les pensions de viduïtat.

Totes aquestes mesures no les pot garantir el senyor Espot ni DA i molt menys encara una potencial coalició taronja-blau-lila; en primer lloc per una més que constatada manca de sensibilitat en aquest sentit; i en segon i molt més important i determinant

que la primera, per manca de finançament. Nosaltres sí que tenim el finançament i proposem (en paral·lel a la reforma fiscal de la qual parlaré més tard) que almenys el 75% dels beneficis d'Andorra Telecom i FEDA es destinin a augmentar les pensions més baixes del país, al pressupost de les prestacions contingudes en la llei de serveis socials o per a una revisió a l'alça de les injustes pensions en casos d'invalideses diagnosticades per la CASS.

No només es tracta d'un finançament real i clar per a propostes que són de justícia social, de l'humanisme polític al qual em referia anteriorment i de racionalitat econòmica sinó que a més donarien sentit a qüestions com les elevades tarifes en determinats serveis de telefonia, internet o de televisió; unes tarifes que els ciutadans pagaran de millor gust si van destinades a una qüestió tan digna com les pensions més baixes en lloc d'anar a equilibrar els actuals desgavells pressupostaris del Govern de DA.

5. Drets i llibertats

Accedir a l'habitatge és el dia d'avui a Andorra una veritable necessitat. Des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata considerem que totes les polítiques públiques que es facin en aquesta matèria, han de tenir un sentit i han d'estar connectades perquè el resultat final sigui plenament satisfactori. Per fer-ho, considerem primordial l'elaboració d'un Pla pel Dret a l'habitatge d'Andorra, 2019-2025. Un pla amb un horitzó a 6 anys vista, que ha de ser elaborat amb tots els actors -públics i privats- implicats en les polítiques d'habitatge a Andorra. Un pla que posi èmfasi en la situació preocupant actual de l'habitatge, i que garanteixi el dret a l'habitatge i la seva funció social.

Concretament, per canviar el model de polítiques d'habitatge és important prendre consciència de la necessitat de crear habitatge de titularitat pública i a preu assequible. Quan visites Jovial a Andorra la Vella i parles amb les persones que actualment hi viuen, t'adones de la importància i necessitat d'aquesta política d'habitatge a Andorra. Des del grup socialdemòcrata considerem que falten més projectes com aquest; per això cal començar a ampliar el parc d'habitatge de protecció oficial per poder destinar aquest tipus d'habitatge a col·lectius com ara joves, gent gran o persones amb diversitat funcional. Apostem i creiem necessari posar a disposició dels ciutadans i de les famílies que més ho necessitem condicionar entre 150 i 200 pisos de protecció oficial provinents en una fase inicial de rehabilitacions i contractes molt llarg termini amb propietaris i en una segona fase de projectes pròpiament de pisos de protecció oficial. El fons inicial proposat per la "Societat Pública de Gestió

d'habitatges buits i de protecció oficial" és d'uns 20 milions d'euros; uns fons que preveiem siguin aportats des de les reserves de FEDA i STA.

Per una altra banda, també és bàsic oferir un nou ús social a aquells pisos buits que actualment existeixen a Andorra. Per fer-ho possible, abans necessitem tenir dades quantitatives i qualitatives sobre la quantitat real de pisos buits, la seva localització, el tipus de pis i/o la necessitat d'una rehabilitació per fer-los habitables. Aquestes dades serien recollides en un Registre de la Propietat. En aquest sentit, aquesta agència posaria en contacte aquells propietaris privats que voluntàriament oferien el seu habitatge buit perquè sigui ocupat. La societat asseguraria al propietari que el seu habitatge estaria ocupat, que es farien els pagaments mensuals i es conservaria adequadament l'habitatge.

A més, gràcies al registre de la propietat i la gestió de la societat pública esmentada, podríem dur a terme una política pública que fixi i indexi els preus de referència de l'habitatge, a través d'uns barems i variables prefixades. Aquesta política també ens permetria promoure mesures fiscals que promocionessin rebaixes i deduccions en impostos comunals i de Govern, quan es tracti d'habitatge destinat al lloguer a preu assequible (el qual el seu preu estaria establert per l'índex de preus de referència prèviament elaborat).

Per últim, per millorar la qualitat de vida dels llogaters i llogateres d'Andorra considerem bàsic establir pròrrogues més àmplies equiparables al període principal del contracte.

La manca de diàleg social i de negociació col·lectiva ha estat a la base d'una reforma laboral desigual i injusta que, per citar només alguns exemples, precaritzava el mercat del treball, amb la reducció dels terminis d'avís per poder modificar horaris o dies de descans o, inclús, la flagrant reducció de les indemnitzacions d'acomiadaments injustificats, improcedents o fets en forma indeguda (el què a la pràctica implica beneficiar a l'empresari poc respectuós amb la Llei).

Però això no és tot; una Llei de mesures de conflicte col·lectiu que tracta la vaga no com un dret fonamental inherent a la dignitat humana sinó d'una forma absolutament restrictiva, amb serveis mínims sobredimensionats o una Llei d'acció sindical que no té cap voluntat que els sindicats esdevinguin un mecanisme real de defensa dels treballadors.

La normativa aprovada és contrària a la normativa internacional en matèria de treball i no hauria estat possible la seva adopció en cas que Andorra hagués ratificat els convenis fonamentals i de governança de la OIT (Organització Internacional del Treball) o

hagués ratificat els articles de la Carta Social Europea (CSE) que encara resten per ser d'aplicació a Andorra.

Proposem la signatura i ratificació dels 8 convenis fonamentals i dels 4 convenis de governança més els dos protocols addicionals de l'OIT un fet que suposaria un salt qualitatiu important de cara a l'adequació de l'estàndard laboral andorrà i a la transparència internacional en aquesta qüestió.

La Carta Social Europea és l'instrument normatiu del Consell d'Europa que garanteix els drets i llibertats socials dels individus en la seva vida quotidiana. Són els 12 articles que a Andorra li falten per signar -total o parcialment-; ja en el moment de la ratificació inicial, l'any 2004, els nostres companys del Grup Parlamentari Socialdemòcrata varen lamentar la manca de ratificació d'aquests articles però, avui -15 anys més tard-, és força evident que és el moment de seguir avançant, com ara la protecció davant de l'acomiadament. És històrica la reivindicació del Partit Socialdemòcrata contra l'acomiadament lliure. Continuem defensant la indecència d'acomiadar, sense cap causa, una persona treballadora i avala la nostra tesi tant la Carta Social Europea com l'OIT.

Defensem fermament la ratificació de l'article 16 que estableix el dret de la família a la protecció social, jurídica i econòmica que protegeix aspectes com les prestacions familiars -acordades per unanimitat en la Llei de la CASS del 2008 -i que unilateralment van derogar Demòcrates per Andorra l'any 2014- o el suport a la construcció d'habitatges adaptats a les necessitats de les famílies, article que connecta clarament amb la darrera de les ratificacions que proposem, la de l'article 31.3. Resulta curiós veure com de l'article 31 de la CSE revisada, en el qual es regula el dret a l'habitatge, l'única disposició a la qual Andorra no es compromet és aquella que estableix l'obligació dels Estats signants de fer assequible el preu dels habitatges a les persones que no disposin dels recursos suficients. Aquesta disposició connecta directament en l'enfocament del Partit Socialdemòcrata de la qüestió de l'habitatge.

Seguint parlant de qüestions que afecten la família, no podem més que celebrar que la regulació de la família, que es va intentar forçar tant a finals de la legislatura passada pel Govern Demòcrata quedés frenada; ara la treballarem de manera pausada i seriosa com es mereix un tema tan important com són totes les normes que regeixen la nostra vida i la de les nostres famílies. Treballarem per a una regulació digna d'una societat moderna, adaptada al segle XXI i que persegueixi, com no pot ser d'una altra manera, donar una resposta justa, adaptada i favorable a totes les situacions que se'ns presenten

en la nostra vida quotidiana (temes de filiació dels fills, adopcions, matrimoni, herències...).

Tenim clar que cal desfer la discriminació que va instaurar la Llei qualificada de les unions civils i de modificació de la llei qualificada del matrimoni de l'any 2014, que no va permetre anomenar matrimoni a la unió de parelles del mateix sexe significat aquesta com una subcategoria totalment desproveïda de sentit al segle XXI, provocant així una discriminació evident pels components de la família i encara pitjor per la part més vulnerable, els seus fills.

Així nosaltres proposem un tractament de la qüestió de manera inversa anomenant la unió entre dues persones casament independentment del sexe ni de la seva orientació religiosa de les persones que la componguin.

També recollirem una demanda legítima de molts ciutadans sense creences religioses que és la de poder-se acomiadar o acomiadar les persones estimades de manera civil, sense presència de membres d'església. I per aquesta raó regularem una cerimònia de comiat civil.

També entenem resoldre de manera valenta i adulta un greuge gravíssim cap als drets fonamentals de les dones andorranes. El dret a disposar del propi cos, el dret a decidir el nombre de fills que volen tenir, el dret a decidir si es veuen amb cor d'afrontar maternitats complicades per raons mèdiques, econòmiques...

Sense voler posar en entredit l'estructura constitucional actual afrontarem tots els passos necessaris amb l'objectiu primordial d'arribar a la normalitat de qualsevol país avançat i democràtic i cal treure Andorra i les andorranes de la postura més que misògina i medieval, quant a drets, en què es troba el nostre país.

Perquè és evident que haver d'arribar a afrontar un avortament per qualsevol causa és molt dur i dolorós per a tota dona, s'ha de treballar de manera urgent i eficient l'educació de la salut sexual i reproductiva a totes les escoles del país. En farem una prioritat però no pot quedar ni un sol jove andorrà poc o mal informat en aquesta qüestió.

Per finalitzar l'epígraf de drets entenem necessari fer esment als drets polítics i de nacionalitat; d'una banda quant a la doble nacionalitat que entenem suposa un atorgament de drets en positiu tant a andorrans (per estudis, per treball, per desenvolupament personal) com als residents permetent una integració efectiva i real i una millora de la seva implicació i participació en la societat.

Per a alguns la qüestió de la doble nacionalitat és una qüestió electoral i avantposen els seus propis interessos polítics als drets dels ciutadans.

I en segon termes fent referència a la modificació del sistema electoral, la clau de volta de tot plegat i en bona part motiu pel qual molt dels drets que els nostres ciutadans demanen no són avui en dia una realitat en detriment d'una gran majoria i per a benefici de només uns quants. Proposem impulsar una modificació del sistema electoral tant de les eleccions generals com comunals, una proposta que era el punt primer del programa de d'Acord de les passades eleccions.

Les modificacions proposades són en la circumscripció parroquial de les eleccions generals: l'assignació del segon conseller a la segona candidatura més votada, a no ser que la primera, almenys, dobli en nombre de sufragis a la segona.

Quant a les eleccions comunals el repartiment totalment proporcional dels consellers de Comú, utilitzant el sistema de la resta més elevada (el mateix en ús a la circumscripció nacional de les eleccions generals i fixar el nombre de consellers comunals a 10 per totes les parròquies.

6. Administració pública

L'administració pública és un actiu cabdal per als andorrans. Lluny de pensar que només comporta despesa per al país el Partit Socialdemòcrata enfoca l'administració com la plataforma perquè l'acció de l'Estat esdevingui una realitat. Per tal que s'entengui millor el que acabo de dir, pensem en l'administració en clau de les persones que la integren, que hi treballen en el sector públic. Els treballadors públics són els mestres dels nostres fills, la policia que ens protegeix i defensa, els bombers que apaguen els focs o rescaten excursionistes perduts, els duaners que controlen la liquidació correcta dels impostos que mantenen el país o la persona que ens renova el passaport, que ens informa de la normativa, que vetlla per la qualitat del nostre aire o que assenyala i corregeix els punts negres de les nostres carreteres i, així, un llarg etcètera de persones que treballen diàriament per a fer-nos la vida més fàcil. Perquè no ens oblidem: si l'administració sovint ens complica la vida, no sol ser per capritx del funcionari de torn, sinó que aquest s'ha de subjectar sovint a normatives feixugues o mal dissenyades o mal procedimentades.

Malauradament, durant les dues legislatures de DA especialment, els treballadors de la funció pública han estat sotmesos a un atac constant que els han confrontat amb els del sector privat i que, en general, els ha caricaturitzat com a privilegiats no mereixedors de tants privilegis, amb el vil objectiu que l'opinió pública veiés amb bons ulls les retallades

dels seus drets laborals que han hagut de patir. El final de la passada legislatura ens va confirmar el què el PS venia predient: que aquesta confrontació serviria per acabar justificant les retallades dels drets de tots els treballadors, del sector públic i del privat!

Però lluny de recrear-nos en l'autocomplaença del "ja ho vaig dir jo", estem aquí per a proposar solucions. I la nostra solució implica retornar als treballadors d'aquest país la dignitat perduda, per desfer les retallades unilateralment imposades dels drets en els termes inicialment compromesos són un menyscabament de la dignitat dels treballadors. Per tal d'exemplificar, pensem en com és possible que continuem parlant d'actius de la nostra societat com és la seguretat, si no tenim suficients, motivats i compromesos als policies que els han d'assegurar? És per això que parlem d'incorporació de nous efectius, de revisions de graells salarials i de tornar a rebaixar els règims sancionadors, perquè no calen noves sancions sinó comandaments valents per a aplicar-les quan sigui necessari. Nosaltres defensem que per a tenir una administració eficient cal que s'incentivi la tasca dels bons treballadors públics i que es posi mà amb aquells que no ho són, que es dimensionin correctament els equips i que s'incentivi els treballadors per a continuar formant-se i perquè assolixin més altes quotes de satisfacció professional. Però, especialment, volem revertir la desaparició de la figura del funcionari. Cal que les persones empleades al servei de l'administració tinguin garantida la seva feina, perquè només així es garantirà la seva neutralitat i independència.

De ben segur que caldran altres canvis per revertir els efectes de la nova Llei de la Funció Pública, uns canvis que caldrà treballar de forma conjunta amb els representants sindicals de l'administració, perquè aquesta és una llei feta a l'esquena dels treballadors públics i per a la qual els ha estat negada la negociació col·lectiva, aspecte del dret fonamental a la llibertat sindical reconegut pel Tribunal Europeu de Drets Humans. Aquest fet sumat al fet que la Llei deixa un paper massa important al desplegament reglamentari sense fixar legislativament uns mínims, és el què ens ha portat a recórrer-la al Tribunal Constitucional (conjuntament amb Liberals d'Andorra, perquè el desplegament reglamentari deixa en mans del Govern de torn la regulació del règim laboral de les persones empleades per l'administració, sense donar-les-hi les mínimes garanties als efectes de la seguretat jurídica i amb el consegüent risc d'arbitrarietat que porta implícita aquesta remissió reglamentària, excessiva al nostre criteri. Però, més enllà de les persones empleades a l'administració calen altres mesures per acostar l'administració a la ciutadania i, en aquest sentit,

considerem prioritari apostar per la informació i la transparència. L'obligació de traslladar la informació pública a la ciutadania és la clau per a potenciar una societat desperta i vigilant amb els seus governants. Per això volem potenciar aquest accés a la informació amb una nova Llei de transparència que permeti als ciutadans fiscalitzar l'acció de Govern.

7. Fiscalitat, comptes públics i sector financer

Per al PS la fiscalitat és un instrument democràtic i hem de tenir en compte que, com és evident, no tothom té el mateix poder adquisitiu. Per això el nostre sistema de tributació ha de ser progressiu: qui més té més ha de pagar; ho diem des del PS però hem de recordar a les altres formacions que ho diu la nostra Constitució. La nostra Constitució preveu en l'article 37 que totes les persones físiques i jurídiques contribuïran a les despeses públiques segons la seva capacitat econòmica.

I una cosa cal dir de forma molt clara; al fet que els ingressos provinents de les SICAVs o dels dividendes tributin o establir un segon tram sobre de 10 vegades el salari mínim no significa apujar els impostos; significa simplement que qui aquells que no contribueixen avui en dia a les arques públiques ho comencin a fer.

I el més greu és que malauradament no paguen els que més podrien pagar.

No ens enganyem, la tributació al nostre país continua sent baixa. L'actual nyap impositiu del nostre govern ens porta a una situació que està molt lluny de ser democràtica i igualitària. El tipus efectiu de tributació de l'Impost de Societats és només d'un 2,9%; a avui en dia la recaptació fiscal directa se sustenta de forma molt principal en la tributació dels assalariats i les cotitzacions socials.

Totes aquestes mesures ens permeten obtenir entre 30 i 40 milions d'euros, és amb aquests diners amb els quals es poden pagar les mesures socials i de millora de la qualitat de vida que volem portar a terme.

Per altra banda la lluita contra el frau fiscal ha de ser real i efectiva. Proposem formar un cos especial d'inspectors i tipificar el frau fiscal amb l'objectiu d'obligar a tots ells contribuents i no només castigar les errades d'aquells que compleixen amb les seves obligacions. Per aquests motius proposem modificar la tipificació del frau fiscal per disposar d'una norma que sigui més contundent davant els fraus voluntaris, l'ocultació d'activitat o la no presentació de declaracions.

Quant al sector financer, i després del fracàs de l'anomenada comissió especial, proposem la creació d'una comissió mixta entre Consell General,

representants del sector, l'òrgan regulador i la UIFAND.

Una comissió de supervisió i de control de risc del sistema financer que ha de ser capaç de dibuixar el futur del sector en els anys a seguir, establir un full de ruta de les actuacions a emprendre i elaborar informació estadística i en forma de memòria de forma periòdica que doni confiança als organismes i agents internacionals.

8. Igualtat i equitat de gènere

La igualtat és la idea fonamental sobre la qual es construeix la ideologia i els valors dels partits i els projectes socialdemòcrates; l'establiment de mesures i actuacions per donar les mateixes oportunitats, els mateixos drets amb independència dels orígens, dels ingressos o de qualsevol altra circumstància són l'essència de tot projecte socialdemòcrata.

La igualtat es troba present al llarg de tota la nostra proposta política; ja sigui en temes econòmics (increment del salari mínim o de les pensions més baixes per exemple), en l'accés als serveis públics (escola bressol pública i gratuïta, tercer pagador, transport públic subvencionat...) o, entre d'altres, en els drets i llibertats individuals (casament universal, cerimònia comiat, drets dels infants).

Les desigualtats i discriminacions de gènere no són més importants que altres tipus de discriminacions però sí que tenen una afectació a un número més grans de ciutadans, a la meitat de la població. I per això mereix necessàriament una atenció destacada.

La qüestió de l'avortament entès com el dret de les dones per a decidir sobre el seu propi cos és evidentment una qüestió molt important. Essencial diria jo.

Però les reivindicacions feministes, les més que justificades reivindicacions dels que som feministes van molt més enllà.

Des del PS estem compromesos des de fa temps en qüestions que són fonamentals en la nostra concepció de societat com són l'equitat salarial o l'equitat en l'accés a llocs de responsabilitat. Són molts els debats mantinguts en relació a aquestes qüestions, com ben segur recordaran els consellers i conselleres presents la passada legislatura per exemple, en referència a aquesta qüestió.

Proposem la instauració d'una secretaria d'Estat d'igualtat com ja vam fer des del govern del PS l'any 2010 per tractar entre d'altres de totes aquestes qüestions.

Som fermament partidaris de la instauració per via legal de quotes que garanteixin la presència d'un mínim de dones en òrgans directius i de responsabilitat de les entitats públiques i que aquests

barems siguin també referència en el sector privat per accedir a ajudes, bonificacions fiscals, labels,...

També entenem necessari establir (com ja vam fer via esmena en el seu moment amb el rebuig de DA) una reserves de places en concursos d'accés a la funció pública per a dones i també per a persones amb diversitat funcional.

9. Cultura i patrimoni; patrimoni, cultura, llengua

La cultura és clau per a la integració i la cohesió social motiu pel qual té un paper central en la nostra política social i del benestar. La cultura no només incideix en el desenvolupament de la persona i de les societats, sinó que també té una dimensió econòmica que contribueix a incrementar la riquesa d'un país.

El nostre objectiu principal és contribuir a crear i mantenir no només un clima propici a la llibertat d'expressió artística, sinó també les condicions materials que facilitin la manifestació d'aquest talent creador i per fer-ho proposo quatre accions concretes: l'establiment de l'Estatut de l'artista, que asseguri les condicions necessàries per al desenvolupament de la seva activitat; l'elaboració d'un pla de suport a la creació artística per donar resposta a les necessitats dels nostres creadors quant a recursos, producció i difusió de la seva obra; la formació del Consell Nacional de la Cultura i les Arts; i la implantació del mecenatge i el patrocini cultural privat.

Si parlem de creativitat, també parlem del patrimoni cultural, un dels testimonis principals de la història i de la identitat d'un país. Partint del deure essencial de la societat i dels poders públics de preservar aquesta riquesa col·lectiva i transmetre-la en les millors condicions a les generacions futures, proposem la modificació de la Llei del Patrimoni Cultural amb l'objectiu de garantir la conservació dels nostres béns d'interès culturals i els seus entorns i reestructurar el departament gestor d'aquest patrimoni.

El paper socialitzador del patrimoni cultural passa per mesures de foment, que han d'afavorir-ne l'accés i garantir-ne el coneixement i és en aquest sentit que proposem l'elaboració d'un Pla Nacional d'equipaments culturals que s'adeqüi a les necessitats i a les inquietuds de la ciutadania i el bastiment de l'Arxiu i del Museu nacionals, dues institucions claus en la conservació del nostre patrimoni i en el relat de la nostra història.

10. Joventut i futur

Després de tot l'esmentat i explicat, cal mirar també cap al futur amb esperança. Cal començar a treballar per una Andorra més inclusiva, participativa i sostenible per a tothom (el qual ens ajudi a complir

el màxim els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de l'Organització de Nacions Unides). En aquest sentit, nosaltres considerem que la sostenibilitat és bàsica pel benestar i salut de la nostra societat.

I això només passa per repensar els nostres models essencials des d'una òptica de futur i des de perspectives culturals, esportives i mediambientals i proposant nous models participatius i democràtics per als joves, el nostre present però sobretot el nostre futur.

En aquest sentit, considerem que una de les formes amb les quals Andorra pot contribuir a nivell global a fer front al canvi climàtic és amb el reciclatge de residus, així com també reduir les dioxines resultants de la incineració i les conseqüències que tenen per a la qualitat de l'aire i la salut de la població.

Ens trobem actualment davant la generació d'andorrans i andorranes més ben formada de la nostra història, però que al moment d'accedir al mercat laboral andorrà no troben cap sortida interessant i que puguí satisfer la seva formació i interessos laborals. Aquest, és un dels principals motius pels quals el dia d'avui, molt del nostre capital humà decideix no tornar Andorra quan acaben la seva formació. I fins i tot, i tristament, molts no en decideixen tornar mai.

Cal establir mecanismes per adaptar el nostre sistema educatiu a les necessitats de l'entorn. I això només passa, apostant per un marc comú d'aprenentatge amb l'objectiu de donar una resposta més ràpida i eficient a les necessitats dels alumnes per poder-los integrar al mercat laboral. I nosaltres ho volem fer, apostant per mecanismes flexibles que permetin elaborar i ajustar programes per donar resposta a les necessitats que vagin sorgint al mercat tant a la Formació Professional, com en el nostre sistema d'Educació Superior.

És indubtable que l'esport ocupa a la nostra societat un lloc ben visible. Però, l'esport no és només un espectacle ni la seva pràctica està destinada en exclusiva a la competició. L'esport gaudeix de virtuts pel que fa a la pròpia formació en valors, el respecte a les normes i les relacions amb els altres.

Tant en solitari com en equip, la pràctica de l'esport amateur i de base procura l'adquisició d'habilitats i la inclusió de tothom, a més de ser un mecanisme preventiu de salut pública.

Nosaltres apostem per l'esport de base i volem fer arribar els diners en forma de subvencions al nombre més gran d'agrupacions per a la pràctica esportiva diversa i no concentrar-les en les federacions més fortes.

La cultura és una eina de lluita contra la desigualtat i de prevenció contra els diversos gèneres de violència, contra la intolerància, etc. És en aquest sentit que proposem donar resposta a les demandes ciutadanes tot creant espais que afavoreixin la interacció entre els àmbits de l'educació i la joventut com és la Biblioteca Pública i formulem l'augment del públic mitjançant l'accessibilitat, l'oferta i la creativitat.

Mesures basades en l'obertura de l'accés al patrimoni, diversificant i coordinant l'oferta i generant espais creatius sostenibles en el temps. La cultura té moltes expressions i molts públics i val la pena el seu cultiu per igual. Apostar per la cultura és apostar no només pel nostre i llegat i la seva transmissió a les generacions futures sinó la de fer-la possible entre la joventut.

Fa poc, ens hem assabentat que Luxemburg (un petit Estat d'Europa), decidia apostar pel transport públic gratuït, com a mesurar per pal·liar les desigualtats socials existents i la congestió permanent del país per culpa del trànsit

Des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, considerem que el dret a la mobilitat té un paper destacat en la sostenibilitat d'Andorra. No només pel seu vessant mediambiental sinó també social. Aquesta Andorra de tothom i per a tothom que volem.

Per fer-ho possible, creiem fonamental articular una xarxa nacional de transport públic nacional, que unifiqui tarifes i sistemes, determini la concessió i subvenció de les línies, ofereixi tota la informació sobre la seva articulació i planifiqui el desenvolupament futur de la mobilitat pública, especialment en el context dels nuclis urbans.

A més a més, també considerem bàsic que els i les nostres joves universitaris que estudien fora d'Andorra, tinguin garantit el dret a desplaçar-se. Per això, apostem pel "Carnet Universitari de Transport". Un carnet que gaudiria d'una part sufragada i seria estàndard per a tots els estudiants, hagin obtingut o no la beca corresponent al transport. Un carnet que és una reivindicació de fa anys de la joventut del país, i que els dos governs de DA no han volgut escoltar.

L'estudi sobre l'abstenció electoral acabat de publicar; un estudi realitzat conjuntament entre el CRES i el Departament d'Estadística de Govern del 2016, reflectia que els joves entre 18 i 35 anys eren els que menys votaven en les eleccions comunals i generals.

La joventut és el present. La joventut vol ser partícip dels canvis de la nostra societat. La joventut no vol que siguin uns altres els que ens diguin allò que ens

convé, un col·lectiu amb unes necessitats particulars que han de ser escoltades. La joventut vol apoderar-se per ser independent i poder emancipar-se. La joventut creu en què la nostra societat pot ser millor que l'actual i si no participa, és perquè o bé no la deixen o bé no hi veu la utilitat.

Cal passar del paternalisme de les polítiques actuals a l'apoderament juvenil.

Des del PS, considerem que cal potenciar el màxim de canals i eines per afavorir la participació juvenil i del conjunt de la societat. Només així es pot lluitar contra l'actual desafectió i la indiferència política.

Per acabar.

Des del PS volem mirar al futur amb il·lusió i amb confiança; i ho fem amb l'esperança de poder gaudir algun dia d'un futur millor per a tothom, per a tots nosaltres.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. López.

Bé, escoltats els discursos dels candidats, reprendrem la sessió demà al matí a les 9.30h amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Se suspèn la sessió.

(Són les 12.48h)

L'endemà, dimecres 15 de maig del 2019, a les 9.35h, es reprèn la sessió.

La Sra. síndica general:

Bon dia a tothom.

Es reprèn la sessió amb la intervenció dels grups parlamentaris.

D'acord amb l'article 123.2) del Reglament del Consell General, els grups parlamentaris intervindran per ordre de menor a major nombre de consellers generals.

En aquest cas intervindrà en primer lloc el Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, seguit del Grup Parlamentari Terçeravia+Unió Laurediana+Independents, després intervindrà el Grup Parlamentari Liberal, seguit del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i finalment el Grup Parlamentari Demòcrata.

Recordo que els torns d'intervenció són de màxim 30 minuts per grup parlamentari.

En representació del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, té la paraula el Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Sres. conselleres, Srs. consellers, el dia de la penjada de cartells de l'inici de la campanya electoral, el Sr. Raul Ferré i jo mateix ens vam trobar una persona, segurament la primera persona amb qui fèiem campanya en aquestes darreres eleccions, en la campanya d'aquestes eleccions, i ens va dir: "I què fareu?". I li vam dir el que volíem fer, i el que pensem fer. Aportar solucions als problemes reals, als problemes del dia a dia, de les persones d'Andorra, andorrans o no.

Més enllà d'ideologies, Ciutadans Compromesos som un equip de persones que estem a peu de carrer, diferents professions, liberals, no liberals, empresaris, assalariats, funcionaris, i que escoltem a les persones i volem aportar solucions als problemes reals de les persones.

Des d'aquell dia, i perquè no dir-ho també abans ens vam presentar a les eleccions amb un programa, que molts de vostès m'hauran sentit dir però sense dubte les persones que voten a la Massana ens ho han sentit dir, és un contracte amb les persones. El nostre programa electoral és el nostre contracte i per tant ens obliga amb les persones que l'han votat però també amb les persones que no l'han votat.

Amb aquest contracte, amb aquest programa ja ens vam presentar com un força que apostava pel diàleg i pel consens. Evidentment no teníem la bola de vidre però albiràvem que seria difícil que es repetís un arc parlamentari com l'anterior. I ja des de llavors estàvem dient que pensàvem que el tarannà de Ciutadans Compromesos, un tarannà que agrupa diferents sensibilitats, de diferents ideologies com ja se sap des del 2011 a la Massana, és un tarannà de diàleg i de consens i que volíem aportar aquesta mena de fer aquí al Consell General.

Ja des de llavors, amb aquest diàleg i consens apostàvem per l'estabilitat política, l'estabilitat institucional, social i econòmica. Així ha sigut. S'ha arribat a un consens, no a dos bandes sinó a tres bandes. I un consens on nosaltres com a defensors de la nostra Constitució i defensors també del sistema electoral establert, veiem i ara ho explicaré, reflectits la major part dels punts del nostre programa electoral, com deia el nostre contracte amb les persones.

I quan et presentes a unes eleccions amb un programa i fruit del diàleg i del consens, en aquest cas ambdues forces polítiques, veus satisfetes les demandes que hi ha en el teu programa, veus resposta a les solucions que tu estàs presentant al programa, i per tant, veus una via de fer possible allò que les persones han votat, no podem sinó més que

estar satisfets d'haver arribat a aquest consens Sr. Espot, Sr. Gallardo de les tres forces, Liberals, Demòcrates i Ciutadans Compromesos.

El nostre compromís és el de fomentar una economia generadora de llocs de treball per arribar a una millor situació, des del punt de vista social i econòmic, perquè els problemes socials i la sensibilitat social no és patrimoni d'una sola força política. A tots, crec que a tots els 28 que estem aquí en aquesta sala ens preocupen els problemes de les persones, ens preocupa la salut, ens preocupa l'educació, ens preocupa que les pensions no permetin a les persones viure dignament, i ens preocupa l'habitatge, la igualtat i també diguem-ho clar, que pugin els salaris.

I aquesta economia de lliure mercat que ha de potenciar la creació de llocs de treball, passa per nosaltres, per establir un marc econòmic favorable, amb un marc jurídic estable, que les persones, empresaris, treballadors hi puguin confiar, i on per ser competitiu, l'Estat també ha de ser competitiu en les seves diferents vessants, no només a nivell de projectar una legislació que faci Andorra competitiva sinó també l'Estat com a estructura de treball ha de ser competitiu.

I el que també tenim clar, és que des de Ciutadans Compromesos no volem exigir més esforços a les persones, no volem exigir més esforços fiscals, no volem pujar els impostos a ningú, però tampoc no volem exigir més esforços legals, perquè de poc serveixen lleis i fer lleis, i més lleis, que costen d'empassar, que costen d'entendre i que no ajuden a la millora del dia a dia de les persones, que no ajuden a la millora de la situació de les empreses, que no ajuden a una millor estabilitat i competitivitat. Per tant, reclamem pausa i serenor per no portar les persones i les empreses al desconcert i al desconeixement. Al contrari, se'ls ha d'acompanyar i fer aquelles realment necessàries pel nostre país.

Dins d'això, tenim els principals reptes de futur i com alguns de vostès i si més no les persones que ens estan seguint hauran pogut constatar durant la darrera legislatura, la Unió Europea és un tema que ens preocupa a tots. I com deia avui que vull exposar el programa de Ciutadans Compromesos per posar de manifest els punts d'acord que arribem tant amb Liberals com amb Demòcrates per arribar en aquest consens, perquè realment les discrepàncies són poques. Aquí tenim un dels punts que més a preocupat a les persones durant la campanya. Aquí tenim un dels punts que més neguit genera a la societat, a les empreses, als treballadors del Principat d'Andorra.

El treball de cara a la Unió Europea ha de ser imparabile i celebrem que es creï una secretaria

d'Estat a tal efecte. Bé, és cert que nosaltres hauríem anat més enllà amb la creació d'un ministeri específic, però estem satisfets i contents de què hi hagi una secretaria d'Estat a efecte de treballar perquè el treball ha de ser imparabile amb la Unió Europea, per retrobar el millor encaix amb Europa.

El contingut d'aquest acord ha de ser un contingut que ens interessi als andorrans i a les persones d'Andorra, no a Europa. Un contingut que ens interessi a nosaltres i que defensi les nostres particularitats, les nostres especificitats. I per fer això, i ho veiem satisfet en aquest acord de Govern, aquest Govern de consens, es faran estudis d'impacte. Després d'una legislatura de demanar estudis d'impacte, estem molt contents que en el Govern de consens s'aposti per fer els estudis d'impacte, que ens portarà a veure quins són les oportunitats i les amenaces d'aquest acord amb Europa. Veure quins són els nostres punts dèbils i els nostres punts forts, i amb aquest anàlisi podrem treballar de cara a tenir un millor encaix amb Europa. Un encaix on no acceptarem un acord que empitjori la nostra situació, la de les persones, la de les empreses del nostre país. I un acord al qual s'hi ha d'arribar amb el consens no només de l'arc parlamentari, no només dels polítics, sinó també dels agents econòmics i socials, perquè d'aquesta manera és quan de cara al referèndum, -que defensem el referèndum i recordo que el vam fer incloure en la llei de servei d'acció exterior-, es pot arribar a l'èxit d'aquest final de camí. Amb transparència, amb pedagogia, explicant a tothom els pros i els contres i que les persones lliurement, els empresaris lliurement, els autònoms lliurement, puguin decidir si l'encaix amb Europa convé o no convé.

Un encaix que pensem que ha de garantir la igualtat sobirana del nostre país. És a dir, en relació als altres membres de la UE, no ens agradaria un acord on només podem que acatar normes i creure. Volem un acord on a escala legislativa, però també judicial i de mecanismes decisoris, Andorra hi tingui alguna cosa a dir.

En aquest sentit, defensarem la nostra llibertat per regular els mercats estratègics, com per exemple les telecomunicacions com per exemple les telecomunicacions i l'energia. Posaré un exemple breu, el dia que la Unió Europea ens pogués demanar que el nostre mercat de les telecomunicacions ha de ser un mercat obert i competitiu a imatge i semblança d'altres països d'Europa, aquell dia Europa té un problema perquè gràcies a tenir un mercat tancat, Andorra Telecom genera 30 milions de beneficis, 30 milions que reverteixen en el nostre país ja sigui per finançar les pensions -com alguns volen-, ja sigui per finançar allò que el Govern creu

que és més necessari, però 30 milions que en definitiva es queden a casa. Si el mercat de les telecomunicacions s'ha d'obrir Andorra no veurà ni un cèntim d'això. S'empobrirà el nostre país i evidentment una de les companyies més punteres que tenim, Andorra Telecom, s'empobrirà paulatinament perquè quan una companyia no fa beneficis ja no pot invertir en ella mateixa, no pot invertir en el seu talent, no pot invertir en la seva formació, ni en la tecnologia.

Per tant, tinguem-ho clar, si no tenim capacitat reguladora amb aspectes com el mercat de les telecomunicacions o l'energia i se'ns obliga a obrir el mercat en pro dels millors preus pel consumidor, Andorra tindrà un problema.

En definitiva, un acord on apareguin noves oportunitats per les persones del país, un acord, que com es va dir ahir, defensi la nostra pròpia política fiscal, on ningú de fora ens vingui a dir quins impostos hem de tenir ni pujar ni baixar, i un acord que respecti la nostra política d'immigració actual, si més no que en doni llibertat per fer-la nosaltres mateixos.

Tot això, com deia, ha de passar per la pedagogia, la transparència i acabar amb un referèndum on els andorrans i les andorranes decideixen si el volen votar o no el volen votar.

El nostre programa és un programa que per fer que totes les polítiques socials funcionin és un programa que demana l'estabilitat i la sostenibilitat econòmica. Per tant, amb un millor funcionament de l'economia, amb un creixement del nostre PIB es quan es comença a recaptar molt més per fer que es facin les coses que necessitem.

En primer lloc volem defensar els sectors econòmics tradicionals com no pot ser d'una altra forma, els sectors que ens han portat a ser el que som avui, els sectors que han donat vida als nostres padris, als nostres pares i a nosaltres mateixos: l'hostaleria, el turisme, la banca, la construcció, l'agricultura, el comerç, la ramaderia... però evidentment amb això no n'hi ha prou i s'haurà d'innovar amb nous sectors. Els sectors tradicionals, evidentment, s'han de defensar i potenciar, cal buscar un prestador d'última instància pel sector financer. Amb el sector de l'agricultura, un sector que ja té data de caducitat, s'han de buscar nous cultius, s'han de potenciar nous cultius vinculats al desenvolupament i a la investigació mèdica i científica, s'ha d'ajudar a què els pagesos i els ramaders tinguin possibilitat d'explotar els seus allotjaments rurals. És una mica paradoxal que en el nostre entorn sigui, segurament, el que menys densitat té del Pirineu en allotjaments rurals, en canvi al Pirineu català està ple de cases

rurals i d'allotjaments turístics en contra del que passa a Andorra. I evidentment cal potenciar que la indústria, l'agricultura i la ramaderia pugui esdevenir interessant des del punt de vista de producció d'aliments, de melmelades o també d'artesania.

A nivell de turisme com un altre dels sectors importants, tradicionals que ha donat feina a moltes persones, milers de persones en el nostre país, també pensem amb un sector que ha de canviar el rumb actual, un sector que ha de fugir del baix cost, un sector que s'ha de diferenciar dels mercats de proximitat perquè poc tenim a oferir quan ens vénen persones de tres-cents o quatre-cents quilòmetres de distància, quan troben el mateix que troben a les seves ciutats d'origen i, per tant, quan els preus són pràcticament els mateixos cada dia anem perdent poc a poc el nostre atractiu.

El sector del turisme requereix que ens visitin clients amb més capacitat de despesa i que per tant facin més despesa durant les seves estades que haurien de ser més llargues i a més a més haurien de trencar l'estacionalitat, és a dir, temporades baixes com el maig i el novembre que hi haguessin molts més turistes.

Hem de fer que Andorra sigui atractiva tot l'any i per fer-ho també no només cal apostar amb línia amb el que diu la marca Andorra per esdeveniments sostenibles econòmicament, és a dir, que el que deixen els turistes que ens visiten sigui superior al que ens costa l'esdeveniment sinó que també cal apostar, per què no, per un sector comercial diferenciat de l'actual, un sector comercial que quan ens vinguin a veure els nostres turistes trobin coses innovadores, i quan vols fer que passin coses innovadores també s'han d'aplicar polítiques fiscals diferents a les que s'apliquen perquè passin coses noves en el sector econòmic.

Andorra Turisme no pot anar per davant del sector turístic; Andorra Turisme ha de treballar de la mà del sector turístic, dels hotelers, dels restauradors, de les agències de viatges, del transport de viatgers... de la mà, no amb una política de fets consumats sinó amb una política de pactar les estratègies turístiques del nostre país, amb els professionals que en saben. I evidentment com ja vam defensar durant la passada legislatura volem incorporar, nomenats pel Consell General, dos consellers al Consell d'administració elegits pel Consell General, professionals del món del turisme per aportar encara més professionalisme al Consell d'administració d'Andorra Turisme perquè les decisions que es prenguin vagin molt més lligades a la realitat del sector.

Com es va dir ahir, volem impulsar la inversió estrangera i s'ha de fer, també es va dir ahir, amb una

visió diferenciadora, és a dir, potenciar aquelles inversions estrangeres que des d'un punt de vista estratègic interessin a Andorra i si pot ser, aquelles que no fan mal al teixit econòmic actual.

Per tant, també en polítiques fiscals es poden atraure noves inversions que aportin a Andorra nous mercats. Quan parlen de noves inversions, nous mercats i nous sectors entenem que s'han de desenvolupar no només àrees econòmiques on es pugui potenciar determinat *cluster*, pensem que també s'ha de desenvolupar el *cluster* de l'esport, el *cluster* de la salut, el *cluster* mèdic; tot això juntament amb, com s'ha reclamat i també es va dir ahir, amb la Llei dels actius virtuals, una llei que no tenim cap dubte que fet des d'un punt de vista de mantenir i elevar la reputació d'Andorra, des d'un punt de vista de lluitar per la prevenció del blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme com ha passat a altres països d'Europa pot ser un revulsiu pel nostre Principat.

La Llei dels actius virtuals ben feta dona un marc legal només perquè no marxin els andorrans a desenvolupar aquestes iniciatives a fora del nostre país, sinó que dona el marc legal perquè vinguin a Andorra inversions que avui en dia estan anant a Suïssa, a Malta i a Estònia.

Recordo que ho vaig dir fa uns mesos: a Malta des de després de la crisi s'han generat 60.000 llocs de treball vinculats directa o indirectament al sector dels actius virtuals. Per posar un exemple, l'empresa número 1, Azuc, vinculada als actius virtuals tenia un valor equivalent al PIB d'Andorra, una sola empresa tenia el valor del PIB d'Andorra. Aquest nou paradigma dels actius virtuals ens sembla que juntament amb tot el desenvolupament del mercat de l'esport, de la salut, mèdic, del manteniment dels sectors tradicionals i de tot el que han anat desenvolupant poden fer que l'economia d'Andorra es multipliqui, però perquè es multipliqui i passin coses també hem d'invertir en infraestructures i si pot ser infraestructures estratègiques que no siguin només asfaltats. Per això estratègicament, pensem que cal acabar la desviació de la principal artèria d'entrada al nostre país, Sant Julià. Evidentment s'han d'aplicar totes les millores de mobilitat pertinents perquè Andorra no tingui problemes de trànsit.

Volem impulsar la bicicleta elèctrica perquè la mobilitat dins de les parròquies, dins dels pobles és viable si hi han més estacions de càrrega que permetin anar d'un punt a l'altre de la parròquia i no haver de tornar a deixar la bicicleta allà on l'han agafat. Si has de tornar a deixar-la allà on l'has agafat ja no t'én vas a l'altra punta de la parròquia.

Seguirem demanant que es connecti el poble d'Arinsal amb el centre de La Massana potenciant així caminades saludables amb espais agradables; i evidentment els accessos a pistes tant de Pal com d'Arinsal, unes pistes que aporten molts esquiadors a Andorra d'un sector estratègic com és el turisme i que pensem que tant per anar a Pal com a Arinsal calen unes bones carreteres i cal també treballar perquè les allaus no tallin la carretera.

No podem no dir-ho, impulsarem un aeroport a dins del nostre país. Evidentment mentre tant cal treballar amb l'aeroport de La Seu, però s'imaginin vostès que hagués passat aquests dies que tenim la carretera de França tallada si s'hagués tallat també la carretera de La Seu? Per molt aeroport de La Seu que tinguéssim ara estaríem sols. Estaríem tancats i aïllats.

Amb un aeroport funcionant dins del nostre país, que ens connectés amb les principals capitals europees, el tall d'una carretera seria insignificant, perquè el flux de turisme seria constant i la millora amb la nostra qualitat de vida, la nostra obertura a Europa també seria una realitat sense haver de passar per fronteres.

Evidentment, seguirem defensant el desenvolupament d'un projecte útil a casa Parramon a la Massana i, també, en relació amb el que deia, de potenciar nous sectors econòmics, defensarem, com ja vam fer durant la passada legislatura que a Andorra hi hagi un circuit de terra que permeti, no només als pilots professionals a entrenar, sinó també el desenvolupament d'escoles de pilots, d'escoles de mecànics, tenir un atractiu turístic perquè vinguin a fer servir aquest circuit de terra persones del nostre voltant, amants de les motos, i en definitiva no deixar que aquelles persones que han confiat amb Andorra pel nostre atractiu natural, pel nostre atractiu fiscal, marxin d'Andorra, on estan deixant molts diners perquè no tenen aeroport o perquè no tenen circuit.

No vull acabar de parlar d'infraestructures sense mencionar que insistiré amb la millora de la rotonda d'Anyós fins al túnel dels Dos Valires amb un desdoblament de doble carril de baixada per fer que no hi hagi cues als matins.

Amb tot aquest marc econòmic desplegat que pensem que pot ajudar a desenvolupar el nostre PIB, és quan insistim en què Andorra ha de rebaixar el seu endeutament, i amb aquest marc econòmic desplegat, sense pujar impostos es podrà recaptar molt més.

Volem un sistema eficient i no confiscatori, i com he dit abans, on es respecti la nostra sobirania fiscal, on ningú de fora ens vingui a dir quina política

tributària ni fiscal hem de tenir, una política econòmica que generi llocs de feina, establiment d'empreses i que aportí, com he dit, nous ingressos a l'Estat sense pujar els impostos a ningú.

Volem tenir els tipus impositius més baixos del nostre entorn, per què no dir-ho, d'Europa, i seguretat jurídica que redueixi els conflictes amb l'Agència Tributària.

La política de deduccions ha d'anar d'acord amb la política fiscal i econòmica. Si volem que una indústria es desenvolupi se li han d'aplicar deduccions, si volem que es creïn llocs de treball s'han de marcar deduccions per la creació de llocs de treball.

En definitiva, amb deduccions es pot estimular la igualtat, es pot estimular l'ocupació i es pot estimular la creació de nous sectors econòmics que el que hem de propiciar des de la vessant política és que tinguin cada dia el marc més competitiu possible.

A nivell de l'impost de societats, volem un impost senzill, un impost amb règims fàcils d'aplicar d'acord amb la tendència internacional. És a dir, els règims especials no poden anar en contra del que marca l'OCDE, però sí hem d'aplicar aquells avantatges que l'OCDE ens deixa aplicar.

Volem desenvolupar les Patent Box i, també per què no, l'amortització d'actius intangibles que permeti a Andorra venir empreses d'arreu del món a instal·lar-se aquí i on fer la comercialització dels know how's, dels seus actius des del nostre país i, per tant, deixar aquí els impostos.

A nivell d'IRPF també pensem amb un IRPF competitiu que atregui a Andorra bones fortunes, que deixin aquí els seus impostos, que facin aquí la seva vida, i que facin aquí des d'Andorra projecció de la nostra marca arreu del món. De poc serveix tenir règims aparentment competitius a nivell de tipus, quan a partir de determinats volums importantíssims de diners, altres països de la Unió Europea ofereixen tributacions més baixes que a Andorra. I a sobre, insistiré, tenen aeroport per viatjar d'aquella ciutat, de Portugal o d'Itàlia a la resta del món pagant menys i més ràpid.

Els convenis de doble imposició, al nostre entendre, han de permetre que més empreses s'instal·lin i inverteixin a Andorra, i pensem que s'han de subscriure convenis amb Anglaterra, amb Alemanya, amb Estats Units, amb l'Índia i amb la Xina. Amb tots aquests convenis més els que tenim, convenis fàcilment interpretables, que generin l'efecte que la inversió vingui a Andorra, pensem que podem obrir un nou horitzó per al nostre país.

Per tant, si volem que les coses canviïn, no podem continuar fent el que hem fet tots aquests anys. Si volem que les coses canviïn, s'ha de regular per l'agricultura, pel sector financer, per l'obertura de nous mercats, i també s'ha d'invertir amb noves infraestructures que permetin un canvi de paradigma del nostre país, que permetin un canvi de paradigma que portarà nous ingressos al nostre país, com ha passat en altres països de la Unió Europea i que, per tant, amb nous ingressos, si controlem la despesa i no fem dèficit, anirem pagant l'endeutament i Andorra cada dia podrà fer més polítiques socials, educatives, formatives.

Per fer això, pensem amb una administració molt eficient, una administració formada per persones motivades, formades, que estan, com no pot ser d'una altra forma i com demostren, al servei de les persones. Ahir ho deia vostè Sr. López, els funcionaris són els que ens ajuden a fer el dia a dia més fàcil, és el policia que ens ajuda, el bomber que apaga el foc o la persona que dona classe als nostres fills. Evidentment, i així com no pot ser d'una altra forma volem treballar perquè les despeses de l'Estat no es disparin. Però com tothom pensa, pensem nosaltres des de CC, hem de fer que els tràmits es redueixin, hem de digitalitzar el país perquè els ciutadans, les empreses, els professionals, els autònoms, tothom, quan hagi de fer un tràmit ho pugui fer d'una forma àgil i ràpida, reduint la paperassa, no havent de presentar dos vegades el passaport, dos vegades el registre de comerç, informació que el Govern ja té de nosaltres, informació que amb la digitalització no ens hauran de demanar.

I quan no ens han de demanar papers, papers i papers, no enfonsem els treballadors de l'Administració amb carpetes de paperassa i, per tant, poden aprofitar el seu paper, el seu temps, el seu talent, per fer coses útils i no per estar remenant, com deia, paperassa.

També apostem per la figura d'un interlocutor, com es va dir, per cada gestió. Un sol interlocutor que ajudi i acompanyi als administrats.

I també ens agradaria insistir en dos coses, en la liberalització i reducció dels controls previs que ajuden a impulsar l'economia, que ajuden a impulsar i a facilitar la vida dels ciutadans i, també en el fet que passats uns dies de termini màxim, si no hi ha resposta de l'Administració, les persones, les empreses, tinguem dret a reclamar aquella resposta de l'Administració.

Tot plegat, simplificant, fusionant i reduint els tràmits i els terminis, farem la vida més fàcil a totes les persones del país i el talent que treballa en

l'Administració podrà dedicar-se a la gestió i no només a l'administració de papers.

Dins d'això, dins de la digitalització del nostre país, també volem fer incís en dues coses. Ahir es va dir una els e-esports, que els enllaçaré amb els esports. Els esports és un nou paradigma que aporta la tecnologia al desenvolupament econòmic. I Andorra hem de facilitar que aquestes, anem a dir, organitzacions que es dediquen als esports digitals, que estan movent milions de televidents, milions d'espectadors, i milions d'inversions arreu del món, s'instal·lin a Andorra. Per fer això, l'Administració ha de subscriure aquells convenis amb aquelles lligues internacionals on des d'Andorra els equips, el talent andorrà hi pugui participar i, per tant, deixar Andorra als beneficis que es generin d'aquestes lligues esportives.

No en tinguin cap dubte, una lliga d'esports virtuals, aviat generarà tants diners i tants televidents com qualsevol lliga de les que estem acostumats a veure a la tele des de fa molts anys. Si a més a més ho fan des d'Andorra, guanyem repercussió i guanyem diners per al nostre país.

Evidentment, no volem no parlar d'un país digital més dinàmic, com he anat dient fins ara, que inclogui les e-residències. Les e-residències no és una residència com la que coneixem avui dia, sinó que és una residència que podríem equiparar a un passaport econòmic virtual, una residència que permetria a una persona que s'ha vingut a identificar, que ha passat els controls aquí a Andorra, a partir del moment que obté la e-residència, pagant una taxa, fer tot tipus de gestions sense haver d'estar a Andorra, obrir una societat, fer operacions de banc on-line, signar documents, encriptar informació de forma segura. Tot això per posar un exemple, a Estònia esperen un milió de e-residències a 100 euros la e-residència.

Tot aquest desplegament econòmic ha de permetre tenir els diners suficients no només per baixar el deute i treure la llosa de futur per a les persones del nostre país, sinó també no pujar impostos si gestionem d'una forma eficient i, per tant, permetrà el desenvolupament de tot tipus de polítiques socials.

I ja per anar acabant, que se m'està menjant el temps, no vull deixar de mencionar polítiques socials que volem desenvolupar en relació a la igualtat, en relació a l'eradicació de la violència de gènere. Un gran problema que tenim al país i n'he de fer esment, l'habitatge. Evidentment pensem amb canvis legislatius que facin aflorar pisos, perquè el problema sabem quin és: falta d'oferta, que hi ha pisos tancats. Però també diguem-ho clar que ningú ho ha dit, fa 20 anys un terreny que valia 100, ara val 1000. Fa 20

anys es podien fer 10 pisos, i ara es continuen fent 10 pisos. Per tant, el cost de la matèria prima s'ha multiplicat per 100, però la producció és la mateixa. Per tant, hi ha manca d'oferta.

Pensem en l'establiment de societats públics privades que inverteixin en fer fàcil que apareixen aquests nous pisos al mercat, que reformin pisos tancats. I evidentment també pensem que s'ha d'analitzar d'una forma constant quina és la situació del mercat del lloguer, del mercat de l'habitatge per no trobar-nos amb sorpreses inesperades de cop i volta.

El termòmetre de la situació de l'habitatge ha de ser constant i que l'Administració pugui reaccionar amb aquells fets que es puguin preveure amb antelació.

Pensem que si l'economia funciona, el salari base ha de pujar per sobre dels 1300 euros, i també si l'economia funciona i es recapta prou, es poden garantir les pensions, i ens agradaria que es garantissin per sobre del que es va dir ahir.

Amb un Estat que funciona i que té un roc a la faixa perquè l'Estat, diguem-ho clar, no té dèficit i pot anar tornant l'endeutament, es poden fer polítiques d'educació i de joventut.

Ens interessa una universitat internacional, una universitat on s'incorpori l'anglès també com a llengua vehicular. No només per formar el nostre talent sinó per fer venir talent de fora. Per fer això també ens cal que els nostres petits tinguin com a mínim tres llengües vehiculars, perquè quan arribin al batxillerat, les parlin i les escriguin de forma fluïda.

Si els nostre joves controlen més idiomes dels que parlen i escriuen avui dia, farem d'Andorra un mercat interessant perquè vinguin escoles internacionals i per què no, perquè vinguin universitats internacionals, i això ens permetrà augmentar el número de titulacions de la nostra universitat, no només pels nostres joves que no els hi caldrà desplaçar-se, sinó també per fer venir joves de fora al nostre país.

A nivell d'energia i medi ambient, i vaig acabant Sra. síndica, també volem apostar per projectes energètics renovables. Pensem que les nostres valls, que estem al mig del Pirineu, han de respirar el millor aire possible. I un dels objectius que també ens marquem és reduir l'emissió de gasos hivernacle, incrementar el consum d'energies renovables i també disminuir el consum de l'energia elèctrica.

Tot això, diguem-ho clar, no només amb la potenciació de la bicicleta elèctrica, sinó també amb la potenciació del vehicle compartit, públic, autònom i elèctric, que permeti un desenvolupament

sostenible, barat del transport públic, i que faci que tots agafem aquest tipus de mini busos que estaran portats de forma autònoma per ordinadors, i que no consumiran combustible.

Volem potenciar el pressupost del departament de cultura, potenciant el centre cultural de Pal, potenciant el Museu del còmic i evidentment volem incorporar les gravacions a l'impost en el mecenatge cultural que facin les persones o les empreses.

Evidentment ens agradaria veure Andorra com a escenari de pel·lícules, videoclip o anuncis, perquè això un cop més projectaria la nostra imatge a l'exterior.

Fomentant el registre d'obres culturals aquí al nostre país, també com he dit amb el Patent Box o amb els actius intangibles, potenciem que a Andorra es recaptin més diners.

Pensem també que cal una justícia àgil i eficient, i per tant, també pensem que s'ha d'establir un codi civil que permeti un compendi de tota la legislació en un sol volum. Per això introduïrem el finançament suficient perquè la justícia tingui el millor finançament possible, s'acomodi a la nova realitat i permeti una distribució a les persones que hi treballin, equilibrada de la feina i del treball que hi tenen.

No vull deixar de dir que volem que aquesta justícia ja àgil i eficaç, vagi de la mà de la potenciació del nostre actiu, que és la seguretat. No només pensem en la incorporació progressiva d'agents en els diferents cossos, sinó també amb la incorporació de valors i de mitjans tecnològics que facin fàcil la seva feina.

I ja per acabar Sra. síndica, volem l'òptima atenció dels pacients. Tots hem d'acabar passant per l'hospital, i ho hem de fer amb els recursos necessaris, evidentment no es guanyaran diners amb això.

Recolzem el desenvolupament de la història clínica amb la minimització al màxim possible de la càrrega administrativa del metge, diguem-ho clar. El metge no pot estar omplint formularis i formularis a l'ordinador. El metge ha d'estar mirant als ulls al pacient que té al davant.

I a més a més, volem promoure un pla de prevenció d'addiccions pels nostres joves, ja sigui a l'alcohol, ja sigui a les drogues, ja sigui als videojocs, ja sigui a les noves tecnologies, com també volem potenciar la incorporació de proves gratuïtes per diferents patologies del càncer, ja sigui digestiu, de mama, etc., etc.

Dit això, voldria contrapesar quin és el programa, quin era el contracte on està escrit que Ciutadans

Compromesos vam presentar a les eleccions del 7 d'abril en aquest cas a la Massana. Un contracte, un programa on explicàvem de forma més extensa el que acabo de desenvolupar, i que podran contrastar que té força punts de similituds amb el programa d'aquest Govern de consens que Liberals d'Andorra, Demòcrates d'Andorra i Ciutadans Compromesos volem tirar endavant.

Quan des del principi de la legislatura veiem satisfetes la major part de les aspiracions que les persones han votat als seus representants al Consell General, no podem més que estar satisfets que un candidat a cap de Govern pugui tirar tot això endavant amb el recolzament d'altres dues formacions polítiques.

Un programa que ja abans del 7 d'abril defensàvem com s'ha demostrat, el diàleg, el consens i mantenir l'estabilitat d'un país tan petit com Andorra, l'estabilitat política, econòmica, l'estabilitat social i estabilitat institucional com a defensors de la Constitució que som perquè l'estabilitat és per Andorra un bé molt preuat. I com feia a l'exemple, si ara ens haguessin tancat la carretera de la Seu, ara a Andorra no tindríem ni estabilitat, ni sostenibilitat.

Per tant, veiem amb bons ulls la investidura del Sr. Espot com a cap de Govern i que puguem defensar des de Ciutadans Compromesos gran part d'aquest programa que es veu reflectit en aquest programa de Govern, d'aquest Govern de consens.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Terceravia+Unió Laurediana+Independents, té la paraula el Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

Sres. conselleres i Srs. consellers, ahir vam assistir a la primera sessió del debat d'investidura o vam poder escoltar dos maneres d'encarar el futur d'Andorra.

Per una part, el Sr. Xavier Espot es va desgranar el pacte al qual ha arribat entre Liberals d'Andorra i Ciutadans Compromesos.

Per nosaltres poc concret, segurament per falta de temps, ja que es deu haver hagut de concentrar en els esforços de repartiment dels ministeris de Govern.

Per una altra banda, el discurs del Sr. Pere López ha estat molt més concret en l'exposició de solucions

per l'esdevenir del nostre país, encara que no compartim molts dels seus plantejaments.

Degut a la limitació de temps, permeti'm posar de manifest el nostre posicionament en aquells tres temes que el Sr. Espot precisament, cap de Govern a l'acabar aquesta sessió d'avui, va proposar tres pactes d'Estat. Recalco que autoritzo la paraula "posicionament" però també podria expressar-me en termes de coherència i compromís amb els electors que van confiar en nosaltres en les passades eleccions.

Primer, relacions amb Europa. Terceravia vol unes relacions amb Europa estretes, amicals i profitoses basades en un estudi d'impacte econòmic, social, polític i jurídic que es permetin establir el marc relacional entre Europa i la Unió Europea.

Agraïm al Sr. Espot que en el seu discurs, en el pacte entre Demòcrates, Ciutadans Compromesos i Liberals d'Andorra hagi inclòs els estudis d'impacte que els components de Terceravia ja havien demanat en l'anterior legislatura.

Alhora, lamentem que la posició de partida acordada sigui el manteniment de la forma jurídica de l'Acord d'associació. Perquè cal preguntar-se, què passaria si l'estudi d'impacte ens dirigeix cap a una altra fórmula jurídica per tal de defensar els interessos d'Andorra?

Com molt bé ha dit el Sr. López, en el moment actual empra acords no explicats, amb informació amagada als ciutadans i precipitacions per part del Govern juntament amb les eleccions europees en curs, Terceravia també demanem una pausa en les negociacions amb la Unió Europea i una sumariació de totes les actes celebrades entre la Unió Europea i Andorra.

Insistim, nosaltres pensem que és indispensable la contractació d'experts internacionals, experimentats i independents per l'elaboració de l'estudi d'impacte econòmic, social, polític i jurídic per determinar el marc jurídic d'apropament, les línies vermelles en la negociació.

Senyores i senyors consellers, aquesta és la posició de Terceravia, obtenir la informació de les negociacions dutes a terme en els últims anys i la realització dels estudis d'impacte, però amb total transparència.

Si el futur Govern actua com l'anterior ens arrisquem que el possible acord amb la Unió Europea no sigui referendat positivament per la ciutadania del nostre país.

Segon, sostenibilitat del sistema de pensions i Llei de la seguretat social. Terceravia proposa una revisió profunda de la Llei de la seguretat social del 2008. El missatge que s'està donant a la població des de la

CASS és d'augmentar les cotitzacions de vellesa fins el 18%, un 6% més del que es cotitza avui en dia; i augmentar altres impostos, o l'edat de jubilació fins els 67 anys, però en cap moment s'aporten solucions que passin per l'anàlisi de la gestió del Fons de vellesa que s'està duent a terme.

Terceravia no estem d'acord en l'augment de les cotitzacions per vellesa ni en l'augment d'altres impostos. Aquest augment repercutirà directament en la pressió fiscal del nostre país i ens restarà avantatges competitiu pel futur creixement econòmic que Andorra necessita i alhora implicarà més període fiscal tant als treballadors com a empresaris restant-los poder adquisitiu.

Cal revisar profundament el nostre sistema de pensions, mantenir els drets adquirits i fer-ho viable pel futur. I, Sr. Espot, el creixement econòmic sí que ajudarà a què el sistema sigui viable en el futur. S'ha de definir quin creixement econòmic volem i quin sistema de pensions, diners puguem pagar, amb els esforços de tots.

Tercer, salut pública. Ho dèiem al nostre programa: "*Cal un gran pacte d'Estat amb totes les forces polítiques i professionals del sector per seguir gaudint d'un model sanitari que compleixi els més alts estàndards de qualitat.*" Però, Sr. Espot, aquest pacte d'Estat no pot recaure només a les esquenes dels ciutadans i dels professionals; s'ha d'exigir a la CASS i al SAAS indicadors de gestió basats en processos assistencials de qualitat. I aquests paràmetres de gestió no es basen en la pressió a la que estan sotmesos els metges de capçalera per part de la CASS per tal de reduir la medicina preventiva a través del que la CASS consideri "actes innecessaris". Aquests paràmetres de gestió s'han de basar en el propi funcionament de la CASS i del SAAS. Aquest pacte d'Estat ha de servir també per revisar la Llei de la seguretat social i ve a veure quines disfuncions aquesta Llei ha provocat.

Però, alhora, també ha de servir per posar un topall en les cotitzacions de la CASS ja que el sistema actual, el pagament d'aquestes cotitzacions no deixa de ser un impost directe encobert tant pels treballadors com per l'empresari a partir de cert llindar.

Senyors i senyors consellers, des de Terceravia hem trobat a faltar que el Sr. Espot no ens hagi reclamat un pacte d'Estat per altres tres eixos: primer, el futur model econòmic en el que s'hauria de concretar el futur Govern del nostre país; segon, les finances de l'Estat; tercer, la funció pública. Quant al futur model econòmic el seu discurs, Sr. Espot, s'ha centrat en dos eixos: en el primer, s'ha concretat en els sectors econòmics que tenen el fort pes en la nostra economia com són el comerç, el turisme,

l'agricultura, la ramaderia i el sector financer. Si bé en els primers quatre sectors podem compartir les seves solucions genèriques, permeti'm que faci un petit incís en el sector financer ja que no compartim ni el seu anàlisi, ni les seves propostes.

Quant a l'anàlisi es diu que aquest sector està superant amb bona nota tots els canvis als que han estat sotmesos durant els últims anys, però permeti'm que li digui que potser no llegim els mateixos mitjans de comunicació ja que els resultats del sector financer s'han reduït enormement.

Resultats necessaris per complir amb aquelles lleis que han vingut imposades per l'Acord monetari i que van ser aprovades en l'esprint final de l'anterior legislatura. Estem d'acord que trobar un prestador d'última instància, com el Banc Central Europeu, és desitjable. Però vostè ho sap, Sr. Espot, que aquest tema és impossible d'obtenir dins un Acord d'associació sense canvis substancials en el model de regulació i de regulador.

Per últim, dins d'aquest sector financer trobem a faltar la proposta que feia Terceravia i també fa el Sr. Pere López que és la de fer una comissió per treballar pel futur d'aquest sector. Comissió formada pel sector financer, l'AFA, la UIFAND, el Consell General i el Govern.

En la segona part el Sr. Espot s'ha concentrat en l'obertura i la internacionalització de la nostra economia. El seu exposat ha estat genèric, molt poc concret i no ens ha parlat o no ens ha aportat cap pista de quina serà la línia d'actuació d'aquest Govern. Es para de mantenir els monopolis de FEDA i d'Andorra Telecom per tal de crear un fons públic privat destinat a promoure projectes innovadors; es parla de la Llei d'actius virtuals i de la tecnologia Blockchain, però en cap moment ens parla, com ha fet el Sr. López, de la necessitat de canviar el sistema burocràtic dels procediments d'autorització d'inversió estrangera, de permisos d'immigració per directors en les empreses autoritzades, dels costos inherents a la implantació dels inversors estrangers i una llarga llista que ha obviat en la seva exposició.

Cap dels dos, ni el Sr. López ni el Sr. Espot, han parlat de seguretat jurídica, de la seguretat fiscal o de la seguretat administrativa, que un inversor estranger seriós necessita quan aposta per dirigir-se, les seves inversions a un país dins d'una economia global.

Sr. Espot, si no posa sobre la taula i pacta amb les forces polítiques parlamentàries un model econòmic de futur, difícilment les generacions futures tindran un futur en aquest país.

A Terceravia ens ha sobtat que ambdós discursos, el del Sr. Espot i el del Sr. López, si ho hem entès bé,

apostin per un acord d'associació, és a dir, dins d'una economia global, i tot dins d'una economia andorrana tancada. És a dir, governada pels col·legis professionals.

Qualsevol empresari o professional andorrà pot anar a qualsevol país europeu i establir una empresa en el sector industrial o de serveis que desitgi. Però al nostre país es requereix que a part de demanar sol·licituds d'inversió estrangera, per poder-ho fer, l'obertura de comerç s'estigui en alguns casos col·legiat. I això, senyors, es diu proteccionisme.

Sr. Espot, vostè parla d'acords de doble imposició, però no parla de com es vol posicionar en la negociació d'aquests acords, ja que per saber-ho hauria de definir a quins sectors d'inversió estrangera vol atreure, i suposo que un cop nomeni el nou Govern amb els seus socis, ja ens ho faran saber.

Perquè el que tenim clar, és que els acords actuals no segueixen cap principi de competitivitat.

Per últim, des de Terceravia veiem molt difícil que Andorra pugui competir globalment sense un aeroport preferiblement en territori andorrà.

Quant al segon punt que, al nostre entendre, també requeriria un pacte d'Estat és el de les finances públiques. Des de Terceravia no entenem, segons les seves paraules d'ahir, volen assolir l'equilibri pressupostari.

El Govern de la passada legislatura es va carregar la Regla d'or. És a dir, la llei que garantia l'equilibri pressupostari de l'Estat. Sr. Espot, li han deixat un regal enverinat. El pressupost de despeses no s'aguanta sense esquilar els recursos de FEDA i d'Andorra Telecom. És més, si no racionalitza la despesa corrent es veurà abocat a cuidar impostos.

Per tant, creiem que és necessari que en aquest tema arribi a un pacte d'Estat que garanteixi que qualsevol Govern d'Andorra respectarà unes regles per mantenir l'equilibri pressupostari.

Senyores i senyors consellers, l'últim tema que pensem que és mereixedor d'un gran pacte d'Estat és la funció pública. Des de Terceravia estem d'acord amb el Sr. Espot quant al fet que a la Llei de la funció pública no va comptar amb un consens ampli. És més, el grup que jo encapçalava en l'anterior legislatura la va votar en contra, no estàvem d'acord que el Consell General fes xecs en blanc. Un cop més van començar la casa pel teulat.

El seu Govern negociava un acord d'associació amb la Unió Europea, que implica unes exigències importants en alguns departaments de l'Administració, i en comptes d'estudiar una reorganització de l'Administració per tal de dotar els recursos a certs departaments i reduir a d'altres que

es quedaven obsolets, formant els funcionaris i motivant-los, vostès van presentar un projecte de llei que no és de futur i que no és el que necessita el nostre Estat en cas d'un apropament a Europa.

Senyores i senyors consellers, el resultat de les darreres eleccions va ser clar, en contra del que puguin pensar alguns dels presents o de les persones que ens segueixen. La voluntat dels electors en les darreres eleccions no és un escenari de pactes sense més, més enllà d'allò que avui ocupa cada força política, el missatge mític que ens van donar els electors va ser que Demòcrates, tot i ser la força majoritària, no pot continuar fent política sense explicacions com ha fet els darrers 8 anys. Els electors no han triat un Govern amb més o menys suport, els electors han triat transparència i estabilitat, tot a l'entorn del diàleg. Per Terceravia és i era clau valorar les diferents propostes que es van presentar ahir, abans d'embarcar-nos en qualsevol fet que qüestionés la voluntat dels electors. I era primordial per a nosaltres, fer-ho en el marc del debat d'investidura cercant dins del mateix posicions conjuntes, tot dins la globalitat, guanyant-nos mútuament la confiança i més tenint present l'última legislatura viscuda, i tot amb una única finalitat, poder traçar un full de ruta de governabilitat a la llum i a la vista de tothom, és a dir amb transparència.

Això no ha estat així. I ja tenim avui una nova majoria. Tots els ciutadans que ens segueixen, que la valorin com creguin oportú. Els discursos d'investidura només han servit per marcar posicions i això ho he fet jo en nom de Terceravia en el temps que he tingut per abordar-lo. Per tant, la confiança ens l'hauré d'anar guanyant, si hi ha lloc.

I quant a l'estabilitat, des de Terceravia hi contribuïrem fent la nostra tasca parlamentària, sempre amb plantejaments coherents i clars.

D'aquí, per tot l'exposat anteriorment, no donarem recolzament a cap dels dos candidats que es presenten com a cap de Govern.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Liberal, té la paraula el Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Vam escoltar ahir dues propostes d'investidura presentades pels dos candidats a cap de Govern, la sessió iniciada ahir que prossegueix avui amb la

intervenció dels grups parlamentaris és, sense cap mena de dubte, clau del resultat de les passades eleccions.

El 7 d'abril la societat andorrana va enviar uns missatges clars que els consellers generals, com a representants dels ciutadans, tenim la responsabilitat d'interpretar amb responsabilitat i esperit de servei públic.

Les andorranes i els andorrans volen diàleg, volen consens, volen entesa i no volen cap majoria absoluta.

També reclamen que el país avanci, que no ens enquistem en debats estèrils, que anteposem l'interès d'Andorra per sobre dels partits polítics per aconseguir progrés econòmic i social en benefici de tots.

Senyores i senyors consellers, els que vam tenir l'orgull i el privilegi de ser consellers generals la setena legislatura que tot just hem finalitzat, la vam acabar demanant diàleg i reclamant consens en els temes importants de país.

Crec que ningú dels que hi érem i ara tornem a estar al Consell General podrà dir el contrari.

De totes les forces polítiques vam coincidir amb la necessitat de més unitat amb els temes de país, entenent que el comptador es posava de nou a zero finalitzada la legislatura i que tots faríem l'esforç de cercar punts d'entesa pel bé d'Andorra i la seva gent.

És des de la més alta responsabilitat política en la que ara ens trobem, que ha arribat el moment de demostrar si ens creiem i ens apliquem el que moltes vegades hem demanat des d'aquí, la seu del parlament, o per contra defugim aquesta decisió només perquè no som capaços de mirar endavant.

Els Liberals estem disposats a complir amb aquest deure, el deure de no defugir la responsabilitat de donar estabilitat al país, permetent un govern estable, malgrat el desgast o les crítiques que aquesta decisió pot generar.

Sóc conscient que molta gent no ho entendreà, però alhora sé que també molta gent ho agrairà. I la política s'ha d'entendre des de la conjuntura concreta del moment en què es pren cada decisió, i ara toca comprometre's perquè els reptes que haurà d'afrontar el nou Govern requereixen que l'Executiu els pugui afrontar des de la fortalesa i la unitat, no des de la feblesa i la inestabilitat.

Un partit amb una llarga tradició de govern no podia eludir a la responsabilitat de no contribuir i assegurar l'estabilitat d'Andorra. Una estabilitat que teníem clar des de les files Liberals que calia aconseguir. Així ho vam dir durant la campanya electoral, i a la

vista dels resultats la podem proporcionar des del parlament o des del Govern.

Els projectes polítics de centre, com és el cas de Liberals d'Andorra, podem assolir acords dins del propi espai de centre, a l'esquerra o a la dreta, a diferència d'aquells partits que se situen als extrems on es limiten més aquestes possibilitats d'entesa.

El resultat del 7 d'abril va atorgar a cada força política un rol en funció dels suports obtinguts. El nostre no l'hem de fugir, teníem la clau per la governabilitat del país i hem assumit el compromís i el repte. Ho fem amb el convenciment que estem fent un bon servei al país i amb el compromís que contribuïrem a què Andorra pugui afrontar amb més força els grans reptes i amb més unitat els problemes que de ben segur també ens trobarem pel camí.

La cultura del pacte a través de governs de coalició no ha proliferat a Andorra. Escrivim doncs una nova pàgina de la història política d'aquest país a l'acceptar constituir un govern de coalició a partir de la capacitat de pactar.

Som d'una generació política que hem après que els precedents de governs en minoria d'èpoques anteriors no són un bon exemple d'estabilitat en aquest país ja que no han acabat mai la legislatura de quatre anys.

Estem davant de l'oportunitat de demostrar que les coalicions poden funcionar, com succeeix en altres països amb llarga tradició democràtica.

Aquells que legítimament critiquen l'acord que hem assolit Demòcrates, Ciutadans Compromesos i Liberals, els hi demano: quina societat estem construint en la que alguns volen penalitzar el fet de pactar? Des de quan fent política pactar és negatiu, si el que és majoritàriament el que demana la ciutadania? Quan deixa de ser òptim i legítim un pacte? Només quan un queda exclòs del mateix? Aquest és el criteri?

Els Liberals defensem la cultura del pacte i la necessitat d'aconseguir l'estabilitat mitjançant acords.

El Sr. Xavier Espot ens va proposar a partir de l'anàlisi dels programes electorals de Demòcrates i Liberals d'Andorra i de la constatació que la coincidència programàtica era superior al 80% amb les nostres propostes, la possibilitat de constituir i construir plegats el full de ruta de la legislatura 2019-2023.

Així ho hem fet com a partit responsable amb voluntat de contribuir a l'estabilitat del país, i per aquest motiu ens felicitem que bona part de les propostes del Sr. Xavier Espot, que ahir va presentar

en el seu discurs d'investidura, siguin una aportació també de Liberals d'Andorra.

No existia alternativa de canvi possible que pogués impulsar en solitari cap força política. La saviesa de la ciutadania de trencar amb les majories absolutes l'etapa dels darrers vuit anys, ens ha obligat a cercar coalicions.

La política és pactar, i fer-ho per davant de l'interès particular quan l'interès general ho requereix.

Vam pactar amb el Partit Socialdemòcrata assolint un acord electoral per poder trencar la majoria absoluta fent una lectura del sistema electoral. Va ser un acord a la recerca del que una part dels ciutadans ens demanava, acabar amb les majories absolutes per afavorir el diàleg.

L'acord finalitzava el 7 d'abril sense excloure que podia anar més enllà, però el cert és que l'acord arribava com sempre havíem repetit uns i altres el 7 d'abril.

El que sí que està vigent i no defugim és el compromís d'impulsar, com es va explicar en campanya electoral, que cada partit des del seu grup parlamentari, defensés els compromisos de les llistes de d'Acord, més endavant m'hi referiré a aquest tema.

Per tant la suma era i és necessària si el que es vol és que Andorra avanci. I les combinacions possibles eren limitades pel tactisme polític amb què algunes forces polítiques han volgut encarar el moment en el qual ens trobem ara.

Descartada la possibilitat d'assolir acords pel canvi, els Liberals hem abordat amb responsabilitat el doble discurs que sempre hem tingut en campanya, canvi sí però també i per sobre de tot, estabilitat política.

Els Liberals no bloquejarem el parlament ni jugarem amb la incertesa. Ahir vam escoltar dues propostes d'investidura, una la del Sr. Xavier Espot, que tindrà el suport dels consellers Liberals per formar un govern de coalició que s'ha bastit a partir de la confluència programàtica, constatada un cop s'han comparat els programes electorals.

Aquesta decisió permetrà la presència de Liberals d'Andorra al Govern, permetent impulsar els canvis importants que hem explicat i proposat durant la campanya que pensàvem i encara pensem que Andorra necessita.

Volem contribuir al canvi des del Govern. Participarem de la responsabilitat de governar, perquè no fer-ho era eludir la responsabilitat de tirar endavant els projectes que vam defensar davant dels electors durant la campanya electoral.

La proposta de programa de Govern que va presentar ahir el Sr. Pere López, és una proposta que no és la que es va proposar a Liberals d'Andorra.

La proposta inicial del PS va ser la d'un govern tripartit entre Socialdemòcrates, Liberals i Terceravia i noves eleccions generals en un termini de divuit mesos.

Aquesta va ser la primera proposta, una opció de Govern de canvi a la que Liberals d'Andorra va respondre que estàvem oberts a explorar però no per divuit mesos.

No a unes noves eleccions divuit mesos després de realitzar uns comicis generals, tot just un any després de fer unes eleccions comunals.

Per responsabilitat vam dir no a l'opció de Govern tripartit a un horitzó de divuit mesos, bàsicament perquè no ens sembla un missatge de confiança, ni als ciutadans, ni als sectors productius, ni a la pròpia Unió Europea en un moment en què estem negociant un acord cabdal.

Sr. López, preferim ser la crossa d'un Govern estable de quatre anys, que la crossa d'un Govern transitori que només busca el rèdit electoral d'alguns.

Però aquesta opció no ha estat factible, aquesta opció de Govern tripartit de divuit mesos, ni per divuit, ni per quatre anys. I no ens en sentim responsables, doncs no hem estat a les negociacions, ni a dreta ni a esquerra.

Queda doncs la proposta de deixar el Govern en minoria, o quedava doncs descartada aquesta possibilitat d'un govern de divuit mesos tripartit, doncs quedava la proposta de deixar el Govern en minoria, i articular un bloc d'oposició.

Cada força política pot triar legítimament quin paper vol jugar aquesta legislatura. Els Liberals no criticarem l'escollida pel Partit Socialdemòcrata, ni per cap altra opció política. Simplement hem decidit que el canvi pot arribar des de dins del Govern, donant estabilitat i alhora impulsant propostes programàtiques que hem explicat als ciutadans i que pensem i defensem que són bones per Andorra.

Voldria referir-me ara a les propostes programàtiques presentades per tots els candidats durant els seus discursos d'ahir.

Començaré per la que va presentar el Sr. Espot, una proposta de programa amb la que ens sentim representats doncs neix de l'acord programàtic entre Liberals i Demòcrates i al que s'afegeix Ciutadans Compromesos. Un programa que ofereix mà estesa a totes les forces del parlament pels grans temes com l'Acord d'Associació amb la Unió Europea com a fet prioritari, que no únic, de la política exterior del proper Govern. Un dossier amb el que compartim el

principi de seguir negociant el millor acord possible doncs, part del futur del país passa per cercar oportunitats dins de l'homologació de la Unió.

No s'ha presentat fins a la data cap alternativa creïble, i les diferències anteriors sobre aquest tema han estat sempre respecte a la gestió de la informació.

Participar en el Govern implica per a nosaltres ser a primera línia de les negociacions. L'Executiu anterior ha treballat principalment sobre la circulació de béns i el Marc institucional en el marc del principi que res està tancat fins que tot estigui tancat com és natural en tota negociació.

Ara cal veure com enfocarem també les altres llibertats europees. Els Liberals són partidaris que es comparteixi amb totes les forces del Parlament la informació sobre els avenços a les negociacions d'una manera directa amb la confiança de què la transparència ajudi a la millor confluència d'idees per assolir els millors acords possibles.

Tots volem que les andorranes i els andorrans tinguin les màximes facilitats de circulació i d'establiment a l'espai europeu però, com entenem les contrapartides? Sempre hem defensat el principi de reciprocitat ponderada vista la talla i les característiques de la demografia d'Andorra.

Són per tant unes negociacions que necessiten comprensió i mesura tant per part dels negociadors europeus com dels negociadors andorrans. El mateix es pot dir per a les negociacions en matèria de serveis. Andorra té una economia sòlida però amb elements de fragilitat vista la dependència en un nombre de sectors determinats. El turisme i el comerç que s'hi associa fa viure a Andorra i el gran repte d'aquest Acord d'associació és que sigui efectivament un marc d'oportunitats per a què es desenvolupin nous sectors amb especial atenció, però, que això no sigui en detriment d'allò que ja fem bé.

Els millors acords són aquells on les dues parts hi guanyen, són els que perduren, i aquest ha de ser un dels principis de l'associació d'Andorra amb la Unió Europea.

No podem ser una illa en el marc europeu, és cert, però tampoc podem acceptar com a país petit una homogeneïtzació de manual.

Andorra, Mònaco i San Marino són casos específics amb històries polítiques i econòmiques singulars que conformen també la riquesa d'Europa. Com a Estat associat a la Unió Europea no tindrem la capacitat d'influir de manera essencial en les regles que ells adoptin, però hem de tenir suficients ponderacions en les reciprocitats que es negociïn amb clàusules de

salvaguarda ben pensades i períodes transitoris perquè l'acord sumi per ambdues parts, així hi treballarem de part nostra.

Saludem, per tant, aquest canvi de tarannà per voler fer participar els agents socioeconòmics de forma més directa, doncs és l'única forma amb què Andorra trobi les oportunitats en cada llibertat, com també valorem positivament el compromís de realitzar estudis de costos i oportunitats de les llibertats ja negociades.

Andorra és un petit Estat, ser un Estat implica una sèrie d'obligacions i de drets a nivell internacional que hem d'assumir, i ser un petit Estat vol dir que la nostra política exterior ha d'estar ben pensada per optimitzar recursos i maximitzar els resultats. Tenir en compte la geopolítica que més ens afecta.

També ens és molt útil conèixer les pràctiques de política exterior que d'altres petits estats d'Europa, amb problemàtiques diferents, empen des de fa dècades.

Des d'aquesta política exterior comparada podem establir les bases per assolir els objectius andorrans ja sigui a Europa o més enllà.

El que es discutirà durant els propers anys a París, Madrid i Brussel·les serà cabdal pel nostre esdevenidor i afectarà la circulació de béns, serveis, persones i capital integrant i augmentant els avenços fets pels grans acords aconseguits fins avui en matèria d'unió duanera a principis dels 90 o els trilaterals de circulació de persones amb Espanya, França i Portugal de finals d'aquella dècada, o encara més el de cooperació, el de fiscalitat de l'estalvi del 2004, per citar-ne algunes.

Ser un país petit no implica no tenir capacitat d'acció. Va ser una iniciativa andorrana en la primera part de la dècada del 2000 la que va ser capaç de cercar un redactat per inserir en el projecte de Constitució europea, aquella Constitució que no va progressar però va recollir aquell redactat que es va integrar dins del tractat de la Unió Europea. Aquest redactat andorrà obliga a la Unió Europea a buscar solucions particulars pels estats del seu veïnatge immediat i és aquest el principi que els Liberals pensem que ha de constituir avui una de les bases sobre les que la negociació del nou acord s'ha de consolidar.

Un segon pacte d'Estat proposat ahir pel Sr. Espot que també per al Liberals era important, era que el nou Govern impulsés al tomb de la sostenibilitat del sistema de pensions.

La nostra predisposició per afrontar aquest repte la vam manifestar a finals de l'any 2017, un cop els estudis actuàrials i les propostes del Consell

d'Administració de la CASS per fer front al problema de les pensions es van fer públiques. No es pot donar l'esquena a tal problema i necessitem la implicació de tots els partits i agents socioeconòmics doncs estem parlant d'un dels pilars de l'Estat del benestar. Assegurar la viabilitat i sostenibilitat de les pensions està per sobre de les diferències polítiques.

Les mesures a emprendre tindran un impacte econòmic pel teixit productiu i també per les economies familiars, per tant, hem de ser capaços de lligar l'augment del salari mínim de forma progressiva, el creixement econòmic que busquen les propostes que presenta el full de ruta del proper Govern, a la millor contribució al sistema de pensions de forma repartida i equilibrada.

No podem defugir aquest debat i és un dels temes que de manera urgent ha de posar damunt la taula el nou Govern i els grups parlamentaris.

Finalment, un tercer àmbit on també cal aconseguir un pacte d'Estat que no va ser possible la legislatura passada però confiem que pugui ser-ho en aquesta que tot just comencem, és en el camp de la salut pública. El fet de tenir una bona sanitat no ens ha de servir per conformar-nos i caure en l'autocomplaença.

Racionalitzar la despesa, desplegar la cartera de serveis, valoritzar els prestadors sanitaris i marcar unes polítiques sanitàries en consonància als nous serveis que els usuaris esperen de la sanitat del país també requereix un debat assossegat, una discussió que ha de transcendir la confrontació política que no vol dir no contraposar models o propostes.

Constatada la voluntat de diàleg i de pacte per aquests tres grans temes adreçat a totes les forces del parlament voldria centrar-me en aquelles parts del discurs del Sr. Espot amb les que Liberals d'Andorra ens sentim especialment identificats. En primer lloc, ens felicitem del compromís que entri a tràmit parlamentari la Llei de transparència i d'accés a la informació durant el primer període de sessions. Es tracta d'un pas important a favor d'un dels eixos de la nostra campanya electoral com ha estat el de la transparència i que formava part dels deu compromisos per Andorra que els Liberals van presentar als electors, concretament el cinquè del nostre programa electoral.

Fer les institucions més accessibles i facilitar informació als ciutadans i als càrrecs electes és un exercici a favor de la democràcia que demostra que el canvi ha començat.

En segon lloc, la voluntat de recuperar el diàleg amb els treballadors públics com a agents del canvi del model de l'Administració. El nou Govern desplegarà els reglaments necessaris a l'hora que es compromet

a modificar aquells aspectes de la Llei que es detectin com a millorables durant el desplegament reglamentari amb el principi de sostenibilitat com a criteri d'aplicabilitat.

Aquesta opció estarà marcada sense cap mena de dubte també pel criteri del Tribunal Constitucional al recurs presentat pels Liberals d'Andorra i el Partit Socialdemòcrata a la mateixa Llei.

El diàleg amb els treballadors i pas decidit envers la digitalització dels tràmits i l'Administració en general és un altre compromís que es basa en desplegar una Administració moderna, transparent, digital i més eficient que també recollia el nostre programa electoral en l'apartat de drets de les persones dins d'una economia sostenible amb menys burocràcia i més simplificació legislativa. És el sisè dels nostres compromisos del programa electoral.

El següent apartat que valorem positivament dins del discurs del Sr. Espot és el recolzament als sectors productius de la nostra economia que encara són un pilar importantíssim com el turisme i el comerç.

Augmentar els recursos destinats al turisme per aconseguir la desestacionalització i augmentar la qualitat a l'hora que intentem atraure un turisme més sostenible i compromès amb l'entorn ha de ser el pal de paller del proper model turístic.

Pensem que la introducció de la taxa turística ha de revertir en unes millors polítiques turístiques i de sostenibilitat mediambientals. La proposta turística del pròxim Govern té el repte de complementar les accions que fins ara s'han realitzat amb l'oferta diferenciada que cal seguir trobant per continuar sent competitiu, no des del punt de vista dels preus sinó de l'experiència pel visitant. En aquest sentit la potencialitat de la marca "Andorra" amb els seus atributs i l'alineament de les polítiques turístiques adreçades a comercialitzar Andorra com una experiència única en un entorn privilegiat, han de tenir com a projecte impulsor d'aquesta nova etapa, la candidatura d'Andorra Reserva Mundial de la Biosfera. Aquest ha d'estar un projecte transversal que vam presentar durant la campanya electoral i que ens felicitem que el nou Govern inclogui com a projecte estratègic en la seva agenda.

Quant al comerç, la millor notícia a curt termini que pot rebre aquest sector és la de no reduir el diferencial fiscal que fa encara de la nostra força comercial una proposta atractiva.

Ara bé, nous reptes i competidors obliguen a impulsar accions conjuntament amb el sector que permetin optimitzar recursos i, alhora, aplicar les noves tendències tecnològiques al propi sector que hem vist reflectides en el full de ruta del proper Govern.

Va donar també ahir el Sr. Espot les línies en política fiscal i econòmica que compartim com a línia de treball del futur Govern de coalició. Cinc línies d'actuació centrades en dotar el sistema financer d'un prestador d'última instància per reforçar el sistema bancari del país, però seguir amb la candidatura d'accés al Fons Monetari Internacional per poder valorar el cost final que pot suposar l'accés; aprofundir en la internacionalització de l'economia del país mitjançant l'obertura econòmica, un camí que cal aplanar i facilitar per poder atreure inversió de qualitat al país; potenciar el rol dels col·legis professionals tot desplegant una legislació específica; i recuperar talent andorrà dispers pel món. Cinc eixos d'actuació que han d'anar acompanyats amb el pas decidit envers la tecnologia Blockchain per ser més competitiu.

Voldria referir-me també a un dels aspectes amb el que programàticament més hem coincidit Liberals i Demòcrates, la sostenibilitat mediambiental que va ser el primer apartat del programa de Liberals d'Andorra sota l'epígraf dels drets de l'entorn.

Hem coincidit en la necessitat de dur a terme un pla nacional de mobilitat sostenible amb la importància de fomentar l'economia circular i en la possibilitat d'estudiar alternatives al transport tradicional amb menys impacte a l'entorn com el transport per cable.

L'ús racional de l'energia, la possibilitat d'energies alternatives que assegurin l'autosuficiència energètica del país, i el compromís amb la lluita contra el canvi climàtic han de ser les línies mestres en política mediambiental del pròxim Govern amb les que els Liberals ens sentirem totalment compromesos a favor d'Andorra i les generacions futures.

Per últim, destacar del programa del Sr. Espot, l'apartat referent a la sostenibilitat social que els Liberals vam incloure en l'apartat de drets de les persones.

El nou Govern ha de fer front de manera urgent a la problemàtica de la manca d'habitatge de lloguer. Coincidim en la necessitat de posar en marxa accions decidides, com ara crear un fons immobiliari en concertació amb el sector privat o fomentar l'emancipació dels joves que són dos projectes pels quals Liberals d'Andorra va apostar decididament durant la campanya electoral.

També la necessitat de crear un institut centrat en l'elaboració de polítiques d'habitatge i la recaptació d'estadístiques del propi sector com a organisme regulador dels propis mercats.

La igualtat efectiva entre dones i homes, la defensa i la protecció dels drets de les persones LGTBIQ i la integració de les persones amb diversitat funcional

són alguns dels punts de coincidència, també programàtica, que reforcen el suport de Liberals al full de ruta del proper Govern.

Per anar finalitzant amb el desgranament d'algunes de les propostes que contenia el discurs d'ahir del candidat Demòcrata, que coincideixen amb el nostre programa electoral, obriré ara l'apartat de la nostra cultura que no deixa de ser la nostra identitat. Una identitat que coincidim en què cal reforçar a través de les polítiques culturals populars, un reforçament i modernització de la política museística i arxivística, i la promoció i protecció de la producció cultural pròpia.

I si volem continuar creixent com a país, hem de preparar els nostres joves per una societat del coneixement que pugui garantir les igualtats d'oportunitats i, per aquest motiu, coincidim en la necessitat de potenciar el domini de les llengües, en fomentar l'esperit emprenedor, en ampliar les titulacions de la Universitat d'Andorra, i en treballar en la seva internacionalització, aspectes destacats del nostre programa que hem vist clarament reflectits en el discurs del Sr. Xavier Espot.

Finalment, una societat moderna persegueix una vida saludable on a banda de la prevenció la pràctica de l'esport és un element central. Les polítiques esportives requereixen d'inversió en els equipaments públics, formació adreçada als tècnics, recolzament a les proves esportives i un impuls decidit a les polítiques d'esport de base amb més suport econòmic.

En definitiva, un programa de Govern, on es veuen reflectits una gran part de les propostes programàtiques i dels projectes amb els que liberals d'Andorra van concórrer a les eleccions i que han pogut constatar que són coincidents amb Demòcrates com a base de Govern de coalició, en la que hi és també Ciutadans Compromesos.

Arribats aquí he de fer també un repàs a les propostes del Sr. Pere López, de les que voldria destacar la coincidència amb els punts programàtics de les candidatures de l'acord quant a la necessitat d'una major transparència en l'accés a la informació i en la contractació pública, aspecte que vam aconseguir incloure en el pacte de Govern i que serà una de les primeres accions legislatives que impulsi el Govern.

També, com hem dit els Liberals en nombroses ocasions, amb la necessitat d'integrar tots els grups parlamentaris en les negociacions amb la Unió Europea, un aspecte també previst en el pacte d'Estat que oferirà el nou Govern.

Coincideixo en allò referent a la necessitat d'establir períodes de carència entre l'ocupació d'un càrrec

polític i un càrrec judicial per donar més seguretat en la separació de poders.

Creiem necessari revisar la Llei electoral per aconseguir una major representativitat. També compartim aquest aspecte inclòs al programa de d'Acord.

Més enllà de les propostes de d'Acord, coincidim també en la necessitat de donar més solucions als autònoms del país. De fet era una proposta legislativa del nostre programa electoral que, li avanço, inclou el programa de Govern.

O en la necessitat de superar les limitacions a obrir comptes que impedeixen captar inversió estrangera també previst en el pacte de Govern de coalició.

Quant a la política social compartim el fet que cal un paper de lideratge més gran del Ministeri de Sanitat en la política sanitària.

En polítiques d'habitatge també som partidaris de crear habitatge de titularitat pública a preus assequibles que també està previst, com hem escoltat tots, en l'acord d'aquest Govern futur de coalició.

Ens felicitem que la proposta Liberal de la passada legislatura d'utilitzar el concepte de casament per a les unions civils i deixar la paraula matrimoni per a les unions eclesiàstiques, l'hagi recuperat el PS i, per tant, la compartim perfectament.

Com també la necessitat de revisar la Llei de la funció pública. De fet, l'oportunitat d'estar dins del Govern pensem que ha de permetre fer passos en aquesta direcció.

I crec que no estem lluny en el concepte de xarxa de transport públic que uns i altres defensem.

És evident, i amb aquesta reflexió acabo, que aquestes propostes coincidents al seu programa, especialment les de d'Acord, podran ser defensades per tots els grups parlamentaris, però algunes d'elles podran ser també impulsades des del propi Govern amb l'entrada dels Liberals d'Andorra en un Govern de coalició que ha estat una decisió legítima per responsabilitat dels Liberals.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

En representació del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Gràcies Sra. síndica.

Senyores i senyors consellers generals, la sessió d'avui és important, molt important! I no és que sigui important per DA, pel PS, pels Liberals, per

Terçeravia o per Ciutadans Compromesos o, en tot cas, no ho hauria de ser específicament per a una d'aquestes formacions de manera individual.

La sessió d'avui és important per al nostre país, per Andorra, perquè avui triarem el proper cap de Govern. Triarem l'equip que haurà de portar el timó de les decisions públiques al llarg dels propers 4 anys.

Andorra ha d'escollir entre dos candidats i dues propostes profundament diferents.

La primera, la demòcrata liberal, representa donar aire i vida a la continuïtat de qui ha governat el país durant 8 anys, i que ens ha deixat l'herència que ens ha deixat. No m'estendré en els detalls d'aquesta herència, el ciutadà la pateix cada dia i sap bé del què parlo. Parlo d'un país adolorit, d'una societat fracturada, esgotada, dividida i desorientada, però també d'una societat dura, valenta, supervivent i orgullosa. La mateixa societat andorrana que amb els seus vots, el passat 7 d'abril, ha reclamat clarament un canvi a l'edifici de Govern, un canvi de rumb i de manera de fer que no serà possible, perquè la nova manera de fer ha resultat ser la mateixa de sempre, amb els mateixos de sempre.

La lectura dels resultats no és massa complicada, gairebé un 65% dels vots, dels 18.000 vots vàlids han dit no a Demòcrates per Andorra.

Per aquesta raó presentem avui la nostra candidatura, la candidatura del PS com a alternativa real a la proposta demòcrata liberal, la d'aquells que han pres decisions d'esquena a la voluntat del poble i al marge del benefici general de la comunitat, de la gran majoria dels nostres ciutadans i, per tant, d'esquena a Andorra. Perquè sabem que les coses es poden fer millor o senzillament es poden fer bé. Cal reflexionar millor les decisions a prendre en la gestió pública, minimitzant la improvisació.

És una obligació de tots nosaltres, dels polítics, d'escoltar a les persones, totes les persones, les que pensen igual i les que no pensen igual. Perquè l'aportació de tots és benvinguda, és indispensable.

Cal evitar prendre males decisions per culpa de no haver escoltat o no haver volgut escoltar. I amb tot això no garanteix no equivocar-se, òbviament tothom s'equivoca en algun moment, però equivocar-se des del debat previ, des de la contraposició d'idees i propostes, des de l'aportació plural de punts de vista i solucions és com a mínim, una forma democràtica i participativa d'equivocar-se.

Per nosaltres aquesta és l'essència i el fonament de treballar com a representants del poble, ostentant càrrecs públics.

I és per tot això i molt més que avui proposem votar un equip diferent, un tarannà diferent, una visió diferent. Un equip encapçalat pel nostre candidat a cap de Govern, el Sr. Pere López que té clar i sempre tindrà clar que la prioritat ha de ser l'interès general. Un equip que sí té una altra forma de fer, de fets i no de paraula.

Qui ha de governar els propers quatre anys, no ho ha de fer pensant en els seus propis interessos ni en els interessos d'uns quants. Volem que es governi en els propers quatre anys pensant en el futur i en la prosperitat del país, únicament pensant en el ciutadans d'Andorra. És que no ho entenem d'una altra manera.

Altrament, estariem traint la voluntat i la veu dels votants, que potser ja en tenen prou d'això.

Per aquesta raó presentem la nostra candidatura avui per a un projecte de país coherent i seriós. Un projecte el Socialdemòcrata, dirigit per sobre de tot a assolir benestar, justícia i dret per a tots els ciutadans d'Andorra, dels infants i joves, de les persones treballadores assalariades del sector públic i privat, dels empresaris, dels pensionistes, de tots, preservant l'equilibri de tots els sectors perquè la societat sigui sana, justa i benestant.

Seguint el mateix raonament i perquè decau una cosa de l'altra, avui cal votar per a la candidatura seriosa, la que escolta i reflexiona abans d'actuar de manera irresponsable. La candidatura que garanteix seguretat jurídica pel país i major confiança. Cal votar la candidatura del Partit Socialdemòcrata perquè tots hem vist durant vuit nefastos anys com governa i per a qui governa la candidatura continuista Demòcrata-Liberal. Ja hem vist com funcionen i darrerament també hem vist el grau de respecte als valors més elementals.

Andorra no és el pati del darrera de la casa de ningú, ni un joc de rol en el que guanya aquell que més càrrecs ostenta.

Andorra és el país de tots els que hi viuen i que hi treballen, i també dels que el visiten i el fan créixer econòmicament.

I parlant de creixement econòmic, tan necessari actualment després de vuit anys de fiascos i fracassos en les poques iniciatives de reactivació econòmica, cal recordar que la seguretat jurídica és essencial per a la credibilitat d'un país, pels propis ciutadans i per a tots els inversors que puguin voler venir de fora. Les conseqüències d'una mala llei o d'un mal reglament fan molt de mal, i sovint no n'hi ha prou en modificar els textos a posteriori perquè el mal, el greuge ja està fet.

Alguns d'aquests errors deixen seqüeles, i d'altres esdevenen irrecuperables. Difícil dir quants inversors estrangers potencials i altres ja consolidats poden exercir avui d'ambaixadors del país en positiu. Em pregunto quants d'ells poden cridar als quatre vents les bondats d'un sistema d'inversió estrangera andorrana sense ser corregits i desmentits. I aquí no puc evitar ni pensar en el ridícul fet en el tema del casino.

Quants inversors han estat escaldats i foragitats, amb uns tempos eternals en les tramitacions? Unes normes carregoses i una operativa inoperant. I tot això clarament resulta ser el fruit de lleis amb uns continguts mal estudiats, improvisats, aprovats a corre cuita Sr. Espot, per omplir expedients de feina feta.

Establir i aprovar l'obertura econòmica sense tenir la fiscalitat adequada, sense sospesar-ne l'afectació en els diferents àmbits professionals ha sigut com a mínim poc hàbil.

El nombre d'advocats, de fisioterapeutes, de dentistes i molts altres, han augmentat de manera desproporcionada, el nombre de llicències atorgades a estrangers que no aporten valor afegit real al país, han provocat una saturació en algunes àrees professionals. Això ho sabem nosaltres i ho saben vostès consellers generals i conselleres generals d'aquesta sala.

En definitiva, que calia obrir? Sense dubte. Fer-ho bé hauria estat intel·ligent i era exigible.

Malauradament el Govern Demòcrata no ho va fer bé, i els nostres ciutadans ho saben. I és per això i moltes més coses que un percentatge tan alt de votants han dit no Srs. Liberals i de CC, han dit no a Demòcrates per Andorra.

L'esperpèntica gestió de la funció pública també ha sigut obra del Govern actual. Una nefasta gestió que ha deixat un pessim escenari en quant a la motivació dels funcionaris del país. Clarament menystinguts, menys preuats i desgastats pel Govern Demòcrata.

Srs. Demòcrates, Srs. Liberals, Srs. de CC, els treballadors públics d'aquesta sala no volien ni volen la llei de la funció pública aprovada sense consens, i que s'ha fet sense tenir en compte als funcionaris. Així ho veiem tots llavors quan vostès, alguns, estàvem a l'oposició. Però sembla ser que ara que s'instal·len a Govern, han canviat d'opinió i ja no pensen igual. Ara ja no sembla una qüestió tan important, malgrat les promeses donades en campanya electoral i també quan es va decidir portar conjuntament aquesta llei al Tribunal Constitucional.

En fi, ara ja els sembla adequat desenvolupar reglaments d'una llei polèmica. Ja tindran temps d'explicar-ho als seus electors i entre ells als funcionaris. I no més lluny que avui mateix, a través de la premsa, els sindicats els hi recorden.

Parlem d'aquesta classe funcionària que ha patit vuit anys de monumental manca de visió política, quan la importància d'una administració forta, sense pressions ni arbitrarietats, com recull la nostra Constitució. I això, no només afecta a aquestes persones treballadores de la funció pública, sinó que ens afecta a tots com a persones, com a empresaris, a tots.

Però a Demòcrates, les persones no han importat i importen ben poc. No puc evitar en pensar amb el seu lema tan irònic de campanya.

Efectivament el Govern Demòcrata mai ha volgut donar protagonisme a la veu treballadora. Tampoc en aquest cas dins del sector privat, i no ho ha volgut fer a través d'un funcionament sindical intel·ligent. Mai ha volgut donar eines als treballadors per desenvolupar-se, per desenvolupar la seva veu, per poder-la fer arribar de manera legítima i constructiva, conjuntament amb les seves opinions, les realitats del dia a dia del mercat laboral.

L'escolta i la democràcia, que suposa implica la ciutadania en les decisions, no és del gust o no ha estat del gust d'aquells que han governat el país durant vuit anys. Així ho han demostrat, imposant unes lleis laborals amb la veu silenciada d'una de les parts concernides, i una part molt important, la part treballadora.

Unes lleis laborals amb les que com a membres del Govern continuista i seguidor Demòcrata sembla ser que es trobaran ben còmodes els seus socis nouvinguts.

Unes lleis que retallen drets, prestacions d'acomiadament de manera poc empàtica, poc solidària i que infravalora les afectacions d'una població andorrana que ja no viu tan bé com abans, que pateix les conseqüències d'una crisi que no s'ha superat i, pel que sembla, podria perdurar.

D'això no se n'ha parlat, no l'hem sentit parlar d'això Sr. Espot, Sr. Gallardo, Sr. Naudi, poc importa també pel que sembla.

El discurs dels Demòcrates d'ahir va fer referència als drets de les persones, algunes referències. Van anunciar una propera llei d'igualtat de tracte i de no-discriminació, cosa que podria estar molt bé si no fos que al mateix temps continua mantenint i defensant una vulneració dels drets més bàsics i fonamentals de la dona a poder disposar del seu cost.

Vostès continuen rebutjant despenalitzar l'avortament al nostre Codi penal, fins i tot... fins i tot, insisteixo, en els tres supòsits bàsics... Parlo d'una violació, d'una malformació del fetus i, fins i tot en el cas de perill per a la vida de la mare! I això ho fan preservant la situació anacrònica inacceptable al segle XXI. I després s'anomenen reformistes, progressistes de centre...

I ho sento molt senyors demòcrates però la seva proposta d'acompanyament a aquelles persones, a aquelles dones que necessitin arribar a aquest mal tràngol és humiliant, és paternalista i retrògrada per a les dones andorranes.

I ara... Fa mal als ulls! Fa molt mal als ulls i a les orelles veure que aquells que pretenien consultar a la ciutadania en aquesta qüestió tan important que concerneix drets bàsics, hi hagin renunciat a la primera de torn.

En un altre àmbit un altre tema que preocupa als nostres ciutadans: l'habitatge. Aquí tampoc hem vist mesures efectives de manera immediata al greu problema de l'habitatge en les seves explicacions. Què vol dir un fons immobiliari de capital públic i privat? Ens ho poden explicar, Sr. Espot, als altres partícips d'aquest futur Govern? Doncs sí, senyors Demòcrates, Liberals i de CC, front a un greu problema calen accions fortes i amb un cert grau d'intervencionisme, per això el projecte del PS inclou mesures interconnectades, detallades i concretes amb el clar objectiu d'afrontar clarament el problema pensant sempre, sempre en l'interès del país i dels seus ciutadans. Aquí rau la diferència entre aquells per a qui l'habitatge és un bé de consum i nosaltres, els Socialdemòcrates, per qui és i ha de ser l'habitatge un dret.

Una altra cosa, ahir en el seu full de ruta, el candidat Xavier Espot ens va parlar una vegada més de pactes d'Estat, d'aquells mateixos pactes d'Estat que ens hem fet un tip de sentir durant dues legislatures en aquesta Sala. Sensació de *déjà vu* senyors Demòcrates. Un d'ells es referia a un pacte per a treballar l'Acord d'associació amb la Unió Europea, que de fet nosaltres ja hi havíem sigut amb un pacte d'aquesta mena però de poc va servir. Un tema, aquest tema, que nosaltres només entenem exitós si es fa a través d'una comissió legislativa *ad hoc* que pugui treballar sense seguir compromisos d'agenda tancats prèviament pels governants Demòcrates, sense consultar-ho als consellers d'aquesta Cambra i deslligada de qualsevol acceptació no consensuada anteriorment. Per a l'afectació tan transcendent d'aquesta qüestió que comporta canvis importants, una possible alteració de la sobirania legislativa i que preocupa, i molt, als nostres ciutadans. Per aquestes raons entenem que aquest afer hauria de ser portat

per tots els vint-i-vuit consellers d'aquesta Cambra conjuntament amb la col·laboració i la connivència de tots els agents socials i econòmics andorranos, i evidentment amb tota... absolutament tota la informació sobre la taula i el temps necessari per analitzar-la de manera pausada.

Només en aquestes condicions els socialdemòcrates acceptarem parlar de pacte d'Estat per a l'acostament a la Unió Europea.

En relació a un altre pacte, a un potencial pacte per a les pensions... el mateix! Tal com ens vam comprometre amb els punts de diàleg i de participació ciutadana de les candidatures de l'Acord, no contemplem tractar un tema com aquest sense la participació i la implicació de tots: del Consell, però també de la societat andorrana, perquè una qüestió com aquesta implica decisions delicades i complicades per a la població perquè parlem d'afectació sobre les condicions de vida de les persones, les condicions de vida de la vellesa dels nostres ciutadans, sobre el fruit del treball de tota una vida, de si els nostres ciutadans podran viure, o no, dignament després de tota una vida laboral.

Hem sabut aquests dies, per cert, de les pèrdues del fons de pensions públiques: 53 milions al 2008; tot i que al mateix temps coneixíem els beneficis d'algun banc andorrà que, per cert en gestiona també aquest fons, d'uns 30 milions d'euros.

Sobre la sanitat farem la nostra feina legislativa, estiguem on estiguem com no pot ser d'una altra manera tot i que a dia d'avui no entenem encara per què després de vuit anys no s'ha publicat encara la cartera de serveis preparada des de fa molts dies, i així ens consta.

Uns pactes d'Estat, per tant, per afrontar uns temes que els governants Demòcrates han sigut incapaços de tractar ambdues majories absolutes i durant dues legislatures. Sense dubte per manca de valentia política, perquè em sap greu recordar-los-hi però els mitjans no els han faltat.

I tants, i tants altres projectes...

I aquí vostè Sr. Espot va parlar ahir, per exemple em referiré a aquest arxiu i a aquest museu nacional que amb aquesta ja serà la tercera legislatura que vostès prometen.

I referent a la proposta d'un transport per cable, només diré que em recorden vells temps i velles propostes.

Senyor candidat de Demòcrates, senyors consellers dels diferents partits que avui li donaran suport... Convindria també avui que expliquin a la societat andorrana, i de passada a tots els consellers que estem aquí, com pagaran els 120 milions que costa

entrar a l'FMI perquè a dia d'avui vostès no n'han parlat, i vista la quantia em sembla una evidència que aquesta no és una qüestió menor i, per tant, esperem que ens ho expliquin.

Per anar concloent reitero que avui el millor projecte per aquest país és sense dubte el Socialdemòcrata. L'alternativa és més del mateix, és poc valenta, poc eficient, poc reflexionada i ahir ho vam veure en les seves exposicions, Sr. Espot. A més, si abans ens preocupàvem d'aquestes maneres de fer pel país avui encara el veiem menys creïble vistos els darrers esdeveniments que han demostrat les prioritats d'aquells que entraran al Govern diguin el que diguin i que a dia d'avui, per molt que ens expliquin, no sembla pas que el més important sigui tirar endavant aquest país.

12 ministeris, pel que sembla, i no en posen més perquè la legislació no els hi permet.

El candidat Demòcrata, Liberal a cap de Govern ha estat l'impulsor directe o col·legiat de les lleis laborals, sindicals i de conflicte col·lectiu que treuen més drets que no en donen. Ha sigut impulsor directe col·legiat de la Llei de seguretat ciutadana, controladora i amb tics dictatorials... sí, Sr. Espot, de la Llei de responsabilitat penal dels menors amb la qual es va assolir un rècord absolut en el treball legislatiu expeditiu. O també puc parlar de la Llei de la persona i de la família que, per sort, malgrat l'embut de Demòcrates, no van aconseguir fer-nos engolir. I entre elles moltes i moltes més lleis!

Perquè de lleis se n'han fet moltes durant aquestes legislatures. Una altra cosa és les afectacions d'aquestes al país.

Coneixem el ministre, ara candidat a cap de Govern, que ha prioritzat la quantitat de lleis per davant de la seva qualitat, a qui no ha molestat malmetre els drets dels consells generals que hi havien asseguts la darrera legislatura, conjuntament amb tot el seu Govern i els consellers anteriorment col·legiats.

I no vull acabar sense recordar que és en base a valors de solidaritat, de justícia, d'equilibri, de transparència, d'informació i equanimitat que es van treballar els punts de d'Acord. Aquella plataforma territorial que sembla que queda bastant lluny, sota la qual jo i altres consellers d'aquesta sala ens vam presentar a les passades eleccions. I justament van ser aquests acords i aquests valors, Sr. Gallardo, que van ser el punt de lligam entre els dos partits promotors de d'Acord, PS i Liberals. Aquells acords van representar els punts claus per reclamar, li recordo, la restitució d'una democràcia malmesa durant 8 anys pels dos governs demòcrates, dels quals n'ha format part molt activa l'actual candidat

Demòcrata Liberal a cap de Govern, el Sr. Xavier Espot.

Des de d'Acord ens presentàvem davant dels ciutadans argumentant la recuperació de la Democràcia. I ho recordo perfectament i m'imagino que molts dels que estem aquí i dels que estan a fora també ho recorden.

I per això mateix, avui, proposem un espai, proposem una candidatura per revertir unes maneres de fer força més maquiavèliques que honestes i coherents.

Creiem, sincera i honestament, que el moment actual requereix del vot a la proposta del Partit Socialdemòcrata el vot a candidat a cap de Govern socialdemòcrata, el Sr. Pere López.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Tinc l'honor de presidir el grup més nombrós de l'arc parlamentari, em toca intervenir l'últim en aquest debat d'investidura, quan ja hem pogut sentir reflexions i arguments en tots els sentits.

Abans d'entrar a valorar les dues propostes contraposades que se'ns van presentar ahir, una de les quals és la que a grans trets vam defensar a les eleccions del Consell General els Demòcrates i que, per tant, no és cap sorpresa avançar que aquesta i no l'altra, que és la que vam votar, és la que votarem, a mi m'agradaria recular una mica en el temps i explicar com hem arribat aquí i perquè és Xavier Espot el candidat que els Demòcrates hem presentat i avalat perquè sigui el proper cap de Govern d'Andorra.

Venim de 8 anys de Govern de majoria absoluta. La primera majoria absoluta ens va permetre emprendre reformes profundes en l'àmbit econòmic i social. Estem convençuts que la transformació i l'obertura d'Andorra eren necessàries i de fet amb matisos eren compartides per l'altra força que hi havia en aquells moments a la Cambra parlamentària.

Amb la força d'un grup de 22 consellers generals, els Demòcrates vam fer una ingent tasca legislativa, tant des del Govern com des del propi grup parlamentari, amb la qual vam poder assolir fites importants, com són la Llei d'obertura econòmica, la consecució d'un marc fiscal complert, moderat i alhora homologable, la Llei de serveis socials i socio-sanitaris o, entre

altres, la reforma de la justícia impulsada precisament pel que, en aquells moments, n'era ministre el Sr. Espot.

Aquella legislatura de 2011 a 2015, va suposar la plena entrada d'Andorra al segle XXI, una Andorra que avui pot encarar amb millors garanties d'èxits els reptes d'un món global i que avança molt ràpidament. Per citar només un exemple, sense aquelles reformes, sense les reformes d'aquella primera legislatura demòcrata, avui no estaríem fora de totes les llistes negres o grises de paradisos fiscals, ni es podria ni tan sols albirar un acord amb la Unió Europea.

La segona majoria absoluta havia de servir per la plena implementació i consolidació d'aquelles mesures, però ja des de l'inici i com tots recordarem, aquella va ser una legislatura atípica, havent de fer front a una crisi sobrevinguda que va fer trontollar tot el país.

Amb tot el Govern no es va paraitzar i durant els últims 4 anys s'ha invertit, s'ha treballat per diversificar l'economia sense deixar de costat els sectors tradicionals i s'han assumit reptes a nivell global, com ara la lluita contra el canvi climàtic.

Avui, aquelles reformes de la legislatura 2011-2015 ja estan assumides i toca entrar en el detall del seu desplegament. Avui també Andorra està a punt de fer un pas important en relació a Europa havent d'acceptar algunes concessions a canvi de poder accedir de ple dret al seu mercat interior.

I és aquest escenari que la ciutadania no ha volgut que hi hagués una nova majoria absoluta al Consell General. Sabem que ve de pocs vots tenir majoria absoluta o no tenir-la. Però en qualsevol cas, la fragmentació d'opcions electorals demostra la pluralitat de la societat andorrana, una pluralitat que volia expressar-se a través de les institucions.

En el context actual, els Demòcrates vam fer confiança a una persona de tarannà dialogant, com ha demostrat aquests anys que ha estat ministre i que és capaç de fer alta política -alta política- sense deixar de costat la dimensió humana de totes les coses. Perquè governar un país és governar per tots i cada una de les persones que hi viuen.

Amb el Sr. Espot de cap de Govern, culminarem mesures que ja havia iniciat com a ministre, com ara l'augment progressiu del salari mínim fins als 1.200 euros o accions encaminades a vetllar per la cohesió social i la igualtat efectiva entre homes i dones. Tot això amb una comunicació més fluïda per part de les institucions amb transparència i amb una major participació de la ciutadania en el dia a dia de la gestió pública.

Els resultats de les eleccions del 7 d'abril ens insten a posar en pràctica una nova manera de fer política. D'una banda una política que cerqui grans consensos a favor de l'interès general. Els Demòcrates, amb el Sr. Espot al capdavant ho hem entès així i, per aquest motiu hem treballat des del primer moment per bastir un pacte de legislatura. Qualsevol pacte és un acte de generositat de les parts implicades i penso que serem capaços de trobar punts d'entesa, també amb les altres forces polítiques de l'arc parlamentari, i intentar assolir àmplies majories en aquelles temes de més calat.

La cultura del pacte és un valor de les societats petites i especialment al llarg de la nostra història, on sempre ha calgut posar-nos d'acord per qualsevol cosa que afecti el bé comú. Un valor que ens fa millors com a societat, que ens és propi i que alhora compartim amb alguna de les democràcies més antigues i consolidades d'Europa on arribar a acords amb altres forces és gairebé natural. Aquesta vegada, tot s'ha de dir, amb un programa coincident en el 90% amb Liberals d'Andorra i Ciutadans Compromesos, ens ha estat encara més fàcil segellar una pacte de Govern. Les diferències legítimes no haurien de suposar en cap cas un motiu de bloqueig, sinó una oportunitat per al diàleg, per parlar i sobretot per escoltar, per trobar les millors solucions fruit de la suma de visions i experiències distintes.

Deia fa uns moments que el Sr. Espot també representa un canvi en relació als dos Governos anteriors, i no parlo només d'un canvi de generació. La política d'avui ha de ser més propera al ciutadà, i sobretot ha de ser traçable. Per aquesta raó, la transparència haurà de ser un dels valors que guïï l'acció del futur Govern.

Però la nova política no n'és del no res, i no per nova vol trencar amb una llarga tradició de governants i consellers generals de gran altura. Som hereus d'una generació de polítics a qui hem d'agrair la visió d'Estat que van tenir quan calia prendre decisions importants i no sempre fàcils per al millor futur d'Andorra.

Agafem el testimoni a Antoni Martí, a Vicenç Mateu, a Ladislau Baró, a Miquel Aleix i a tants d'altres que han sabut projectar la mirada enllà del curt termini i albirar horitzons de major prosperitat.

La nova política és senzillament la que pertoca a un nou temps, amb noves aspiracions per part de la ciutadania. Una ciutadania que vol ser més present en les decisions que es prenen, que vol estar informada, que vol sentir la seva veu més sovint, i no només quan hi ha eleccions.

Ho deia ahir el candidat a cap de Govern, Sr. Espot. El repte d'actualitzar i de fer vives i properes les institucions és un repte permanent.

Ara sí, i entrant a valorar els discursos d'ahir, a criteri nostre vam escoltar per boca del Sr. Espot un discurs programa propi d'un cap de Govern. I en canvi, vam escoltar per boca del Sr. López, un discurs propi d'un cap de l'oposició. Per tant, no és d'estranyar que avui d'aquest debat en surti un cap de govern i un cap de l'oposició.

Vostè Sr. López hauria de superar, i ho dic des de l'amistat, alguns prejudicis que ens sembla que té. Per començar, superar aquesta insistència a dir que una majoria d'electors va votar contra Demòcrates, perquè no és veritat. Demòcrates va obtenir un 35% dels vots, i el 65% restant no van votar contra Demòcrates, van votar a favor d'altres. Un 30 a favor del PS, un 12 a favor de Liberals, un 10 a favor de Terceravia. Perquè en el nostre sistema electoral com en totes o qualsevol de les majories es vota a favor d'una opció, no en contra. Perquè Sra. Gili, vostè s'identifica si li dic que el 70% de la població va a votar en contra dels Socialistes?

Si li dic que 7 de cada 10 van votar en contra de què vostès governessin?

Miri, no m'estendré en l'herència que vostès deixen per al seu pas al Consell i per al seu pas al Govern. Però la cerificació de la política n'és clarament una d'elles. I les mentides, això sí que em deixen, mentides i males jugades. Però deixi'm dir-li una cosa, l'odi crec que no ens aporta res, crec que l'odi és una qüestió de covards i vostès em sembla a mi, potser m'equivoco, que en tenen molt.

Vostès, i ho dic sense acritud, han de superar el frontisme. Han de superar aquesta idea de què tots els que no els voten a vostès, i especialment els que voten Demòcrates, ho fan perquè estan manipulats o enganyats o equivocats, perquè sinó, no deixen de menystenir i dic bé de menystenir, les persones que lliurement van votar, van decidir votar a Demòcrates. I menysprear també a consellers generals d'altres partits que lliurement han decidit formar un govern de coalició amb Demòcrates. Però és que el Sr. López fins i tot va menystenir aquelles parròquies on vostès no van obtenir un bon resultat electoral, com si Canillo, Ordino o Encamp fossin hivernals, un lloc on els hiverns poden durar 30 anys i que els socialistes no guanyen. I d'aquí també podem afegir la Massana i Sant Julià on vostès lògicament tampoc van guanyar.

Per això insisteix tant en parlar de fractura social, perquè vostè viu de fracturar aquesta societat i del frontisme. S'hi troba còmode en una Andorra que vostè s'imagina on hi ha empresaris explotadors i

egoistes i treballadors oprimits, on hi ha andorrans ultra conservadors immobiliistes i residents que no són escoltats, i tot això amanit amb unes insinuacions constants de corrupció, de tràfic d'influències i de manca d'independència judicial de les quals no en té cap prova, cap, i ho fa aquí al Consell General perquè sap que està emparat per la immunitat parlamentària.

No ens parli de degradar les institucions perquè miri, és vostè que les degrada amb les seves acusacions i insinuacions gravíssimes totalment mancades de fonament.

Perquè digui'm Sr. López, digui'm perquè parla de manca d'independència judicial, en quin cas concret creu que la justícia no ha estat independent? I digui el perquè.

Miri, entenc que potser els ànims estan encara una mica encesos per la recent campanya electoral, entenc que hi ha moments en què algú es pot deixar endur per la passió i per la retòrica, però estaria bé deixar de banda les acusacions sense fonament i la demagògia i l'acritud, Srs. del PS. Perquè des d'aquesta l'acritud no s'arriba mai a ser cap de Govern.

Entrem en matèria en algunes de les seves propostes. M'ha sorprès i m'ha preocupat la seva posició respecte a les negociacions d'un acord d'associació amb la Unió Europea, perquè vostè ha dit i cito textualment: "Que la Unió Europea no és ni capaç de protegir els interessos dels seus propis ciutadans sense cap escrúpol ni remordiment, i que vol liquidar els microestats.

Escolti Sr. Pintat, jo entenc que aquest apartat es va colar aquí justament per agradar-lo a vostè, i triturant també tot el llegat europeista del Partit Socialista. Però clar, si vostè per un banda diu que vol tenir relacions estretes, amicals i cordials amb la Unió Europea i per altra banda, li diu al seu soci o al seu possible soci, que la Unió Europea no és ni capaç de protegir els interessos dels seus propis ciutadans sense no tenir cap escrúpol ni remordiment i que ens vol liquidar, difícilment les obtindrem perquè si jo a vostè li dic que no té escrúpols i jo penso que em vol liquidar, difícilment podrem tenir relacions cordials.

Per tant entenc que si nosaltres li donem confiança al Sr. López per ser cap de Govern, vostè hauria de triar què fer? Trencar les negociacions amb aquesta mena de monstre, amb aquesta hidre de set caps que és la Unió Europea, segons el que ens va dir vostè ahir, i si ho fa trencaria amb el seu programa electoral, que era un programa europeista i amb la tradició del PS, que sempre ha estat un país europeista. Però si no trenca les negociacions amb la Unió Europea que és el que hauria de fer com a cap

de Govern, si vostè és el que es creu, doncs no sé amb qui s'asseurà a negociar? Perquè amb un interlocutor al qual vostè ahir va qualificar de no tenir ni escrúpols ni remordiments i pensar-se que aquest interlocutor ens vol liquidar, difícilment ens hi podrem asseure. A no ser que la raó sigui una altra. Vostè ahir es va permetre aquestes desqualificacions cap a la Unió Europea perquè sap que vostè serà el pròxim cap de l'oposició, i que no haurà de negociar amb la Unió Europea.

I jo crec que insisteixo que aquesta és la qüestió. Vostè va venir ahir aquí a demanar-nos que l'investíssim, però que l'investíssim cap de l'oposició, perquè pensem en l'efecte de les seves propostes amb matèria econòmica. Imaginem l'impacte que tindria en una empresa d'aquestes que tenen entre dos i dotze treballadors i que a vostès segons ens deia ahir li preocupen tant unes empreses que són deixi'm dir, el 93% del teixit productiu.

Resulta que els petits empresaris del nostre país, del dia a l'endemà hauran de fer front a un augment del salari mínim de 1050 a 1200 euros mensuals, sense cap gradualitat, sense cap estudi d'impacte Sr. Pintat. I a la vegada aquestes petites empreses, aquests petits empresaris hauran de pagar més impostos perquè els dividendes que obtenen de la seva empresa, no només tributaran per impost de societats, sinó que segons el model dels Srs. del GPS, també tributaran per l'IRPF.

Vostè ha calculat l'impacte que les seves mesures econòmiques tindran sobre el teixit productiu del país?

No, no ho ha fet. I no ho ha fet perquè sap que no les haurà d'aplicar. Perquè ja n'hi ha prou de dir que aquest país només la classe treballadora paga impostos, perquè no és veritat, no ho és. El 75% dels assalariats del nostre país no paguen IRPF perquè estan per sota dels 24.000 euros. Com tampoc és veritat que el nostre sistema fiscal no sigui progressiu. És clar que és progressiu, perquè precisament aquests 24000 euros fa que només un de cada quatre treballadors pagui IRPF. I també perquè dos trams, un tram del 5% fins a 40.000 euros i un segon tram, del 10% a partir d'aquest llindar.

Si vostè el que vol és apujar els impostos, digui-ho, digui-ho clarament. Però, no ho disfressi en cap cas de justícia social.

Insisteixo Sr. López, el seu és un discurs propi del cap de l'oposició i no en cap cas del futur cap de Govern.

El Sr. Espot en canvi, ens va desgranar ahir els eixos d'un programa d'acció política per als propers quatre anys, consensuat amb tres forces polítiques més. Tres

forces que representen més de la meitat dels vots representats en aquesta Cambra.

Ho deia ahir el Sr. Espot: fer un Govern de coalició no és fàcil i construir aquest consens tot just un mes després de les eleccions, és encara més difícil. I del seu discurs d'ahir, Sr. Espot, trobo que el principal mèrit és que vostè no es va limitar a fer una combinació de tres programes electorals, com qui fa una mera juxtaposició de propostes. Vostè ens va presentar un programa coherent i estructurat, enriquit amb les aportacions de les tres formacions polítiques.

El resultat és un programa de Govern realista i capaç de generar il·lusió, un programa que sap trobar un equilibri entre el relançament dels sectors tradicionals de l'economia i la diversificació, entre el dinamisme propi de l'economia de mercat i la protecció necessària dels drets de les persones, i entre la preservació de la sobirania d'Andorra i la nostra obertura cap a nous horitzons.

El que més ens ha agradat del seu programa, Sr. Espot, és que uneix no només la diversitat de la qual vostè ens parlava ahir, és a dir, la diversitat de les forces polítiques que donem suport a aquest Govern d'entesa, sinó que uneix la societat i el país en un sentit ampli. El seu programa no confronta, no viu de la fractura, ni es fa fort dividint els altres, dividint-nos a tots. Li posaré un exemple, quan vostè va exposar el seu programa en matèria de medi ambient i lluita contra el canvi climàtic, vostè podria haver vingut aquí a contraposar el creixement econòmic i el benefici de les empreses amb la necessitat de protegir el medi ambient, com si la sostenibilitat mediambiental fos una càrrega per a l'economia. Però vostè ha estat capaç d'anar més enllà i d'unir dos objectius desitjables com són el desenvolupament econòmic i el respecte al medi ambient en un nou paradigma d'economia circular que generarà riquesa i nous llocs de treball.

De fet, Sr. Espot, el seu programa en matèria d'energia i medi ambient és el més ambiciós -el més ambiciós- que s'hagi presentat mai davant d'aquesta Cambra en la línia, precisament, dels avenços que s'han fet en els últims anys, i això a les persones que ens identifiquem en posicions de centre reformista, ens reconforta.

Ens reconforta que qui millor ens representa que és vostè, sigui capaç de tenir un discurs, un relat i un programa ambiciós en matèria de medi ambient, però també d'igualtat efectiva entre homes i dones, de polítiques socials, de transparència o de participació. Perquè són qüestions que no són patrimoni de l'esquerra i que per tant, són una part indispensable d'un projecte polític que es vol centrat i equilibrat.

Més enllà del programa de Govern compartit que ahir ens va exposar, em sembla interessant ressaltar el sentit d'Estat a l'hora d'oferir tres pactes de país que han d'anar més enllà de les tres forces polítiques que hem acordat donar suport al Govern.

En primer lloc el pacte per la negociació d'un acord d'associació amb la Unió Europea, una qüestió que sens dubte és cabdal per l'evolució de la nostra economia, però també per la societat andorrana en el seu conjunt. Al capdavant, entenc que la voluntat d'assolir un acord és compartida amb la totalitat del Consell General, de la mateixa manera que estem tots d'acord sobre les especificitats que caldrà preservar en aquest futur acord.

Però també pel que fa a la sostenibilitat del sistema de pensions, així com el sistema de salut, doncs, és evident que caldrà cercar els consensos més amplis, perquè al cap i a la fi estem parlant del pilar del nostre Estat del benestar, un Estat del benestar que és la base d'una societat, de la nostra societat, d'una societat cohesionada. I és que volem que la recerca del consens sigui una de les virtuts d'aquesta vuitena legislatura que aquests dies encetem.

Per aquest motiu, davant de la legítima possibilitat de governar en solitari, nosaltres, els Demòcrates, ja hem fet una part d'aquest camí. Hem fet un pacte d'un Govern de consens, un executiu que acabarà tenint el suport de 17 consellers, sumant així més forces polítiques que les estrictament necessàries per poder encarar aquesta legislatura amb estabilitat, perquè Andorra no pot caure en una espiral d'inestabilitat i de desgovern que repercutiria negativament als ciutadans.

Des del Grup Parlamentari Demòcrata també assumim aquest repte de diàleg amb totes les forces que formaran aquest futur Govern de consens, i de mà estesa amb els altres grups parlamentaris.

Per tot l'exposat i perquè compartim el projecte polític i perquè estem segurs que el Sr. Espot sabrà liderar un Govern proper a la ciutadania i dialogant, un Govern integrador, amb vocació de servei públic i amb mirada ferma al futur, el Grup Parlamentari Demòcrata, com no podria ser d'altra manera, donarà suport a la seva investidura.

Us desitgem, si la investidura prospera, els millors encerts, sapigueu que ens tindreu al vostre costat per treballar de manera lleial per aquest projecte, pel nostre país, per Andorra.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Acabades les intervencions dels grups parlamentaris, demano als candidats si desitgen tornar a intervenir.

Desitgeu tornar a intervenir...

Pregunto per saber-ho.

Si és així, se suspèn la sessió fins a les tres de la tarda perquè tinguin temps per preparar-se així com les posteriors intervencions dels grups.

S'aixeca la sessió.

(Són les 11.51h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 15.02h)

La Sra. síndica general:

Reprenem la sessió.

Sr. Xavier Espot, teniu la paraula.

Us recordo Sr. Espot que en aquest segon torn, el temps d'intervenció és de quinze minuts.

El Sr. Xavier Espot:

Gràcies Sra. síndica.

En el breu temps de què dispo intento respondre les intervencions del grup d'aquest matí, i m'excuso d'entrada si no em puc referir a tots i cadascun dels punts exposats. Per tant, em centraré en allò que he considerat més destacat.

El Sr. Naudi ens parlava de no complicar més la vida als ciutadans, de no obligar-los a fer més esforços fiscals, ni més esforços legals. Crec que el pacte de Govern, i així ho deia i ho reconeixia el conseller Naudi, va en aquesta línia precisament. Coincidim amb la necessitat de no augmentar la pressió fiscal i també en la necessitat que qualsevol modificació legislativa vagi acompanyada d'un text refós. Per tant, en la mesura en què sistematitzem, clarifiquem i retonem el nostre ordenament jurídic, entenc doncs que l'estarem fent més senzill i fàcil d'entendre per als nostres ciutadans.

M'alegro doncs que tant els consellers de Ciutadans Compromesos com Liberals hagin insistit en aquesta qüestió perquè la considero del tot cabdal. Com també considero cabdal encarar la continuació de les negociacions d'un acord d'associació amb la Unió Europea de manera responsable. I responsable també vol dir en definitiva, tenir clares quines particularitats es volen defensar en el marc d'aquesta negociació.

El Sr. Naudi n'ha detallat algunes durant el seu discurs, per exemple ha parlat d'un tracte específic per les parapúbliques com Andorra Telecom. Ha parlat de la sobirania fiscal, de la política migratòria, i de fet doncs, amb totes aquestes qüestions Sr.

Naudi ens hi trobarem, com ja hem pogut constatar de fet durant la negociació del govern d'entesa.

Però també penso que cal anar una mica més enllà, i que per tant doncs, tots plegats, al llarg dels últims anys, penso que també hem comès un error de relat. Perquè sempre que parlem de l'acord d'associació amb la Unió Europea, parlem del que volem preservar i defensar. I evidentment que és important que ho tinguem clar. Però crec també que hem d'abordar aquesta qüestió des de les oportunitats que representa. I amb això no estic fent cap retret a cap grup ni a cap conseller d'aquesta Cambra, ni tan sols al Govern, que n'era coresponsable.

Senzillament dic que com a país, hem de ser capaços de bastir un relat del que representa formar part d'un mercat interior, que malgrat evidentment els seus defectes, és l'experiència i crec que tots hi podem estar d'acord de desenvolupament econòmic i social més positiu de la història d'Andorra.

Agraeixo doncs Ciutadans Compromesos la seva actitud constructiva en aquesta i en altres qüestions, i de fet crec que la formació que vostè representa Sr. Naudi, és un bon exemple de l'esperit d'entesa que construirem des del Govern, si el Consell General m'encomana la formació d'un executiu.

CC va fer una campanya electoral defensant l'estabilitat política i la governabilitat del país, i amb el seu posicionament avui i el seu company de grup, són conseqüents i coherents en aquesta posició.

Una posició que ni en el seu cas ni en el cas de Liberals o Demòcrates, no implica en cap cas la renúncia als propis plantejaments ideològics, sinó que en definitiva, es tracta d'endegar un treball en comú per tirar endavant aquelles accions en les que estem d'acord i per trobar també solucions que siguin ponderades, que siguin constructives, que siguin de compromís, recíproc en aquelles qüestions que ens separen.

Perquè el pacte per constituir un govern de coalició Sr. Pintat, no ha començat pel repartiment de les carteres ministerials. Va començar i ho poden corroborar tant el Sr. Gallardo com el Sr. Naudi, un cop constatada la voluntat d'explorar un executiu d'entesa amb una anàlisi acurada dels respectius programes electorals, comparant-los punt per punt. I és en base a aquesta anàlisi que jo ahir vaig construir el meu discurs programa d'investidura.

A vostè, ho ha dit abans, li va semblar que la meua proposta era massa genèrica, i en canvi la del Sr. López l'ha trobat més concreta.

Però en definitiva entenc que no venim aquí a llegir els nostres programes electorals, sinó a donar unes línies mestres, una orientació, un full de ruta. Un full

de ruta com el que hem tingut ocasió de comentar i discutir amb vostè durant les últimes setmanes i que també em va servir per construir la meua intervenció d'ahir.

I sí és cert, ahir ho vaig dir que els terminis per forjar els consensos són terminis curts, però és que el tempo no el marca ni vostè Sr. Pintat, ni el marco jo, no el marca el Sr. Gallardo ni el Sr. Naudi. El tempo el marquen les regles del joc que ens hem donat entre tots. I el marquen també les necessitats de la ciutadania que penso que no pot esperar que ens posem d'acord mentre meditem i deixem passar els dies, els mesos o els anys.

Anem ara als pactes d'Estat o pactes de país que han centrat bona part de la seva intervenció. Agraeixo d'entrada la seva predisposició a participar-hi. És més, agraeixo que no només ara sinó també al llarg dels últims anys, vostè hagi impulsat consensos que vagin més enllà dels jocs de les majories parlamentàries. Crec que tampoc no pertoca avui detallar el contingut d'aquests pactes o discutir qüestions concretes perquè estariem desvirtuant la missió fonamental precisament d'aquests pactes de país. Però pel que fa la qüestió amb les relacions amb la Unió Europea, deixi'm que li digui que no em sembla del tot convenient replantejar ara la fórmula d'un acord d'associació. Evidentment els estudis d'impacte ens poden orientar sobre el contingut de l'acord i també segurament sobre les conseqüències socials i econòmiques de la globalitat de l'acord. Però sobre la fórmula jurídica, ho veig complicat, a no ser que la raó que hi hagi al darrera dels estudis d'impacte sigui buscar excuses per aturar la negociació, que entenc que no és la seva voluntat. Però en tot cas, jo no entenc els estudis d'impacte com uns estudis que en definitiva el que pretenen és doncs posar en entredit una fórmula que ja va ser pactada des de fa molts anys i que en definitiva, tots tenim clar que és l'única possible.

Pel que fa al pacte sobre la sostenibilitat del sistema de pensions, ja estic d'acord amb vostè que cal una bona gestió, i tant, tota la bona gestió que puguem fer i més. I també estic d'acord que és molt millor encarar aquesta qüestió en un context de creixement econòmic que no en un context de recessió. Però amb el que discrepo és que ni la bona gestió ni el creixement econòmic no arreglaran per si sols el problema de les pensions.

Ho vaig dir ahir, durant 40 anys el sistema va funcionar amb una previsió d'esperança de 72 anys, mentre que aquesta esperança ha augmentat ara fins als 84 anys. Fins el punt que durant dècades moltes persones van cotitzar només la meitat o fins i tot només una tercera part del que rebrien en concepte de pensió un cop jubilats.

Digui'm vostè Sr. Pintat quina bona gestió permet multiplicar per dos o per tres el capital cada any?

Si no anem canviant els paràmetres del sistema com s'ha estat fent al llarg de l'última dècada, crec ben sincerament que no contribuïrem a arreglar el problema.

Més enllà dels pactes d'Estat que vaig proposar ahir, vostè també en proposava d'altres en matèria de funció pública, en matèria de finances públiques, en matèria de model de desenvolupament econòmic. I comparteixo plenament aquest esperit de consens i mà estesa que vostè avui ha evidenciat.

També li dic, a mi i al govern que representaré si els consellers tenen a bé fer-me confiança, el trobarà sempre de manera lleial i sincera. Però també em sembla que hem de ser realistes i que hi ha determinades qüestions en què la unanimitat serà pràcticament impossible perquè a ningú se li escapa que en matèria de finances públiques, per exemple els Socialdemòcrates tenen un posicionament ideològic que molt difícilment podrem compartir, perquè ells són partidaris d'augmentar els impostos, i és molt legítim i també són partidaris de ser menys curosos amb l'endeutament. I per tant, des d'aquest punt de vista en aquestes matèries concretes entenc que potser el marge per a un pacte d'Estat és molt difícil o pràcticament nul.

Perquè el que tampoc podem pretendre és que una plaia de pactes d'Estat en definitiva vinguin a substituir el programa de Govern. Jo crec també, i deixi'm que li digui amb tota la cura i amb tota la cortesia, que si els consellers de Terceravia tenen ganes i ho celebren, de pactar tantes coses amb nosaltres, crec que hi havia una excel·lent oportunitat. I és que vostès poguessin formar part d'un govern de coalició.

Crec que vaig ser molt clar i transparent des de l'endemà de les eleccions. I sempre vaig dir a vostè i a altres grups parlamentaris que nosaltres donàvem prioritat a un govern de coalició, i a més a més hi donàvem prioritat sense cap a priori i sense cap cordó sanitari contra ningú. Però és veritat també que per pactar calen dues coses: d'una banda cal una entesa programàtica, i de l'altra també cal tenir la voluntat d'assumir els drets que dona un pacte però també les responsabilitats que se'n deriven.

I això em serveix per enllaçar amb la resposta a la intervenció del Sr. Gallardo que parlava de la responsabilitat i fins i tot del desgast que pot comportar fer part d'un Govern d'entesa.

Entenc, i sóc molt conscient Sr. Gallardo, del desgast que li pot suposar a vostè haver arribat a aquest pacte i de les reticències d'alguns militants o simpatitzants de Liberals. Aquests dubtes, aquestes

reticències, aquest desgast també hi són a casa nostra, però afortunadament, tant vostè com jo mateix crec que hem sabut anteposar els interessos del país als interessos del partit o als nostres propis, i crec que aquest mateix reconeixement el puc també fer extensiu al Sr. Naudi i al Sr. Ferré.

Però, en definitiva jo crec que més desgast tindria, i així ho hem entès tots tres, sotmetre el país en la inestabilitat i el desgovern. Tindria desgast per a nosaltres? Potser sí, però sobretot tindria desgast per a Andorra.

Tots coneixem les conseqüències econòmiques i socials que té la inestabilitat política i el bloqueig de les institucions. Tenen un alt cost i no volem que aquest alt cost el paguin els ciutadans, i aquest em sembla un bon punt de partida.

En parlar de les relacions amb la Unió Europea, Sr. Gallardo, ens ha parlat també de reciprocitat ponderada i em sembla un concepte que resumeix a la perfecció la filosofia que ha de tenir el futur acord. I avui li demano també la seva col·laboració, de la mateixa manera que ho he fet amb el Sr. Naudi abans, perquè entre tots siguem capaços de posar en valor les oportunitats que s'obren amb aquest acord.

Vostè em recordava les aportacions andorranes al Tractat de Lisboa en època del Govern del Partit Liberal, unes aportacions que van obrir la porta a què avui als estats de reduïda dimensió territorial puguem negociar precisament determinades especificitats, i em sembla que és un bon exemple del que Andorra pot aconseguir quan encara les relacions internacionals des de posicions proactives, des de posicions positives i no jugant sempre a la defensiva. És, en certa manera, això el que demano quan dic que hem de canviar una mica l'accent de la qüestió europea. I jo, en tant que representant avui aquí de la primera força política del país, em faig responsable també dels desencerts que hi han hagut en aquesta qüestió.

La intervenció del Sr. Gallardo ha servit per evidenciar, un cop més, l'enriquiment que suposa posar en comú programes electorals diversos i construir una proposta d'entesa en matèries, per exemple, com el comerç, el turisme o el medi ambient.

És cert, que entre Liberals i Demòcrates hi ha hagut desavinences en el passat i les parets d'aquesta Cambra en podrien donar un bon testimoni, però de vegades les desavinences a què ens aboca la correlació de forces al Consell General, amaguen una coincidència programàtica més àmplia del que a primera vista podria semblar.

Perquè l'estabilitat política és un valor en si mateix, sí, però també ens hem de preguntar: estabilitat

política, per a què? Doncs, per exemple per fer unes polítiques mediambientals ambicioses, per fer unes polítiques socials i d'igualtat avançades, per treballar de la mà dels sectors econòmics en l'enfortiment del teixit productiu i en la seva diversificació, per gestionar bé les finances públiques i evitar més endeutament o augments de fiscalitat, per això també serveix l'estabilitat política. I és per això que jo em sento còmode en un pacte de base àmplia, centrista, liberal i reformista i em sembla un bon fonament per encarar el futur amb optimisme.

Allà on em costa trobar raons per l'optimista... per l'optimisme, -perdó-, és en la intervenció de la Sra. Gili, perquè no només segueix instal·lada en el frontisme, sinó que sembla disposada a dinamitar qualsevol punt d'entesa. Però tot i així, Sra. Gili, jo confio que sabrem trobar aquesta entesa en algunes qüestions i entre tots plegats serem capaços de construir un clima de moderació i un clima de respecte.

Miri Sra. Gili, en la seva intervenció no s'ha estalviat pràcticament cap desqualificació. Ha estat una intervenció que jo diria eminentment valorativa perquè ens ha exposat totes les valoracions subjectives que ha pogut, però també és cert que no ens ha exposat dades objectives o en tot cas ens n'ha exposat ben poques. I jo si m'ho puc permetre li demanaria que en el futur critiqui amb tota la duresa que consideri necessària l'acció dels consellers Demòcrates o del Govern de coalició, si finalment aquesta és la voluntat d'aquesta Cambra però també penso que ha de procurar fer-ho des dels fets objectius i raonats i no des de les apreciacions subjectives.

Jo sempre he intentat reconèixer les aportacions i els encerts dels altres, ho he demostrat en la meua etapa com a ministre, no he tingut cap problema a reconèixer els mèrits dels meus predecessors, fossin Liberals o Socialdemòcrates, també en seu parlamentària i crec que el Diari de sessions ho testimonia.

Però, és clar, a vostè en el seu furor d'aixecar divisions, barreres i cordons sanitaris, aquests reconeixements suposo que tampoc no li deuen agradar.

En tot cas, parlem de pactes d'Estat o de país. Estic d'acord que en aquests pactes cal sumar la societat civil, no només els polítics... Completament d'acord, d'això es tracta. Ara bé, pel que fa a Europa ens hauran d'aclarir si encara són la força amb major tradició europeista d'aquesta Cambra -títol que, una vegada més, no tinc cap problema en reconèixer-, o si assistim al naixement d'una força euroescèptica d'esquerres com també hi ha a la resta d'Europa. Si

al pacte d'Estat sobre Europa vénen amb els plantejaments històrics del PS i amb el que recollia el seu programa electoral, crec que no hi ha cap dubte que ens entendrem; si vénen amb l'esperit, el to i el discurs del Sr. López d'ahir, potser hauran de buscar l'entesa amb alguna altra formació que no va aconseguir representació parlamentària el passat 7 d'abril.

Quant al pacte per les pensions agraeixo la seva predisposició a participar-hi. Ja que vostè ha marcat alguna premissa també ho faré jo: la sostenibilitat social i econòmica del sistema, aquesta és la nostra premissa. Perquè seria molt fàcil posar-se d'acord només en augmentar pensions i en donar més drets, que és molt important òbviament, però no assumir cap responsabilitat per sufragar-los.

Ahir el Sr. López parlava dels dividendes de les parapúbliques. Evidentment és una fórmula que a nosaltres a priori no compartim, però bé, n'hauré de parlar.

I després m'ha sorprès la contundència i seguretat amb què ha afirmat que la quota per ser membres del Fons Monetari Internacional serà de 120 milions d'euros. Com ho sap vostè Sra. Gili? Com ho pot saber si la quota no es calcula, ni es comunica, ni es fa pública fins que un país no ha sol·licitat formalment l'adhesió? Per tant, siguem prudents i ja l'avaluarem en aquell moment. Però realment, tot el que ha de dir el PS sobre l'adhesió d'Andorra al FMI és això? No els sembla que ser membres de l'FMI seria un element de solvència per a la nostra economia i la nostra plaça financera? Ja he entès de la seva intervenció que li sap greu que la banca tingui beneficis; suposo que preferiria que tingués pèrdues.

No li sembla que facilitaria tenir accés a un prestador d'última instància? Que milloraria el nostre *rating* i faria que haguéssim de pagar menys interessos pel deute? En definitiva, que ens donaria credibilitat i seguretat?

Però, en aquesta qüestió igual que en la qüestió europea, crec que el PS ha de decidir què vol ser. Volen ser vostès una socialdemocràcia de tall europeu, com tradicionalment han estat? O s'apuntaran al carro dels anti sistema?

I, Sra. Gili, no em faci dir el que no he dit. Quan ahir parlava del transport per cable, parlava d'una opció a analitzar, a estudiar, perquè estem en un nou paradigma de mobilitat i transport públic on ha de primar la sostenibilitat. I el transport per cable, m'ho concedirà vostè, és una opció. Però, jo no m'he compromès, ni cap dels tres grups parlamentaris que donen suport a la investidura tampoc, a posar en marxa un servei de transport per cable, només a

estudiar-ho. I ja li dic des d'ara que en matèria d'infraestructures, d'infraestructures de tot tipus, no és la meua voluntat ni la de cap dels partits que han subscrit el pacte de Govern, tirar endavant infraestructures molt costoses si abans no hi ha una reflexió profunda i un consens ampli sobre la seva necessitat i sobre el seu retorn positiu.

La Sra. síndica general:

Hauríeu d'anar acabant Sr. Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Acabo.

Entenc que aquesta manera de fer és la que elogiava el Sr. Enseñat en la seva intervenció. Certament, Sr. Enseñat, el programa que vaig presentar ahir té per objectiu implementar des del consens un projecte que doni resposta a les necessitats, als anhels i a les expectatives de la ciutadania.

No tinc cap dubte que el Grup Demòcrata com ha fet al llarg dels darrers anys, complirà amb la seva funció d'esperonar el Govern i d'ajudar-lo a construir i a implementar un full de ruta encaminat al progrés social, encaminat al progrés econòmic del país. A més, ara aquesta funció estarà compartida per dos grups més en aquesta Cambra, i estic segur que la combinació de les tres perspectives serà enriquidora.

El consens que hem forjat al llarg dels últims dies s'ha de continuar forjant i enfortint en els temps a venir.

Em sumo Sr. Enseñat al seu agraïment a un grup de persones que amb encerts i errors, com tothom, però molt més encerts que errors, van agafar el timó del país en temps difícils i ens han portat fins aquí, en una travessia no exempta de perills, però tampoc exempta d'aventures en el més noble sentit de la paraula. Em refereixo, com ha fet vostè, al Sr. Ladislau Baró, al Sr. Miquel Aleix, Al Sr. Gilbert Saboya, al Sr. Jordi Cinca i al Sr. Antoni Martí, entre d'altres.

La renovació general que el Govern d'entesa representa o representarà ha de saber també fer seva la part positiva del llegat de les persones que ens han precedit en l'exercici d'aquestes altes responsabilitats.

I finalment, Sra. síndica, comparteixo amb el Sr. Enseñat la seva posició respecte a aquesta qüestió de si les eleccions del 7 d'abril es va votar contra DA o es va dir no a una altra proposta. Estic d'acord Sr. Enseñat, que l'anàlisi de la Sra. Gili és profundament esbiaixada. Com tampoc no comparteixo la rotunditat amb la qual el Sr. Pintat diu que els electors volen un Govern en minoria.

Miri, els ciutadans el 7 d'abril no se'ls va demanar, ho ha deixat clar el Sr. Enseñat, que votessin en contra de cap partit, sinó a favor d'algun partit. El 35% va votar a favor de DA, el 30% a favor del PS, el 12% a favor de Liberals i el 10% a favor de Terceravia.

Tampoc no se'ls va demanar si volien un Govern de coalició, un Govern en solitari, un Govern en minoria, una majoria absoluta o una majoria relativa. Els ciutadans voten per unes persones que som tots nosaltres i per uns programes polítics. I Andorra és en la línia de les democràcies més antigues i consolidades, una democràcia representativa i una democràcia parlamentària, I això vol dir que vostè, que nosaltres, tots nosaltres som representants, no som delegats. Un delegat és algú a qui la persona que delega truca contínuament i li dona instruccions precises del que ha de fer en cada moment. En canvi la relació amb un representant és una relació de confiança. Se li dona la confiança a una persona perquè dugui a terme un comés, en aquest cas l'aplicació d'un programa polític durant un cert període de temps.

Per tant, crec que entre tots hauríem de deixar d'interpretar la voluntat dels electors més enllà del que es pot interpretar de forma inequívoca. Hi ha un Consell General que reflecteix una diversitat. Hi ha 28 consellers generals que tenen un compromís amb la ciutadania d'implementar els respectius programes polítics en la mesura del possible...

La Sra. síndica general:

Vagi acabant, si us plau, Sr. Espot.

El Sr. Xavier Espot:

...i fent servir els instruments que tenen al seu abast.

En definitiva, nosaltres volem apostar per un Govern obert a la participació ciutadana i amb capacitat de diàleg amb la resta de forces polítiques representades al Consell General.

Aquest és l'objectiu de pacte de coalició que hem subscrit i en això dedicaré els meus esforços si aquesta Cambra m'atorga la confiança de forma govern.

Disculpi el retard i moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Intervé ara el Sr. Pere López Agràs.

Recordo novament, que en aquest segon torn el temps d'intervenció és de 15 minuts.

Teniu la paraula Sr. López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Escoltant aquest matí el Sr. Carles Naudi... i també faré una breu referència a totes les intervencions dels diferents grups, ens semblava que érem davant d'una presentació plural del programa electoral, i si no vaig errat, Sra. síndica, els programes electorals, els programes de Govern s'havien de presentar ahir i no pas avui.

El Sr. Enseñat... el Sr. Naudi, perdó, i el Sr. Gallardo després també s'hi han afegit, han fet tota una sèrie d'aportacions que no eren pas en el discurs del Sr. Espot d'ahir, coses que no són al nostre entendre gens menors.

El Sr. Naudi ha parlat de l'aeroport, que no vaig saber trobar en cap moment del seu discurs d'ahir, Sr. Espot. Entre l'aeroport i el metro aeri, encara que ara es vulgui dir que no, sembla que ja hem començat a perdre la mesura de les coses quan aquesta legislatura pràcticament encara ni ha començat.

També ens ha parlat de més deduccions fiscals, d'un IRPF amb règims especials i més gratuïtats fiscals, d'uns permisos de residència, uns e-permisos i e-residències dels quals ahir tampoc no vam saber res, dels consellers professionals d'Andorra Turisme, no sé quantes coses s'han de fer a la Parròquia de la Massana, incrementar el salari mínim a 1.300 euros.

Quin és veritablement el programa que se sotmet avui a votació Sr. Espot? És que potser, com molts tenim la sensació, només han parlat fins ara dels ministeris per cada una de les formacions polítiques i no han tingut temps encara de presentar-se amb un programa tancat.

Què és el que demana vostè a aquesta Cambra? Llibertat per fer el que vulgui? Continuar amb les improvisacions? O el seu discurs d'ahir és veritablement el programa de Govern de la coalició de tres partits?

També deia el Sr. Naudi que imposen no pujar els impostos. Després parlaré dels impostos quan em refereixi a la intervenció del Sr. Enseñat. Demanarem una vegada més perquè uns han de pagar un 10% i els que més tenen han de pagar un 0%.

El que queda clar Sr. Espot, és que el suport de Ciutadans Compromesos costarà molts diners als ciutadans d'aquest país. Ja hem vist que les seves polítiques fiscals són de menys ingressos cap a les finances públiques i, per tant, d'entrada suposarà cap opció, cap possibilitat per les polítiques socials. Sense finançament no hi ha polítiques socials.

Després, també la qüestió dels convenis per evitar la doble imposició que es referia el Sr. Naudi. Siguem honestos, finalment tenim convenis per evitar la doble imposició amb els estats veïns i amb petits estats i, fins i tot, França ens fa importants remarques i excepcions. Amb una fiscalitat baixa com la que tenim és impossible tenir veritables convenis per evitar la doble imposició.

I finalment el tema de la Unió Europea, aquí el Sr. Naudi també ha afegit coses que no eren al programa-discurs d'ahir, com per exemple les qüestions d'accés al Tribunal Europeu de Justícia. Ho ha dit textualment "participar en la decisió dels textos legislatius".

I finalment ens ha quedat clar que l'important del seu programa és el sistema electoral. Sistema electoral que no els hi ha anat gens malament vist que des d'un grup parroquial han acabat sent un grup parlamentari en aquesta Cambra. El que no sé si això és en interès propi o és ben bé en interès general dels ciutadans.

En relació a la intervenció del Sr. Pintat i dels consellers de Terçeravia, el Sr. Pintat ha dit que ha trobat poca concreció amb la intervenció del Sr. Espot. Jo crec que fins i tot ha estat generós davant d'un discurs generalista com poques vegades s'ha vist en aquesta Cambra en un debat d'investidura, i hi ha algunes qüestions, o alguns punts de coincidència amb el que nosaltres hem presentat.

De manera molt important, aquesta comissió mixta amb el sector financer que finalment es deriva de les conclusions de la comissió que hi va haver en la passada legislatura en aquest mateix Consell General, de les conclusions de l'informe que feia el Sr. Pollin, per aquells que recorden els treballs d'aquella comissió.

També hi ha hagut alguns punts de coincidència en temes de diversificació econòmica, suport a la inversió estrangera entre d'altres.

En relació a la intervenció del Sr. Gallardo i en relació a les qüestions del compromís que tenim davant dels electors, deixi'm Sr. Gallardo que li posi primer de tot una pregunta. Qui creu realment que ocupa l'escó en el que vostè està ara assentat? Ho fa vostè o ho fan els 2.000 i escaig ciutadans que li van donar suport en les passades eleccions?

Jo li dono el meu parer o el nostre parer en relació a aquesta qüestió. Per a nosaltres són els gairebé els 5.500 electors que van donar suport al Partit Socialdemòcrata els que estan aquí representats. No hi caben, evidentment en aquest petit espai, i nosaltres estem aquí per defensar els compromisos adquirits amb ells. Perquè el compromís no el té Sr.

Gallardo amb altres forces polítiques, però sí que els té amb els electors que li van donar suport.

I hi ha molts exemples que podria posar, però en posaré només un parell. Per exemple, la Llei de la funció pública. Segons hem pogut saber és un ministeri que correspondrà ocupar al Partit Liberal, i avui mateix abans li deia a la companya Rosa Gili, els sindicats ja li estan recordant que vostè es va comprometre a derogar-la.

O per exemple la qüestió de l'avortament. Recordo perfectament el debat que vam tenir a la televisió pública, en què vostè, tot i que no havia parlat pràcticament d'aquesta qüestió en tota la legislatura, es va erigir amb un ferm defensor del dret a les dones a decidir.

Ens demana quina llibertat de pacte hem de tenir. Home, evidentment hi ha pactes i pactes. Hi ha pactes que s'expliquen públicament, vostè i jo vam anar a la televisió pública l'endemà d'un pacte i d'altres que ni s'expliquen.

I evidentment pactar sí que es pot pactar, només faltaria. El que em sembla que no es pot fer és enganyar als electors. I especialment faig referència als consellers de d'Acord. Uns consellers que van obtenir molts vots provinents del PS, segurament més vots que vots provinents del Partit Liberal. Però jo crec que això és absolutament independent a hores d'ara. Aquí l'important són els compromisos adquirits amb l'elector, amb els ciutadans. On queda el punt primer que era ni menys ni més que el punt primer de l'acord amb què ens van presentar. On queda la modificació del sistema electoral, on queda la modificació de la llei de contractació pública, on queda la lluita contra la corrupció, i totes aquelles qüestions que vam defensar conjuntament amb la Sra. Gili, amb el Sr. Miró i altres persones que formaven part d'aquelles candidatures, i que ara com molts ciutadans els veuen córrer ràpidament cap a l'altra banda del que és aquest hemicicle.

I després les seves enormes contradiccions. Vostès parlen tots d'estabilitat, i potser que parlem d'estabilitat. L'estabilitat per si, no és una cosa bona. No hi ha règims més estables que les dictadures, no són necessàriament els règims que provoquen millors decisions cap als seus ciutadans. L'important és la presa encertada de decisions. I per tant, no s'hi val fer qualsevol cosa a canvi d'aquest discurs de l'estabilitat.

Després vostè ha parlat d'aquesta proposta de Govern, a 18, 24 mesos que nosaltres li vam posar damunt de la taula. Una proposta que ha quedat curta en el temps, justament per afrontar una sèrie de prioritats, d'urgències que al nostre entendre avui en dia es donen al nostre país. Hi havia entre altres

la qüestió de l'habitatge, reconduir les negociacions amb la Unió Europea, el creixement econòmic, la llei de la funció pública, la desviació de Sant Julià entre altres.

Una proposta que perquè quedi clar no va ser tramesa en cap moment al Sr. Pintat perquè ell va dir que fins el dia 14, fins a escoltar els discursos d'investidura, no estava disposat a parlar de cap altra qüestió.

Però el que sí que cal dir Sr. Gallardo que vostè Sr. Gallardo era totalment favorable a aquesta proposta. Per tant, ens sembla que ha jugat una mica com a mínim el doble joc entre Demòcrates i PS. Queda clar que vostè volia anar a Govern sí o sí. I volia anar o bé per l'esquerra o bé hi volia anar per la dreta, i sembla que els compromisos amb els electors sembla que no l'importen res de res, com deia el Sr. Costa al llarg de la campanya electoral.

En referència a la intervenció del Sr. Enseñat, com a portaveu del Grup Demòcrata, deixi'm que li digui que crec, estic convençut, que en una primera intervenció d'inici de legislatura i en un debat tan important com el que tenim avui, hi havia un to millor per començar aquesta legislatura. Estic convençut de què hi havia un to millor.

Vostè ha parlat d'odi, i segurament en les nostres intervencions pot haver-hi energia i passió en la defensa dels nostres posicionaments, però odi no hi és mai ni hi ha sigut mai. En canvi vostè, i he vist que en alguna manifestació positiva per algun company de grup parlamentari ha fregat aquest odi que no només hem percebut o ha percebut la Sra. Gili i jo sinó també altres membres del grup parlamentari que són nous en aquesta Cambra.

Però parlem després d'aquesta qüestió. Parlarem dels temes que vostè ha exposat. En primer lloc perquè s'ha de fer i no és fàcil negar que DA ha anomenat càrrecs a les diferents institucions de persones que han ocupat responsabilitats importants en nom del partit. Podria dir els noms, però no ho faré, no cal. Penso que vostès els poden repassar perfectament a nivell mental. Un ex cònsol i membre fundador del partit de Demòcrates per Andorra, una ex consellera general, una ex secretària d'Estat o un ex ministre per posar només alguns exemples amb institucions com ara la justícia o el Raonador del Ciutadà. Ara el Sr. Gallardo diu que està d'acord, que hi ha d'haver un període de carència de deu anys en què persones que han ocupat un càrrec polític, no puguin accedir a llocs com és per exemple el Consell Superior de la Justícia. Ja veurem com s'aclariran dins d'aquest Govern de coalició.

En relació al tema de la Unió Europea, començaré amb una frase d'un article publicat pel company Ferran Goya, no fa pas massa dies.

La cita diu: "L'opacitat per part dels que ostenten el poder genera desconfiança. A la gestió dels europacks de DA no es pot fer seguidisme d'euro babau progressista, cal ser crítics i cal ser exigents".

Nosaltres fem part Sr. Enseñat d'una família política pre europea, la família socialdemòcrata. Per cert, la seva família política quan anem a delegacions internacionals és la del Partit Popular Europeu. És bo que tots coneguem a qui correspon a cada una de les famílies polítiques.

Ara bé, això no vol dir que ni abaixem el cap, que ni passem per l'adreçador, ni que ens volem empassar les presses negociadores del Govern de DA. Som pre europeus, evidentment que sí. Però primer de tot som andorrans i ens preocupa l'economia del nostre país. I tots hem vist la manera d'actuar de la Unió Europea, amb la crisi grega, amb els refugiats, o amb d'altres circumstàncies. Segurament cadascun les pot interpretar de maneres perfectament diferents. Nosaltres segurament les veiem d'un manera molt diferent a com les veu vostè. I ja li dic ara que tindrem sorpreses ben aviat en relació amb les negociacions amb la Unió Europea, amb compromisos adquirits per part de l'anterior govern.

En relació al salari mínim, miri Sr. Enseñat, no són aquests petits empresaris, aquests autònoms els que paguen menys de 1.200 euros als seus treballadors. Per començar molts d'aquests autònoms, per nosaltres són treballadors i no són pas empresaris. Vostè sap perfectament quines són les empreses que estan pagant avui dia el salari mínim. I vostè sap perfectament a qui estan protegint quan vostès no volen aquest increment. De la mateixa manera que vostè sap perfectament aquestes adjudicacions públiques, aquestes grans adjudicacions públiques que es fan a empreses que pràcticament són empreses de treball temporal. I que s'aprofiten per pagar poc als seus treballadors i a més amb una fórmula com la del treball temporal, que és una fórmula a precari.

Anem al tema de la fiscalitat. Miri, pagar IRPF sobre els dividendes no té res a veure amb la fiscalitat de les empreses.

Si una persona pot retirar 100 de la seva empresa i portar-s'ho a la seva economia personal, és que la seva empresa ho permet perfectament.

El que nosaltres proposem és que d'aquests 100, 10 vagin cap a l'Estat i 90 se'ls quedi la persona.

Entenem que 100, poden ser 100.000 o poden ser un milió com passa en el nostre país. I el que vostès

proposen és que aquesta persona que retira 100.000 euros, pagui 0 a les finances públiques. I progressivitat Sr. Enseñat, això és de primer de carrera, no vol dir tenir un únic tipus. La progressivitat és tenir diferents tipus amb l'IRPF.

Faré una breu menció a la qüestió del Fons Monetari, que aprofitant que parla amb el Sr. Espot, seria important que ens ho expliquin en la seva intervenció. Primer, amb què ens beneficiem. És obvi Sr. Espot que el Fons Monetari no ens servirà com a prestador de darrera instància. És bo que posi aquest dossier una mica més al dia. I no hi veiem quins són els beneficis que ens aporta el conjunt de la societat, fer front a aquesta despesa que si bé la fórmula no és certa ni encertada, és una fórmula que es disposa i no diferirà molt d'aquests més de 100 milions d'euros que a vostès avui ens neguen a explicar d'on surten.

I finalment, en relació als pactes d'Estat. La Sra. Gili ha parlat de la predisposició a parlar-ne, tot i que hem de dir clarament que quan es parla de sostenibilitat de pensions o del sistema sanitari, no és el mateix fer-ho des d'una òptica socialdemòcrata que fer-ho des d'una òptica ultraconservadora Sr. Enseñat, com és la seva. Ultra conservadora i arrogant com bé avui hem pogut veure.

Ara bé, si tanta oposició som, si tan menys teniment hem de rebre per la seva part, i finalment ens ha acusat fins i tot a mi de ser covard, cosa que jo crec que políticament no és gaire encertat, són vostès en tot cas avui els que s'amaguen amb altres forces polítiques per venir aquí amb una força sobtada, i sempre empren el discurs de la por cap a nosaltres. Si aquest ha de ser el to, potser que en parlem. Perquè vostès són 17, s'han ajuntat tres partits polítics per tirar endavant aquest Govern de coalició i, per tant, potser ens estan abocant vostès a aquesta tasca d'oposició que tant i tant insistentment el Sr. Enseñat ens ha recordat.

Finalment, aprofitant que encara tinc algun minut més, voldria parlar de les diferents percepcions que hi ha entre les tres forces en relació a la seva aportació del programa. Hem vist oscil·lar els percentatges entre el 80, el 90, el 95%, de vegades fins i tot semblava estrany que no s'haguessin presentat tot just amb un nivell de coincidència tant elevat de les seves propostes i al final tothom hi veu reflectit el seu, i per tant, no sé com s'ho faran. És a dir, si al final tothom té el seu potser algú haurà de deixar algun programa però em sembla, com deia abans, que s'han repartit els ministeris i ara veurem com comença la feina de gestió en el dia a dia.

Finalment per concloure Andorra, pel que sembla i pel que s'ha manifestat, seguirà avui sent hereva de la mala gestió i de les formes de fer de DA. Nosaltres

hem plantejat alternatives, hem buscat fórmules de canvi, ho hem intentat fins al final com queda clar en el dia d'avui. Altres els han fet més difícils canviant la seva posició després del dia 7 d'abril. Ara bé, els electors i els ciutadans que ens han fet confiança saben que aquí estarem treballant sempre en positiu i de forma constructiva pel millor pel nostre país, i pel millor per a tothom.

Gràcies Srs. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Finalitzat el torn dels candidats i abans d'obrir un nou torn pels grups parlamentaris, que serà de deu minuts cadascú, se suspèn la sessió durant quinze minuts.

Se suspèn la sessió.

(Són les 15.45h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 16.09h)

La Sra. síndica general:

Iniciem el torn dels grups parlamentaris, recordo que en aquest cas el termini d'intervenció és de deu minuts per grup parlamentari.

En representació del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, té la paraula el Sr. Carles Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Bé, per darrera vegada segurament durant aquests propers mesos, em vull tornar a referir al que dèiem i defensàvem Ciutadans Compromesos durant la campanya per esvaïr, si és que queda algun dubte al respecte. I ho vull fer perquè moltes persones que van escollir aquesta opció i que probablement va llegir el programa, però altres persones o altres grups polítics d'altres parròquies doncs probablement no van tenir l'ocasió i, per això, m'entretindré uns moments en repetir que vam fer una campanya constructiva, una campanya Sr. López on no anàvem en contra de ningú... en contra de ningú.

Cosa que també voldria fer incís que durant els quatre darrers anys de legislatura, no només durant la campanya, no crec que puguin dir que vam desacreditar -evidentment no vam insultar- a cap altre dels companys del Consell General. I aquest esperit d'entesa que vam manifestar no només durant la legislatura anterior sinó durant la campanya amb el meu company, és l'esperit que volem traslladar, un esperit de diàleg, un esperit com

s'ha dit al matí de parlar i escoltar, un esperit que ha de portar, com dèiem al programa i està escrit negre sobre blanc, o diré més, lila sobre blanc, el lila que vostès de vegades sembla que s'acostin del país del sud, que garantirem l'estabilitat política, social, econòmica i institucional amb tot allò que això significa i per fer-ho cal ajudar a què hi hagi governabilitat, i com hem manifestat subscrivim aquest pacte de Govern.

Andorra és un país petit i qualsevol... com es diu... l'aleteig d'una papallona ens pot portar a una situació de crisi. Per tant, l'estabilitat del nostre país tant política, com social, com econòmica, com institucional és important contribuir-hi a mantenir-ho.

Sr. López, crec que o s'ha confós o ha volgut portar a les persones que ens escolten a la confusió. I li tornaré a dir com li he dit aquest matí, una cosa és el pacte de Govern que el Sr. Espot ha defensat en el seu debat d'investidura, i l'altra, com he dit, és explicar el programa de ciutadans compromesos que en bona part està recollit i s'assimila al dels altres grups polítics però que, en qualsevol cas, sí que puc dir que en aquest treball previ que vam fer la setmana passada aproximadament de cada una de les formacions dels dos-cents punts programàtics aproximadament que cada un dels programes recull, molts d'ells són compartits i aquells que no són compartits segur que arribarem a un compromís, a un consens o senzillament no es podrà tirar endavant perquè no hi haurà acord. Però, si de dos-cents punts de Ciutadans Compromesos veiem que tant el Sr. Gallardo com el Sr. López, o també el Sr. Enseñat, recullen i estenen la mà a què siguin incorporats a dins del programa de Govern i el recull el Sr. Espot en el seu debat d'investidura, la nostra obligació com a consellers representants de La Massana, la nostra obligació com a força que va obtenir pràcticament un 60% dels sufragis, és fer complir el nostre programa, i quan el nostre programa, com he dit, el nostre contracte amb la ciutadania és recollit per les altres dues formacions. No podem més que estar satisfets i recolzar aquest Govern de consens que insistim, no volem que vagi en contra de ningú.

Li vull fer notar que la nostra defensa al model d'aeroport a dins del nostre territori, un model de sobirania, un model que ens enllaci amb els turistes de qualitat de Londres, de Roma, de Berlín, de Praga, de Moscou que trobaran aquí un model comercial i turístic diferent de les seves zones d'origen que no és diferent quan ens venen de Barcelona, de Saragossa o de Manresa o de Tolosa que és pràcticament el mateix i que ens permetrà diversificar el nostre turisme, i que ens permetrà als andorrans viatjar més enllà de les nostres fronteres

sense estar supeditats a talls de carretera pel motiu que sigui.

És un model que no pot dir que en el programa que ha presentat el Sr. Espot no n'ha parlat, quan ha dit clarament que aposten pel desenclavament internacional d'Andorra i que aposten, i així ho hem acordat, per potenciar inicialment l'aeroport de La Seu però sense perdre de vista, i com diu el nostre acord, paral·lelament a estudiar la viabilitat d'un aeroport enclavat dins del nostre territori. Evidentment una viabilitat que ha de respectar el medi ambient i que també ha de respectar la viabilitat econòmica, però que això no vol dir que ho hagi de pagar el Govern o que ho haguem de pagar tots, també vol dir que es poden desenvolupar quan portem al programa lleis com la Llei de concessions perquè l'exploti algú i faci que Andorra estigui enllaçada amb la resta del món i que Andorra es desenclavi d'aquestes muntanyes.

Vull tornar a repetir una cosa que vaig dir fa pocs mesos com va dir Winston Churchill i no m'agrada fer cites i ja sabem que no acostumo a fer-ne. Hi ha governs que veuen els empresaris com el llop a abatre, i hi ha governs que veuen els empresaris com la vaca a la que cal munyir, i hi ha governs que veuen els empresaris -i això inclou els autònoms- com el cavall que ha de tirar del carro. Crec que amb aquest model, amb aquesta definició que va fer Churchill fa molts anys es pot copsar clarament de quina manera entenem diferents grups polítics com s'ha de tirar endavant l'economia i com s'han de tirar endavant els problemes socials: escanyant a la gent? Munyint la vaca? Abatent el llop? O ficant aquelles mesures polítiques incloent... Sí, Sr. López, les deduccions fiscals perquè l'economia tiri i cada cop més empreses s'instal·lin a Andorra, cada cop més empresaris tirin endavant projectes que ens permetran sense pujar ni un sol impost, sense crear ni un sol impost, augmentar la base recaptatòria i, per tant, recaptar més impostos. Per això no puc acceptar que vostè digui que aquest model que defensem és un model que redueix els ingressos, tot el contrari, està demostrat que l'augment d'impostos constreny, estreny el potencial econòmic d'una regió o d'un país i nosaltres, com he dit aquest matí, no només defensem potencials sectors econòmics tradicionals com l'agricultura i la ramaderia, com el turisme, el sector financer, sinó que també volem potenciar-ne de nous vinculats al món del motor, de l'esport, de la salut, del benestar... per què no? Dels actius virtuals, sectors tecnològics que permetran tots ells recaptar molt més sense estrènyer a les persones que sovint arriben malament a final de mes. I no només és aquella classe oprimida que vostès defineixen que està maltractada, també són els

empresaris que ho estan passant malament i que estan fent esforços per pagar plantilles que estan donant tot el seu esforç a aquestes persones perquè aquella empresa tiri endavant i que amb prou feines arriben a final de mes o a final d'any.

Aquestes empreses, cada una d'elles entre dos i dotze treballadors, com deia el Sr. Enseñat, són les que necessitem perquè tiri endavant el país, no només les grans empreses. Aquest 90% del teixit econòmic és el que ajuda a què el país tiri endavant i el que no podem fer és escanyar-lo. Perquè per molt que vostès ho neguin i vulguin fer demagògia, si un senyor és propietari d'una societat i guanya aquell any 10.000 euros i 1.000 els paga d'impost de societats, què passa? Que quan se'ls canvia de butxaca n'ha de tornar a pagar 1.000 més? Això és el que volem? Aquest és el model de pressió fiscal que volem? Nosaltres no volem això!

Ja per últim, subscriurem un cop més al model que porta el pacte de Govern d'acostament a la Unió Europea, un model que inclou els estudis d'impacte, un model que parla d'oportunitats, com hem pogut sentir aquest matí, un model que defensem que passarà per referèndum i que nosaltres, si els estudis d'impacte són positius i representen oportunitats pels andorrans i les andorranes, pels treballadors, pels autònoms, pels empresaris, pels funcionaris, pels nens, pels jubilats, per tots, podríem donar suport.

Ja per acabar, dir-li que vostè potser ha volgut entendre que la nostra defensa principal ha sigut el sistema electoral quan només n'he fet una pinzellada. Però el que tinc clar, és que quan vostès van estar durant dos anys al Govern i van guanyar parròquies petites, no els hi va molestar que el sistema electoral fos el que fos. De la mateixa manera li dic que si vol fem sumes i restes, dividim vots d'Acord, uns cap a PS i uns cap a Liberals. Fem-ho com vulguin, però al final els 7 consellers que vostès tenen no tenen ni més ni menys valor que els altres 21 que hi ha a la Cambra. Sí que pot haver-hi de valor per conseller 100 vots amunt 100 vots avall, a grans trets, però al final, si us plau, no treguin importància a l'esforç, a la representativitat que cada un dels 28 tenim i que ens han atorgat els nostres ciutadans fruit de la nostra Constitució, de la nostra Llei electoral i no ho oblidem, de les negociacions fins al dia abans de l'aprovació pel Consell General de la Constitució que avui ens empara.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, té la paraula el Sr. Josep Pintat.

Recordo que el torn d'intervenció és de 10 minuts.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

I excusi'm pel retràs.

Sr. Espot, Sr. López, la posició que els hi vaig transmetre des que vam tenir contactes després de les eleccions, és de sobres coneguda per a tots.

Volíem confrontar en el marc d'aquest debat d'investidura les diferents propostes i volíem intentar cercar els consensos més amplis.

Per a nosaltres un full de ruta no és únicament pactes. Un Govern de coalició no és únicament pactes a l'entorn de programes. També es conforma a l'entorn de la confiança i també de la coherència. És una forma que tenim nosaltres d'entendre-ho, i sense mirar enrere, i més per encarar els reptes de país.

Quan vaig parlar amb vostè Sr. Espot, vostè estava preocupat per haver de governar sol. Em sembla molt legítim, molt normal, i més si també li han donat sobre un tema tant de programa i no de coneixement de persones.

El mateix que li podia passar a vostè ens passava a nosaltres. Vostè ha triat. Em sembla perfecte. Cap problema!

Al llarg de la meua intervenció avui, jo no n'he fet cap retret, més enllà del normal, del que pot ser el debat parlamentari. Aquí l'únic que s'ha hagut de justificar al llarg de tot el dia ha sigut el president de Liberals d'Andorra. A mi em sembla bé. Cap problema!

Si vostè quan sigui envestit cap de Govern vol parlar de temes d'Estat, la nostra bancada, sempre ho hem fet i en l'anterior legislatura, per això he cregut molt important marcar quins són els nostres punts. Els nostres punts que han de configurar l'estabilitat, i en aquest cas, l'estabilitat del país. I li he dit sincerament, dins del projecte o dins del seu discurs, no els hi he trobat. En el projecte del Sr. López n'hi he vist alguns, i d'altres no els comparteixo.

Tal com vaig dir podem intentar cercar posicionaments. És obligació de tots.

Però avui sí que hem fet una fita important. La primera, i la primera i crec que el Sr. Carles Enseñat ho ha agafat de seguida, ha estat a l'entorn del tema de la Unió Europea. Avui per primer cop des d'aquesta Cambra s'envia un missatge clar, un missatge clar per una estratègia de negociació per

assentar les bases. Vostè potser no ho sap, el Sr. Carles Naudi sí el sap, i sap de què parlo. Ja se l'assabentarà.

És important que tothom tingui les seves posicions marcades, és important que des d'aquesta Cambra s'enviïn els missatges a l'exterior nítidament, perquè el que hem d'enfrontar davant nostre no és menor, no n'hi ha prou amb estudis d'impacte. S'han de forjar posicions sòlides, s'ha d'anar de la unitat, s'ha d'anar al mateix moment divergint i convenint-ho. I això és el que avui ha passat aquí. Si es vol entendre, s'entén. Si no es vol entendre, malament. Perquè allà no els hi faran cap regal i vostè ho sap. I vostè sap i el Sr. Enseñat també ho ha dit, que el resultat que han tingut en aquestes eleccions, la forta davallada és per la preocupació que ha generat el tema de l'acord o de les relacions extretes, digui-li com vulgui, amb la Unió Europea.

Per tant, l'estabilitat es forja marcant posicions nítides, que són estratègies de negociació. Podré anar parlant, tenim 4 anys. En tot cas, convenim, no hi ha presses.

Per la resta dels punts dins del nostre programa que he exposat aquí de forma sintètica, creiem que són bàsics, i quan parlo de coherència, parlo de coherència. Quan estem parlant de les pensions de vellesa, que vostè em diu que amb el creixement econòmic no n'hi ha prou. Jo li estic dient, definim quin tipus de creixement. Quin tipus de creixement econòmic volem o volem assolir?

Perquè si realment som capaços d'atraure empreses d'alt valor afegit, talent, que això implica salaris alts, les cotitzacions es recuperen i s'han d'assentar les bases. No és un tema només de fer números, com diu s'ha de multiplicar per dos. És un tema d'assentar les bases de l'economia. És un tema de dir-ho clarament, s'ha acabat la festa. Ja n'hi ha prou de gastar diners. Ja n'hi ha prou!

Hem de saber quin model de benestar ens volem pagar i fins on arribem, i dir-ho clar als nostres ciutadans. No es pot parlar que ara anirem cap aquí, anirem cap allà, quan està dient que el fons de reserva de les pensions hi ha 1.100 milions d'euros, i quan està dient que d'aquí l'any 2030 hi haurà un forat a l'entorn - si no ho diu vostè ho diu l'anterior Govern- de 6.000 milions d'euros. On vol anar? Què vol fer? Només pujar les cotitzacions? No anirà enlloc. I vostè pensa que només pujant les cotitzacions, no incrementarà la pressió fiscal. Doncs, sí, l'incrementarà. I tant que l'incrementarà.

Per tant, s'ha de posar en línia. Si en el seu primer mandat van establir un sistema que era la Regla d'Or, que ja en vam parlar aquí llargament en l'anterior legislatura. I en l'anterior legislatura, el que

trobàvem a faltar és que això estava fet en base a estimacions del producte interior brut. Posi altres variables, posi tots els programes o projectes que el Govern vulgui implementar. Però no només això, fixi per llei el dèficit 0. Mirem el que suporta tot el que portem les formacions polítiques, tot. A partir d'aquí, podrem traçar un autèntic full de ruta. A partir d'aquí podrem saber quins compromisos podem assolir i quins compromisos no podem assolir. I a partir d'aquí, ja veurem com es distribueix. Però no així, no només confrontar programes. I per nosaltres aquesta sí és una línia vermella.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Liberal, té la paraula el Sr. Jordi Gallardo.

Li recordo que el temps d'intervenció és de deu minuts.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sra. síndica.

Començaré la meua rèplica per respondre al grup del PS i al Sr. Pere López.

Han parlat durant les seves intervencions que estem davant d'una nova majoria absoluta. No han volgut entendre res del que és un govern de coalició, que no és la majoria absoluta.

L'objectiu d'un govern de coalició persegueix l'estabilitat institucional, la governabilitat, l'impuls de polítiques amb més base social i el consens pels grans reptes de país de la legislatura que comença.

És un acord basat en l'establiment d'un acord polític estable amb un compromís pel conjunt de la legislatura de quatre anys i on els diferents partits polítics assumeixen la coresponsabilitat de l'acció de govern des de l'equilibri de forces.

Des del PS diuen que hem acceptat l'acord per interessos propis. Jo li responc que acceptem l'acord pels mateixos motius que ens vam plantejar la seva proposta, la seva, d'un govern entre Liberals i Terçeravia.

Li vam dir, al contrari del que pensa vostè, al Sr. Espot que aquesta proposta estava damunt de la taula. Mai hem amagat aquesta proposta al Sr. Espot. Com tampoc vam amagar a vostè que després de la primera trobada amb el Sr. Espot, hi havia la possibilitat oberta per tots. És més, en el cas hipotètic que no li haguessin dit, els mateixos membres de DA van dir públicament que els que volien era un govern de coalició.

El problema és que com ha quedat demostrat avui, és que vostè Sr. Pere López, que era el responsable d'articular aquest Govern alternatiu entre Liberals, PS i Terçeravia, no se n'ha sortit, i ara vol fer responsable a Liberals d'Andorra perquè accepta un acord per donar governabilitat a aquest país i per fer que el país no quedi bloquejat.

Després d'unes eleccions sense majoria absoluta, toca formar Govern i no bloquejar el Parlament.

Diuen vostès que han donat aire a qui governa o a qui governava. Jo li dic que hem contribuït a donar estabilitat al país que és el que qualsevol polític responsable posa per davant dels interessos personals. Perquè en quina part del pensament del PS estava Andorra quan oferien un govern amb una durada màxima de 18 mesos. Repeteixo, màxima. Vostè ha pujat aquí i ha arribat ja fins els 24. Si seguíssim debatent, hagués acabat dient que la proposta era per quatre anys. El document que el tinc aquí Sr. López, parla de màxim 18 mesos, màxim.

Això és pensar en Andorra segons vostès? I no pensar en els interessos propis? Però en canvi resulta que el que fem nosaltres és prendre decisions per interessos propis. Sincerament tenen un doble raser que és difícil de mantenir.

Per cert, on estaven entre les propostes del Govern amb Liberals i Terçeravia, que proposava el PS, algunes de les coses que tant han defensat legítimament vostès durant la campanya i abans fins i tot, i que ara em recrimina aquí a nosaltres els Liberals que no hem esmentat en aquesta proposta d'acord.

On les van deixar vostès quan van governar ja que són reclamacions o reivindicacions històriques del PS?

Vostès com a parlamentaris saben perfectament que en tota negociació és cert que en punts d'entesa entre allò que separa a les parts negociants, i que no sempre s'assoleix el 100% dels objectius.

Sr. Pintat, no em justifico de res, simplement el que intento és contrarestar el relat que es vol construir per atribuir responsabilitats a qui no les té.

No hem oblidat la voluntat de fer una nova llei de la funció pública, com no hem oblidat el compromís amb la transparència ni hem descuidat el compromís d'augmentar la participació ciutadana amb els temes més importants de país.

Per cert, no hem fet esment perquè se'ns ha informat que ja s'està treballant en una llei de contractació pública amb criteris telemàtics, seguint el que marca la Unió Europea, i que ben aviat des del Govern podrà arribar i que espero podrem votar

conjuntament per donar resposta a aquest punt de l'acord que vostè reclamava i que els dos van defensar.

Tot això i altres compromisos en la mesura del possible perquè no és un govern monocolor sinó de coalició, es podran impulsar gràcies a què els Liberals entrem al Govern.

Des del PS he descobert avui també que són capaços de dir per què ens han votat els més de 2.000 electors que ho han fet? Volen monopolitzar fins i tot el nostre electorat. L'única certesa que tinc jo demostrable és el nostre programa electoral. M'és impossible entrar al pensament de tots els votants dels Liberals d'Andorra. De ben segur alguns ho van fer per cercar un canvi. A ells els hi dic que l'intentarem fer des de dins del Govern mitjançant els punts programàtics de l'acord de legislatura que inclouen propostes del programa de Liberals d'Andorra i d'Acord.

D'altres ho devien fer per trencar la majoria absoluta, doncs segurament aquests estan satisfets en veure que aquesta legislatura hi haurà més consens i més diàleg en els temes importants de país gràcies al govern de coalició.

Finalment és possible que una part dels electors que van votar Liberals ho fessin per aconseguir una alternativa de govern a Demòcrates per Andorra, amb un govern de Liberals d'Andorra, en solitari o en coalició amb d'altres forces. Aquesta opció no ha estat real mai, ni possibilista, i els Liberals no ens en sentim responsables perquè el que hem defensat finalment ha estat l'estabilitat que el país requereix.

Els hi agradi o no a vostès és una decisió ben legítima que no trenca cap acord i que assegura el que els militants del partit ens han demanat als electes: estabilitat i impuls de les propostes Liberals des de l'executiu a favor d'Andorra.

Tots els compromisos del programa de Liberals d'Andorra i d'Acord es podran impulsar des del Govern? Segurament no. Però més dels que haguéssim aconseguit des de l'oposició uns i altres, sense perjudicar el funcionament del Govern d'Andorra, un govern que es volia deixar en minoria en un moment en què s'han d'abordar temes importants com els que hem discutit aquest matí.

Per acabar Sr. Espot, agrair-li l'esperit d'entesa, la predisposició per respectar i consensuar fins al màxim possible les postures de totes dues formacions, respectant la seva història, la seva idiosincràsia i els programes que totes dues formacions van presentar per fer avançar el país i finalment poder construir un Govern estable a favor d'Andorra.

Rebrà el suport dels consellers Liberals per a treballar plegats i fer avançar el país, i tan de bo tingui molts encerts perquè això voldrà dir que Andorra en surt beneficiada.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, té la paraula la Sra. Rosa Gili.

La Sra. Rosa Gili:

Moltes gràcies Sra. síndica.

A veure, jo evidentment aprofitaré aquest torn de paraula per contestar a algunes de les coses que han anat dient els diferents intervinents.

Començaré evidentment pel Sr. Espot, que veig que no hi és, per dir que m'han sorprès algunes de les seves paraules. En el seu discurs el Sr. Xavier Espot m'ha reprotxat a mi, als meus companys de ser aquells que volen dinamitar qualsevol entesa.

Sr. Espot, probablement vostè, jo i alguns dels nostres companys mai hem tingut l'ocasió de treballar en una comissió, de seure d'una manera constructiva i per fer avançar els temes, però jo crec que si parla amb els seus companys de grup parlamentari actual -que hi ha uns quants que ens coneixem de fa dies-, alguns altres que ara ja no hi són però que també ens coneixem de fa dies, sabrà que això no és veritat. És a dir, els consellers del PS, els que estàvem abans i els que estem ara sense cap mena de dubte som uns consellers que treballem abans que tot per l'interès general i, per tant, sempre, sempre ho fem de manera constructiva. Per tant, sap greu sentir certes coses que crec que són més que esbiaixades i fins i tot diria que no són certes.

Entenc que el Sr. Espot es referia en aquell moment, evidentment, al nostre posicionament avui o a les declaracions que han pogut fer en relació a aquests pactes d'Estat que vostè ens ha proposat i jo només el que li diré ara és que francament Sr. Espot, vostè ara té o tindrà d'aquí poc disset vots i no ens necessiten, no necessiten els set vots dels Socialdemòcrates, no necessiten els quatre vots de Terceravia, vostès tenen més que suficient per fer totes aquestes decisions que tenim a sobre la taula des de fa vuit anys. Per tant, amb això no estic dient que no entrarem en res però sí que vull dir un cop més que vostès no ens necessiten per aquestes coses que no han sabut fer des de fa tant temps.

Em reprotxava que havia fet unes... que havia dit coses que eren "valoratives" -em sembla que ha utilitzat aquesta paraula- doncs sí Sr. Espot, la

democràcia permet aquestes coses, que hi hagin diferents punts de vista, evidentment vostès i nosaltres ens mirem les coses des d'un prisma diferent; representem votants... representem persones que ens fan suport, que estan al darrera nostre, que ens donen suport i que veuen les coses diferents i, per tant, francament no sé amb què li molesta.

Em deia que no m'havia referit a fets objectius. Sr. Espot, no m'ho digui a mi això tampoc, si us plau, perquè jo porto uns quants dies aquí en aquesta Cambra i per tant, de fets objectius en podria dir moltíssims. I miri, no ho tenia previst però em ve de gust parlar d'un tema que justament mentre estàvem en campanya electoral va sortir, i em referiré per exemple al tema, -suposo que vostè ho recordarà i potser alguns altres consellers- durant el treball de la Llei de relacions laborals els socialdemòcrates vam fer una esmena perquè justament no fos obligatori fer tots els pagaments a través d'un banc. Això ho vam parlar, recordo que la Sra. Carine Montaner també hi era, érem conscients que això podia suposar un problema i no en vam parlar una vegada sinó que en vam parlar durant tres sessions, i els consellers que hi havia en aquell moment a la comissió el consultaven a vostè perquè era justament un dels referents en aquest tema i no ens en vam sortir, i fa poc hem anat veient que justament això va ser un error.

Després vostè parlant del tema d'Europa ens ha parlat que si seríem una força eurocèptica. Miri, crec que no val la pena que m'hi estengui massa perquè penso que el company Pere López els hi ha explicat perfectament. Una Europa evidentment nosaltres portem anys i panys recolzant aquest acostament, ara bé, volem que això es faci bé, que això no es faci d'esquenes als ciutadans perquè els ciutadans, ho deia el Sr. Pintat evidentment, els hi preocupa això, els hi preocupa perquè comportarà moltíssims canvis, moltíssimes normes i per tant, anar-hi sí, però fem-ho bé.

Referent al pacte de les pensions. Vostè ha dit, ho ha dit avui, ho va dir també ahir, va parlar de sostenibilitat social i econòmica. Ja ens ho explicarà... ja ens ho explicarà perquè ara mateix la sostenibilitat social reconec que ens costa una mica. Què vol dir això, seria molt interessant que ens ho digui.

Ens ha parlat del que volem ser... Bé, si em permet ho decidirem nosaltres el que volem ser. És a dir, vostè parli pels seus i nosaltres ja parlarem per nosaltres.

Una altra cosa. Bé, aquí parlàvem del percentatge de vots. Aquí sempre ha sigut el Sr. Carles Enseñat que ens deia que no li ha agradat que li digués que un

65% dels vots del passat 7 d'abril no volia Demòcrates per Andorra, i el Sr. Enseñat ha intentat girar-ho en contra i pervertir una mica, si em puc permetre la paraula, el que jo deia. És a dir jo crec, Sr. Enseñat, que és una evidència que quan un partit està governant doncs, el que es sotmet a judici dels ciutadans és la seva gestió, i no és el mateix en un partit que pugui estar en l'oposició, la gent evidentment sap que s'haurà de basar en un programa; en un partit que ha estat governant doncs es basarà segurament en un programa, però jo crec que moltíssim es basarà en la gestió.

Els hi voldria dir, senyors Demòcrates, Sr. Xavier Espot, Sr. Enseñat portaveu del grup parlamentari, que estiguin ben tranquils. També els hi deia el company Pere López, nosaltres farem una oposició responsable perquè és que no ho entenem d'una altra manera, és a dir, no ho podem concebre perquè ja no estan de cara a vostès que al final és el que menys importa. Ho farem sempre pensant en els ciutadans que hi ha al darrera perquè nosaltres estem aquí per defensar això, l'interès general i que cadascú pugui viure de manera digna i que la nostra societat s'aguanti perquè tots hi tinguem el nostre lloc.

Alguna petita reflexió cap el Sr. Enseñat de CC de La Massana. Sr. Enseñat, nosaltres no volem escanyar a ningú. És a dir, nosaltres únicament proposem una imposició del 10% dels beneficis, quan en altres països aquest percentatge, vostè ho sap, potser del 20, del 25 o del 30; defensem el 10% que, de fet, és un tipus efectiu del 2,9 i això ho explicava millor que jo el Sr. Pere López.

Després, també ens ha fet una petita reflexió en relació al sistema electoral. Vostè, crec i dono per fet com molts dels ciutadans d'aquest país i de les persones que segueixen mínimament la política, sabrà que aquest sistema electoral no és suficientment democràtic i això ens ho diu l'OSCE i vostè ha estat membre i, per tant, entenc que vostè també ho sap. I miri, només per baixar una mica amb la concreció, li diré, li recordaré perquè probablement també ho sap, que al 2015 un vot de Canillo valia el mateix que vuit d'Andorra la Vella, per tant, nosaltres sí que pensem que no és prou democràtic, no és prou representatiu i que, per tant, justifica totalment una modificació del sistema electoral i de fet havíem fet una proposta d'acord però entenc que aquest compromís que nosaltres teníem era un compromís de mínims que certament si ens hagués tocat fer algun tipus de col·laboració amb liberals enteníem que era el compromís que podíem tenir uns i altres i evidentment era un acord de mínims.

Sr. Gallardo, miri, jo crec que ja li he dit una mica abans. És a dir, és evident el pacte d'acord que vam

fer per les territorials no implicava res més, més enllà d'això, no? Però li deia abans, és a dir aquest canvi per nosaltres i francament aquí és on ens vam equivocar en relació a vostès, nosaltres sí que pensàvem que era un canvi que estava per sobre del programa en el sentit de què pensàvem que realment convenia unes altres formes de fer. És a dir, havíem constatat com es funcionava, com s'havia funcionat. Pensàvem que no era un funcionament correcte. I sí, ens vam creure que vostès estaven d'acord amb aquest canvi. Com que li he dit abans, crec que estava per sobre del programa, que evidentment cada un de nosaltres teníem el nostre programa, però anava més enllà cap a les formes de fer. I és veritat, em ve una observació ara justament, sentint-los a tots, i crec que ja s'ha dit, em sembla que ho ha dit el company Pere López i potser el Sr. Pintat, si tan avinguts estaven, doncs, francament, haver anat junts i crec que així no hi hagués hagut cap tipus de confusió.

I només per anar acabant, Sra. síndica, també una altra cosa.

El Sr. Gallardo s'ha referit amb aquesta proposta que es va posar sobre la taula, en un moment donat que jo crec que no era més enllà que una proposta, i que vostè avui l'ha tret aquí argumentant el perquè de les seves decisions. És a dir, és veritat que hi va haver un proposta de casa nostra de plantejar un Govern més curt, es va parlar de 18 mesos, de 24, però era una proposta que en cap cas estava consensuada, i no recordo haver-li sentit dir a vostè que això era un problema. M'hagués agradat, perquè tant per tant, ara ja ho sabríem, no?

I també m'ha sorprès que ara vostè parli d'un document de treball que no va estar validat. És a dir, fins ara vostè ho ha volgut posar al mateix nivell que el programa que ha presentat el Sr. Xavier Espot. I jo crec que aquest sí que és un compromís públic, mediàtic, és a dir, tothom el sap. I per tant, és normal que ens hi referim, que s'hi hagi referit el nostre candidat a cap de Govern. Però en canvi basar-se en un esborrany que no va estar en cap cas ni treballat, ni aprofundit, ni acordat, doncs, no ho sé. Francament m'ha semblat una mica curiós.

I ja està, i només diré per acabar que justament, si s'havia plantejat això per part d'algun company era perquè si a nosaltres ens costava renunciar a algunes de les nostres propostes que ens semblaven molt importants, però ja érem conscients que si s'havia d'arribar a un acord amb altres grups, doncs, era una cosa que potser l'havíem de posposar, sabent que hi havia molts temes importants sobre la taula, temes socials, temes d'habitatge, moltíssims temes, pensions, salaris.

I per tant, aquesta és l'explicació que tenia i penso que convenia deixar-ho clar.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

En representació del Grup Parlamentari Demòcrata, té la paraula el Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Sra. Gili l'he estat escoltant, l'he escoltat atentament, i m'ha agradat el que ha dit, perquè davant d'una frase com la Unió Europea no és ni capaç de protegir els interessos dels seus propis ciutadans sense cap escrúpol ni remordiment o que ens vol liquidar com a microestats, doncs, el seu posicionament ara, que diu que evidentment volem anar cap a Europa o que volem que es faci bé, o que no es faci d'esquenes als ciutadans, doncs, creiem que amb aquest segon tarannà, amb aquest segon discurs, estem molt a prop. Volem que es faci bé, evidentment volem anar cap a Europa, volem evidentment que no ens aixafi com a país, volem les nostres especificitats i volem que no es faci d'esquenes als ciutadans.

Però entre una frase i l'altra hi ha un canvi, no de discurs, però segurament d'actitud. Això és el que demanem, també d'una banda i de l'altra, que hi hagi actituds.

Nosaltres ja li estenem la mà, però ha de ser presa per les dos bandes.

Quan parlava, per exemple, del vot de Canillo. Vostè diu un vot de Canillo no val el mateix que un vot d'Andorra... un vot de Canillo val igual que un d'Andorra la Vella. Home! Depèn, no. No és veritat, perquè hi ha 14 consellers per la llista nacional que són elegits per circumscripció nacional.

I això li diu una persona d'Encamp, que som la tercera parròquia més poblada. Per tant, segurament el seu canvi a nosaltres ens beneficiaria. Però jo sóc plenament conscient de la realitat andorrana i a demés sóc un defensor del sistema electoral actual.

Sortint d'aquest tema, aprofito aquesta última intervenció abans de procedir a l'elecció del que serà cap de Govern, per manifestar la satisfacció del Grup Parlamentari Demòcrata després d'un debat en què s'ha evidenciat que el Sr. Espot és l'únic candidat que està capacitat per assumir aquesta responsabilitat. I no parlo de capacitat psicològica, parlo simplement de les majories necessàries.

Xavier Espot ha estat capaç, i ho volem reiterar, de bastir un acord de Govern a partir de les aportacions de tres grups polítics diferents, fent gala una vegada més del seu tarannà de diàleg i de consens. Aquest és el missatge que volem transmetre als Demòcrates davant del discurs de fractura social que alguns esgrimeixen per oferir-me un dubtós rèdit electoral.

Perquè davant de la divisió, nosaltres aportem unió. Unió com ho demostra el pacte que hem segellat amb Liberals i amb Ciutadans Compromesos per formar un Govern que representi una àmplia majoria de la ciutadania, un Govern que aportarà la necessària estabilitat política, base del progrés econòmic i social del nostre país.

Perquè davant de la crispació que alguns volen que imperi en aquesta Cambra, nosaltres aportem un discurs seré i de mà estesa. Mà estesa per arribar a grans acords d'Estat en matèries tan importants per Andorra com l'associació amb la Unió Europea, el sistema de pensions i el sistema de salut pública.

Perquè davant d'acusacions falses fetes en seu parlamentària, emparant-se en la immunitat que tenen com a consellers generals, nosaltres aportem dades, aportem fets. El nostre compromís amb la transparència s'ha fet evident novament amb el discurs programa que ha detallat el Sr. Espot aquests dos dies.

Perquè davant de discursos alarmistes nosaltres defensem els pilars de l'Estat del benestar i garantim així que Andorra continuem gaudint de serveis públics de qualitat i accessibles per part de tots els ciutadans.

No necessitem caure en la demagògia, perquè de la veritat en podem fer bandera.

Aquests dies, des del nostre entendre, s'han dit coses molt greus. No m'ho negarà Sr. López, i s'ha dubtat, fins i tot, de l'existència d'una democràcia a Andorra. Com pot ser que no li saltin totes les alarmes, quan la seva companya posa en dubte la pròpia democràcia?

En comptes de qüestionar el sistema que s'ha demostrat que permet l'alternança política i la pluralitat de l'arc parlamentari, potser s'haurien de plantejar el perquè del seu sostre electoral. Potser és que la bandera de la crispació o la constant acidesa o la rancúnia, no són un bon punt de partida.

Davant d'un relat apocalíptic, els Demòcrates volem construir, i volem construir l'Andorra d'avui i l'Andorra del futur. I ho farem havent entès que la ciutadania ens demana que ho fem tenint en compte la pluralitat de la nostra societat.

Davant de tancar-se, com fan vostès en un discurs de bons i malvats, convençuts, com estan, que els

dolents són sempre els altres, és clar, i que vostès sempre tenen la raó i sempre són els bons, fan un mal favor a Andorra.

Però recollim el seu guant Sr. López, i esperem, sincerament que el to d'aquests propers 4 anys sigui més constructiu que aquell que, malauradament, ens tenia acostumats, el to d'uns i també dels altres.

Esperem que també reculli el guant la Sra. Gili, intervenció de la qual, la primera, en la segona ja li he dit, la compartim, ens ha semblat plena de greus acusacions i altament destructiva.

L'esperança mai es perd, i d'aquesta esperança feta evidència, en naixeran les seves possibilitats també de ser alternança política, o bé de quedar-se atrapatats en aquest vòlvul supersticiós que torceja la seva realitat.

Aquest tant seu, si repetim una cosa moltes vegades acabarà sent veritat encara que no ho sigui.

Esperem, com deia el Sr. López, no haver de sentir odi, o mentides, o viure males jugades, tampoc veure traïcions o dobles cares, ni portar els errors i vicis d'altres països a Andorra. Esperem que això no passi.

Perquè front al tot s'hi val per tal de guanyar, com deia la Sra. Gili, citant a Maquiavel, hi ha una altra forma de fer política, i li recollim el guant, Sra. Gili.

Perquè moltes vegades hem tingut la sensació que aquesta ha estat la seva tasca, aquesta la seva herència, al nostre entendre, segurament no ha sigut volgut. I per això creiem que avui es quedaran sols amb les ganes. Sensació de *déjà vue*, com deien abans els Srs. del GPS. Li deia abans a la Sra. Gili quan parlava de valentia, i en cap cas em referia a vostè Sr. López, doncs, ja sap que el tinc en alta consideració, l'odi és propi de covards.

No ataquem a les persones ni les desqualifiquem, nosaltres no i esperem que tampoc ho facin vostès. El que fem és contraposar ideals, tan legítims com els seus, ni millors ni pitjors, sense bons ni dolents, sols andorrans que volen el millor pel seu país, des de la diferència, però des de l'estima al nostre país.

Fa anys que ens coneixem i saben que segurament he estat dels més oberts al diàleg i a l'entesa, però ha de ser per les dues bandes. Esperem el mateix i els hi estenem la mà, que la renovació del Consell General també renovi les formes, en aquest cas, privades però també en aquest cas aquí al Consell General, en públic, sense doble joc.

Acabaré referint-me al paper que jugarà el Consell General aquests quatre anys que vénen i en concret al deure que tenim els consellers i les conselleres generals a través dels respectius grups parlamentaris de vetllar perquè la feina legislativa acompanyi el progrés del país, i a la tasca d'impuls i de control de

l'acció de Govern, que s'ha de fer des de la lleialtat institucional, sempre d'acord amb l'interès general.

Sr. Xavier Espot, heu de saber que el Grup parlamentari Demòcrata farà costat al vostre Govern, fent les aportacions escaients al treball legislatiu amb esperit constructiu, igual que heu anunciat mesures per a una major participació ciutadana a les decisions de Govern, el Grup Parlamentari Demòcrata ens comprometem a mantenir una relació fluida amb la societat civil per tal de recollir-ne les inquietuds i les legítimes aspiracions. Aquí també fem un mea culpa, segurament això no ho hem fet o ho hem fet malament en el passat, ens hi comprometem.

Agraïm a l'avança la complicitat que de ben segur trobarem en els altres dos grups parlamentaris que donaran suport al Govern i ens obrim a buscar l'acord amb la resta de forces d'aquest Consell General.

Així com el Consell General és la seu per excel·lència del debat i la reflexió política que l'escenificació de la discrepància no ens faci oblidar quin és el nostre veritable paper. El paper pel qual els ciutadans ens han fet confiança.

Visca Andorra!

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Acabades les intervencions dels grups parlamentaris, dono per acabat el debat i suspenc la sessió durant 10 minuts.

Us recordo que a la represa de la sessió procedirem a la votació dels candidats a cap de Govern.

Se suspèn la sessió.

(Són les 16.59h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 17.16h)

La Sra. síndica general:

Procedirem tot seguit a la votació.

Us recordo que d'acord amb el Reglament, és una votació oral per crida i que per tant, cada conseller general expressarà el nom del candidat a qui vota o bé l'abstenció.

Sr. secretari general, si us plau.

El Sr. secretari general:

Sra. Mònica Bonell Tuset.

La Sra. Mònica Bonell:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sr. Joan Carles Camp Areny.

El Sr. Joan Carles Camp:

Abstenció.

El Sr. secretari general:

Sra. Alexandra Codina Tort.

La Sra. Alexandra Codina:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sr. Ferran Costa Marimon.

El Sr. Ferran Costa Marimon:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sr. Carles Enseñat Reig.

El Sr. Carles Enseñat Reig:

Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. Xavier Espot:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sr. Raul Ferré Bonet.

El Sr. Raul Ferré:

Voto Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sr. Jordi Font Mariné.

El Sr. Jordi Font:

Sr. Pere López Agràs.

El Sr. secretari general:

Sr. Jordi Gallardo Fernández.

El Sr. Jordi Gallardo:

Voto Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sra. Rosa Gili Casals.

La Sra. Rosa Gili:

Voto el Sr. Pere López Agràs.

El Sr. secretari general:

Sr. Pere López Agràs.

El Sr. Pere López:

Sr. Pere López Agràs.

El Sr. secretari general:

Sr. Marc Magallon Font.

El Sr. Marc Magallon:

Voto el Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. secretari general:

Sr. Josep Majoral Obiols.

El Sr. Josep Majoral:

Abstenció.

El Sr. secretari general:

Sr. Joan Martínez Benazet.

El Sr. Joan Martínez:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sra. Maria Martisella González.

La Sra. Maria Martisella:

Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. secretari general:

Sr. Joaquim Miró Castillo.

El Sr. Joaquim Miró:

Voto el Sr. Pere López.

El Sr. secretari general:

Sra. Ester Molné Soldevila.

La Sra. Ester Molné:

Voto el Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. secretari general:

Sra. Carine Montaner Raynaud.

La Sra. Carine Montaner:

Voto abstenció.

El Sr. secretari general:

Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Voto el Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. secretari general:

Sr. Roger Padreny Carmona.

El Sr. Roger Padreny:

Voto el Sr. Pere López Agràs.

El Sr. secretari general:

Sra. Meritxell Palmitjavila Naudi.

La Sra. Meritxell Palmitjavila:

Voto el Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. secretari general:

Sr. Josep Pintat Forné.

El Sr. Josep Pintat:

Voto abstenció.

El Sr. secretari general:

Sra. Núria Rossell Jordana.

La Sra. Núria Rossell:

Voto el Sr. Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sra. Judith Salazar Álvarez.

La Sra. Judith Salazar:

Sr. Pere López Agràs.

El Sr. secretari general:

Sra. Roser Suñé Pascuet.

La Sra. Roser Suñé:

Voto Sr. Xavier Espot Zamora.

El Sr. secretari general:

Sr. Jordi Torres Falcó.

El Sr. Jordi Torres:

Xavier Espot.

El Sr. secretari general:

Sra. Susanna Vela Palomares.

La Sra. Susanna Vela:

Voto el Sr. Pere López Agràs.

La Sra. síndica general:

Demanaria a la secretària de torn de la Sindicatura que faci el recompte, si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

Vots a favor del candidat, el Sr. Xavier Espot Zamora: 17.

Vots a favor del candidat, el Sr. Pere López Agràs: 7.

I abstencions: 4.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat i havent-se obtingut en aquesta primera votació la majoria absoluta, proclamo elegit al Sr. Xavier Espot Zamora, cap de Govern.

Moltes felicitats!

(Se senten aplaudiments)

No hi ha més punts a l'ordre del dia, els emplaço demà al matí a les 12.00h a la Casa de la Vall per a la presa de jurament del Sr. cap de Govern.

S'aixeca la sessió.

(Són les 17.20h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877